

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

2020
ÇEVİRİ
EDEBİYATI
ULUSAL KİTAP
ÖDÜLÜ

KAZANANI

MİRİ YU

TOKYO UENO
İSTASYONU

ÇEVİREN: BARIŞ BAYIKSEL

Miri Yu, 22 Haziran 1968'de Tsučiura, Japonya'da doğdu. Güney Kore vatandaşı olmasına ve zainiçi (kelime olarak Japonya'da yaşayan anlamındayken daha sonra Japonya'da yaşayan Kuzey ve Güney Kore vatandaşları için kullanılır oldu) Koreli olmasına rağmen aynı durumdaki birçok Güney Koreli gibi onun da anadili Japoncaydı.

Babası bir paçinko kumarhanesinde çalışıyor, Kore Savaşı sırasında Japonya'ya kaçan annesi de bir barda garsonluk yapıyordu. Çocukken annesi ve babası boşanan Yu okuldayken fazlaca akran zorbalığına maruz kaldı, birkaç kez intihar etmeyi denedi ve daha sonra kurtuluşu Edgar Allan Poe, Fyodor Dostoyevski, William Faulkner ve Truman Capote gibi yazarlarda buldu.

Yokohama Kyoritsu Gakuen Lisesi'ni bıraktıktan sonra Tokyo Kid Brother tiyatro topluluğuna katıldı ve orada hem oyunculuk hem de asistan yönetmenlik yaptı. 1986'da Seişun Gogetsuto adında bir tiyatro topluluğu kurdu ve yazdığı ilk tiyatro oyunları 1991'de sahnelendi. Yine 1990'larda roman yazmaya başladı. Yarı otobiyografi türünde olan ilk romanı *İşi ni Oyogu Sakana* 1991'de yayımlandı. 1996'da yayımlanan *Furu Hausu* adlı eseri Noma Edebiyat Ödülü'nü, 1997'de yayımlanan *Kazoku Şinema* adlı eseriye Japonya'nın en prestijli ödülllerinden biri olan Akutagava Ödülü'nü aldı. 2014'te yazdığı *Tokyo Ueno İstasyonu* Morgan Giles tarafından İngilizceye çevrildi ve 2020'de Çeviri Edebiyatı Ulusal Kitap Ödülü'nü kazandı.

2018'de Full House adında bir kitapçı ve LaMaMa ODAKA adında bir tiyatro açtı. Bir oğlu var ve tek başına yaşıyor.

Tokyo Ueno İstasyonu

Miri Yu

Özgün Adı

JR上野駅公園口 [JR UENO-EKI KOEN-GUCHI]

İthaki Yayınları - 2115

İthaki Modern - 57

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*

Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Yankı Enki*

Yayıma Hazırlayan: *Aysemin Yaşar*

Düzeltili: *Alican Saygı Ortanca*

Kapak Görseli ve Tasarım: *Hamdi Akçay*

Grafik Uygulama: *Mehmet Büyüktırna*

1. Baskı, Nisan 2022, İstanbul

ISBN: 978-625-8401-37-0

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Barış Bayıksel, 2022

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2022

Miri Yu © 2014, All rights reserved.

İlk olarak Japoncada, Tokyo'daki Kawade Shobo Shinsha Ltd. tarafından JR UENO-EKI KOEN-GUCHI başlığıyla 2014 yılında yayımlanmıştır.

Bu eser yazarın verdiği yetkiyle, Michael Kevin Staley aracılığıyla yapılan sözleşmeyle yayımlanmıştır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 – Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com

Sertifika No: 48625

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

MİRİ YU

TOKYO UENO
İSTASYONU

ÇEVİREN: BARIŞ BAYIKSEL

Yine o sesi duyuyorum.

O ses...

Dinliyorum.

Duyuyor muyum, hayal mi ediyorum bilmiyorum.

Ses içimden mi geliyor yoksa dışarıdan mı? Onu da bilmiyorum.

Ne zamandı? Kimdim? Bunları da bilmiyorum.

Bu önemli mi?

Önemli miydi?

Ben kimim?

Hayatın, ilk sayfayı çevirdikten sonra sıradaki sayfanın geldiği, sayfaları çevire çevire nihayet son sayfaya varılan bir kitap gibi olduğunu düşünürdüm ama hayat kitaplardaki hikâyelerden tamamen farklı çıkmıştı. Harfler dizili, sayfa sayıları konmuş ama bir hikâye örgüsü yok. Sonu var ama bitmiyor.

Kalıyor...

Yıkılan çürük bir evin bahçesinde kalan ağaçlar gibi...

Solan çiçekler çıkarıldığında vazoda kalan su gibi...

Kaldı.

Burada kalan ne?

Yorgunluk hissi...

Hep yorgundum.

Yorgun olmadığım an yoktu.

Hayat peşimden kovalarken de ben hayattan kaçıp, hayatta kalıverirken de... Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Tam anlamıyla yaşamadan sadece hayattaydım gibime geliyor.

Ama bitti.

Yavaşça, her zamanki gibi izliyorum.

Aynı değil ama benzer bir manzara...

Bu tekdüze manzaranın bir yerlerinde bir acı var.

Bu benzer zamanın içinde acıtan bir an var.

Şöyle bir bakıyorum.

Birçok insan var.

Her biri birbirinden farklı.

Her birinin farklı kafaları, farklı yüzleri, farklı bedenleri, farklı kalpleri var.

Bunun farkındayım.

Fakat uzaktan bakınca hepsi ya aynı ya da benzer görünüyorlar.

6

Hiçbirinin yüzü küçük su birikintilerinden başka bir şeye benzemiyor.

Yamanote Hattı'nı bekleyen insanların arasında, Ueno İstasyonu'na ilk defa ayak bastığım günkü kendimi arıyorum.

Aynalardaki, camlardaki, fotoğraflardaki görüntüme bakıp da özgüven duymuşluğum hiçbir zaman olmamıştı. Öyle aşırı çirkin olduğumu sanmıyorum ama herhangi birinin dönüp de tekrar bakmak isteyeceği bir görünüşe sahip olduğumu hissettirecek bir olay başımdan hiç geçmemişti.

Bana asıl acı veren dış görünüşümden ziyade sessizliğim ve yeteneksizliğimdi. En dayanılmaz olansa şanssızlığımdı.

Şansım yoktu.

Yine o sesi duyuyorum. Canlı olan bir tek oymuş gibi... Canlı renklerle akan bir nehir gibi... O an, o ses dışında hiçbir şey duyamaz olmuştum. O ses başımın içinde dönüp dururken; âdeta kafamdaki bir anı kovanından mızılca arı aynı anda dış-

şarşı çıkmak istermişçesine bir gürültü, sıcaklık ve acı hissediyor, başka hiçbir şey düşünemiyordum. Göz kapaklarım, üzerlerine yağmur taneleri düşüyormuş gibi titrek, yumruklarım sıkılı, bedenimdeki tüm kaslar gergin...

Ben paramparça oldum ama o ses yine de ölmedi.

Yakalayıp bir yere kapatmanın da alıp uzaklara götürmenin de mümkün olmadığı o ses...

Ne kulaklarımı ona kapatabiliyor ne de ondan kaçabiliyorum.

O andan beri hep o sesle beraber yaşıyorum.

Yaşıyor muyum?

"Ikebukuro-Şinjuku istikametindeki tren iki numaralı platforma varmak üzeredir. Güvenliğiniz için lütfen sarı çizginin arkasına geçiniz."

Takır, takır, takır, takır, takır, takır, takır, takır, ta-kır,
ta-kır, ta-kır, ta-kır, ta-kır, ta—kır, ta—kır, ta—kır...

JR Ueno İstasyonu'nun park tarafındaki gişelerinden çıkıp, yaya geçidini geçtiğinizde karşınıza çıkan mabet ağaçlarının etrafında hep evsizler oturur.

Orada otururken, anne babasını erken yaşta kaybetmiş, evin tek çocuğu gibi hissederdim ama Fukuşima, Soma'daki Yasa-va köyünden ömürleri boyunca dışarı adım atmamış annem de babam da doksanlarını görece kadar uzun bir ömür sürmüşlerdi. Üstelik ben 1933'te doğduktan sonra neredeyse ikişer yıl aralarla doğan en büyük kızkardeşim Haruko, onun bir küçüğü Fukiko, benim bir küçüğüm Hideo, Fukiko'nun küçüğü Nao-ko, en küçük kız Miçiko, Hideo'nun küçüğü Katsuo ve evin en küçük oğlu Masao'yla beraber yedi kardeşim vardı. En küçük Masao'yla aramda on dört yaş olduğu için onun abisinden çok babası gibiydim. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Fakat zaman geçti.

Burada, tek başıma, oturuyordum – yaşlanarak...

Kısacık tilki uykularımda, yorgunluktan horlayıp, ara sıra gözlerimi açınca, mabet ağaçlarının yapraklarının çizdiği ağ desenli gölgeleri sallanırken görür, avare, başıboş bir şekilde dolaşıyor gibi hissederdim... Burada olmama rağmen. Yıllardır bu parkta olmama rağmen...

“Artık yeter.”

Uyur gibi görünen adamın ağzından bu sözler gayet net dökülmüş; ağzından ve burnundan çıkan beyaz sigara dumanı yavaşça havaya doğru yükselmişti. Sağ elinin orta ve işaret parmakları arasında tuttuğu sigaranın ateşi neredeyse elini yakacaktı. Yılların ter ve kirinden orijinal renkleri anlaşılamayacak hâle gelse de tüvit kumaştan avcı şapkası, ekose ceket ve kahverengi deri çizmeleriyle âdeta yabancı ülkeden gelmiş bir avcıyı andırıyordu.

Arabalar, Uguisudani yönünde Yamaşıta Caddesi’nin yokuşunu çıkıyordu. Işıklar yeşile dönüp, görme engelliler için trafik sinyali çalınca Ueno Parkı gişelerinden çıkan insanlar yaya geçidinden geçmeye başladılar.

Adam öne doğru eğilmiş bir hâlde yaya geçidinden geçip gelen, üstleri başları düzgün, evleri olan insanları izledi. Bakışlarının konabileceği bir tünek arar gibi... Sonra da artık titremek dışında takati kalmamışa benzeyen elindeki sigarayı, iyice beyazlamış bıyık ve sakallarının çevrelediği ağzına götürüp bir fırt çekti. Uzun bir iç çekişten sonra, aklındaki neyse, düşünmeyi bırakıp, yaşlı parmaklarını açarak yere bıraktığı sigarayı rengi kaçmış çizmesinin ucuyla söndürdü.

Topladığı alüminyum kutular ile dolu ve hacmi doksan litrelik olan yarı saydam çöp torbasını ayaklarının arasına koymuş, saydam plastikten şemsiyesini baston gibi kavrayıp uyuyan başka bir adamı.

Beyaz saçlarını paket lastiğiyle topuz yapmış bir kadın, yanında duran koyu kırmızı sırt çantasına kollarını yastık yapmış uyuyordu.

Yüzler değişmişti, sayılar azalmıştı.

Halbuki gayrimenkul balonu patladıktan sonra parktaki yürüyüş yolları ve tesisler dışında neresi varsa, mavi brandalı “kulübe”lerle doluydu. Yerdeki çimler bile görünmezdi. Her “sürek avı”nda, yani hanedan üyelerinin parktaki müze ziyaretlerinden önce yapılan özel temizlikte, çadırlarımız toplattırılır, parkın dışına sürülürdük. Güneş batıp da eski yerimize döndüğümüzde karşılaştığımız “Çimler yeni dikildi, girmeyiniz!” tabelalarıyla, kulübe kurabileceğimiz yerler her seferinde daha da daraltılmış olurdu.

Ueno Parkı’ndaki evsizler arasında Tohokulu” çoktur.

Kuzeye açılan kapı... Ekonomik büyüme döneminde Joban veya Tohoku hatlarından gece trenlerine binip gurbetçi işçi olarak ya da ortaokuldan mezun olup toplu işe alımlarla gelen Tohokulu gençlerin indikleri ilk durak da Obon” ve yılbaşı tatillerinde memleketlerine dönerken taşıyabildikleri ne varsa yüklenip trene bindikleri yer de Ueno İstasyonu’du.

Su gibi akıp giden elli yılın sonunda ana babalarını, kardeşlerini kaybeden, geriye dönecekleri bir evleri kalmayan, günlerini birer birer bu parkta geçiren evsizler...

Mabet ağaçlarının etrafını çevreleyen betonların üzerine oturan evsizler ya uyurlar ya da yemek yerlerdi.

Lacivert beyzbol şapkasını gözlerine kadar indirmiş, üzerinde hâki bir gömlek ve altında siyah bir pantolon, dizlerinin üzerine koyduğu market işi hazır bentoyu yiyen bir adam...

Yemek konusunda sıkıntı çekmezdik.

* 80’lerde aşırı spekülatif değer kazanan gayrimenkul piyasasının 1991-1993 yılları arasındaki çöküşü. -çn

** Japonya’nın kuzeydoğusunda bulunan bölge. -çn

*** Ağustos ortasında, Obon” Festivali’nin kutulduğu dönem. -çn

Ueno'da köklü restoran sayısı çoktur. Aramızda söze dökülmemiş bir anlaşıma vardı. Çoğu dükkân kapanma saati geldikten sonra arka avlularının kapısını kilitlemezdi. Yemek çöplerinin atıldığı çöp kutusunun yanındaki başka bir kutuya o günün elde kalan yemeklerini ufak poşetlere bölüp koyarlardı. Marketler de arka taraflarındaki çöp atma alanına tüketim tarihi geçmiş hazır yemekleri, sandviçleri, tatlı-tuzlu ekmekleri toplu olarak koyarlardı; çöp arabası gelmeden yetişebilirsiniz istediğiniz kadar alabilirdiniz. Havanın sıcak olduğu günlerde hemen o gün içinde yemeniz gerekirdi ama hava soğuksa birkaç gün kulübenizde bekletebilir, gazocağında ısıtıp istediğiniz zaman yiye bilirdiniz.

Çarşamba ve pazar akşamları Tokyo Kültür Merkezi'nden körili pilav dağıtılırdı. Ayrıca cumaları "Dünyanın Sonu Kudüs Kilisesi", cumartesileri ise "Hayır Misyonerleri" yemek dağıtırdı. Misyonerler Rahibe Teresa'ya bağlıydı, Kudüs Kilisesi de Kore kiliselerindendi. "Tövbe et, Cennetin Krallığı'na az kaldı" yazılı flamalar, gitar çalıp ilahi okuyan uzun saçlı kızlar, elinde kepçe ile kocaman kazanları karıştıran permalı kadınlar... Şinjuku, İkebukuro, Asakusa'dan kalkıp gelen evsizler de olduğu için kalabalık zamanlarda sıranın beş yüz kişiyi bulduğu olurdu. İlahi ve vaazlar bitince yemekler dağıtılırdı. İçinde Kore usulü acı lahana turşusu, salam, sosis ve peynir olan pilav dolu kâseler, nattolu pilav ve kızarmış erişte, ekmek ve kahve... Rabbi öv, rabbi öv, rabbin adını öv, şükürler olsun...

"Yemek istiyorum."

"İstiyor musun?"

"İstemiyorum."

"Yiyorum o zaman bak."

"Yaa, hihhi."

Yarım kollu, kiraz çiçeği yaprakları gibi açık pembe elbisesiyle beş yaşlarındaki bir kız çocuğu, yüzünü yukarı çevirmiş bir şekilde annesinin yüzüne bakarak yürüyordu. Annesinin üzerindeki vücut hatlarını ortaya çıkaran leopar desenli elbise, onun muhtemelen gece hayatıyla bağlantılı bir işte çalıştığı izlenimini uyandırıyor.

Lacivert takım elbiseli genç bir kadın, topuklu ayakkabılarıyla ses çıkara çıkara anne kızın yanından geçip gitti.

Aniden bastıran büyük damlalı bir yağmur, iyice çiçek açmış kirazların ne kadar yaprağı varsa onları dövmeye, karo desenli beyaz beton yolda nokta nokta siyah izler bırakmaya başladı. İnsanlar çantalarından çıkardıkları portatif şemsiyeleri açıyorlardı. Kırmızı, siyah, pembe benekli, beyaz şeritli lacivert şemsiyeler...

Yağmur yağsa da insan seli durmuyordu.

Şemsiyeleri yan yana açılı, birbirine benzeyen siyahımtırak pantolonlarının üzerine bol gömlekler giymiş iki yaşlı kadın, sohbet ede ede yürüyorlardı.

11

“Sabahtan beri 22 derece falan değil miydi?”

“Öyle...”

“Soğuk mu desem, serin mi desem bilmiyorum ama neredeyse donacağım şimdi.”

“Fena hem de. Çok serin.”

“Ryuji kayınvalidesinin yemeklerini övüp duruyor.”

“A-a, ay ne kötü.”

“Ondan öğrenecekmişim yemek yapmayı.”

“Nerden çıktı bu yağmur?”

“Yağmur mevsimi şimdi, daha bir ay yağar böyle.”

“Ortancalar ne alemde?”

“Daha açmazlar.”

“Meşeler?”

“Mevsimi değil.”

“Buradaki binalar çok değişmiş değil mi? Starbucks falan yoktu buralarda.”

“Gayet şık olmuş buralar...”

Burası Kirazlı Yol.

Her yıl 10 Nisan civarı, açan kiraz çiçeklerini izlemek için ağaçların altında piknik yapan insanlarla dolar.

Kiraz çiçekleri açtığında “yem aramaya” ihtiyacımız kalmaz.

Pikniğe gelenlerin atıp gittikleri yemek artıklarını yiyip şişelerde kalan içecekleri içseniz yeter. Altlarına serdikleri brandaları da kulübelerin çatı ve duvarlarındaki artık çatlayıp yağmur suyu almaya başlayan, bir senedir kullanmakta olduğunuz eski brandalarla değiştirebilirsiniz.

Bugün pazartesi. Hayvanat bahçesi kapalı.

Kızımla oğlumu Ueno Hayvanat Bahçesi’ne bir kez bile getirmişliğim yoktu.

1963’ün sonlarında Tokyo’ya çalışmaya geldiğimde Yoko beş, Koiçi ise daha üç yaşındaydı.

Bundan dokuz yıl sonra Ueno’ya pandalar geldiğinde, ikisi de ortaokul çağına girmiş ve hayvanat bahçesine gitmek isteyecek yaşı geçmişlerdi.

Sadece hayvanat bahçesi de değil... Birlikte ne lunaparka, ne yüzmeye ne de bir dağa tırmanmaya gittik. Üstelik onların okula başlangıç seremonilerine, mezuniyet törenlerine, veli günlerine ve spor müsabakalarına da hiç katılamadım. Bir kez olsun bile...

Anne babamın, kardeşlerimin, karımın, çocuklarımla beklediği Fukuşima’daki Yasava köyüne yılda sadece iki kere, bir Obon bayramında ve bir de yılbaşında dönüyordum.

Yalnız bir keresinde, Obon tatili başlamadan birkaç gün önce dönebildiğim bir sene, bir festivale mi ne denk gelmişti de çocukları Haranayama’ya eğlendirmeye götürmüştüm.

Kaşıma İstasyonu'ndan Joban hattına binince bir durak sonrası... Yazın tam ortasında sıcak kavuruyordu ve çok fena uyku vardı. Hem bedenim hem ruhum uykudan ölüyordu. Çocukların heyecanlı bağırış çağırışları ve benim onlara verdiğim baştan savma cevaplar, hepsi bir sisin içindeymiş gibi belli belirsiz gelse de tren gökyüzü, dağlar ve tarlalardan ibaret manzarayı yarıp tünelleri aşarak hızlı bir şekilde yoluna devam ediyordu. Mavi ve yeşil olmak üzere iki renkten ibaret hâle gelen camlara, kertenkele gibi açtıkları avuç içlerini yapıştırıp alınlarını ve dudaklarını yaslayan çocukların tatlı-ekşi ter kokusunu alabildiğince içime çekip, sadece birkaç dakikalığına da olsa uyukladım.

Hara-no-maçi İstasyonu'nda indiğimizde istasyon görevlisi, “Hibarigahaçi'de parayla helikoptere bindiriyorlar,” deyince, sağ elimde Yoko ve sol elimde Koiçi ile sahil yolundan oraya doğru yürümeye başladık.

Kırk yılda bir geri gelen babasına normalde sırnaşmayan, hiç ısrarcı olmayan Koiçi, “Babacığım n'olur bineyim,” diye elimi iyice sıkmaya başladı. Yüzünü çok net hatırlıyorum. Çekine çekine bir şey söylemek isteyip her seferinde vazgeçen ve sonunda öfkelenmiş gibi kıpkırmızı olan Koiçi'nin yüzü... Fakat param yoktu. O zamanın parasıyla 3000 yen veya bugünün parasıyla 30.000 yenden fazla ediyordu. Çok paraydı...

Yerine o zamanlar 15 yen olan Matsunaga'nın dondurmaları tatlılarından alınca Yoko'nun keyfi hemen yerine gelse de Koiçi bana sırtını dönmüş, hıçkırığa hıçkırığa ağlayarak zengin evlerin erkek çocuklarını alıp havalanan helikopterin arkasından yumruklarıyla gözyaşlarını siliyordu.

Hava açık, gökyüzü yekpare mavi bir kumaş gibiydi. Helikoptere bindirmek istediğim hâlde param olmadığı için bindirememiştim... İçimde kalmıştı. Bu pişmanlığım, on yıl sonra o gün de bir mızrak olup kalbime saplandı ve hâlâ orada saplı duruyor...

“Ueno Hayvanat Bahçesi” yazısının açık bir yarayı andıran kıp-kırmızı harfleri de “Çocuk Lunaparkı” tabelası da yan taraftaki demirden çitlerin üzerinde kollarını iki yana açmış durmakta olan ve kırmızı, mavi, sarı giysiler giymiş cüce heykellerin parmakları da hareketsiz.

Yalnız başına bir kamış gibi titriyor, gücümün yettiği kadar konuşayım diye düşünüyor fakat ne yapacağımı bilemiyorum. Bir çıkış yolu aramama, çıkış yolunu görmek istememe rağmen ne karanlık çöküyor ne de aydınlık geliyor... Bittiği hâlde bitmiyor. Ara vermeyen bir endişe... Üzüntü... Keder...

Ağaçların arasından hızla esen bir rüzgâr, yaprakları hışırdatarak üzerlerindeki su damlalarını yere düşürdü. Yağmur ise dinmiş gibiydi.

Rengi kaçmış pembe sundurmasının üzerinde beyaz harflerle “Panda Keki” yazılı, kırmızı-beyaz kâğıt fenerleri rüzgârda sallanan, tatlıcı dükkânı “Sakuragitey”in önünde portatif bir merdiven duruyor, kırmızı önlüklü bir kadın dükkânın önünü süpürüyordu.

Tatlıcının önündeki bankta iki yaşlı kadın oturuyordu. Üzerine beyaz bir hırka geçirmiş olan sağ taraftaki kadın, “Fotoğrafları getirdim, bakmak ister misin?” diyerek, sarı çantasından küçük bir albüm çıkardı. Albümü açıp gösterdiği, otuz kadar yaşlı kadın ve erkeğin üç sıra hâlinde dizildikleri, toplu çekilmiş bir fotoğrafı.

Solundaki beyaz hırkalı kadından bir tık daha uzun, siyah hırkalı yaşlı kadın, omzunda asılı duran deri çantasından yakın gözlüğünü çıkarıp yay gibi uzattığı parmağının ucuyla fotoğrafın üzerinde bir daire çizmeye başladı.

“Bu şey değil mi işte, Yamazaki Hoca’nın karısı? Yamazaki Hoca da geldi demek.”

“Her seferinde beraber geliyorlar. Eskiden beri kumru gibiler.”

“Bu, öğrenci konseyi başkanı...”

“Şimizi.”

“Bu Tomo olmalı.”

“Gülümsemesinden belli oluyor, değil mi?”

“Şu sensin. Ne kadar güzel çıkmışsın, aktristler gibi.”

“Aman canım sen de.”

Yan yana sokulmuş iki yaşlı kadının birleşen gölgelerinde, bir güvercin bir şey ararmışçasına adım adım yürüyordu.

İki yaşlı kadının tepelerinde iki karga birbirlerini uyarırcasına karşılıklı ötüyordu.

“Takeuçi’nin yanındaki Yamamoto değil mi? Antika dükkânı olan... Şu da Yoşiko Sonoda...”

“Hayır, bu Yumi.”

“Aa, Yumi. Yuko’nun cenazesinde karşılaşmıştık.”

“Aradan kaç yıl geçmiş, yine de görür görmez tanıdık bir-birimizi.”

“Şu şey değil mi, ofisten, kimdi..

“İiyama”

“Hah, İiyama”

“Onun yanındaki.

“Şey değil mi? Hiromi?”

“Evet, evet, Hiromi.”

“Bu Muççan.”

“Muççan da hiç yaşlanmıyor.”

“Bu Şinohara.”

“Ne zaman görsem kimonolu o da.”

“Çok güzel değil mi?”

“Bunlar da Fumi, Take, Çi ve şuradaki Kurata. Bir onun sınıfı farklıydı.”

“Aa, fark etmemiştim.”

“Kawasaki’de oturuyormuş. Evinin etrafında dolanan biri varmış, ondan yakınıyordu. Ecigo-Yuzava’daki otelde, gece vak-

ti herkesin yatıp uyumasına rağmen bir tek bu ayakta çay içe içe konuşup durdu. Hepimiz üzerimize yorganları çekmiştik ama bir türlü bitmiyordu konuşması.”

“Bak şu işe.”

“Evet ya. Komşulardan birinin kocası etrafta dolanıp duruyormuş, bunların bahçesine de dadanmış.”

“Fenaymış. Mahalleden biriye polise haber vermek de olmaz.”

Hiç yanımda fotoğrafla gezmedim. Ama gelip geçen insanlar, yerler, zamanlar hep gözümün önündeydi. Hep gelecekten ür-kerek, yalnızca geçmişe bakarak yaşadım.

Bu durum geçmişe olan özlem veya nostalji gibi hoş se-beplerden ötürü değildi. Şimdiye katlanamadığım, gelecekte ise korktuğum için, bir kez geçince bir daha başka hiçbir yere gitmeyen geçmiş zamanın içindeydim hep. Fakat şu an zaman bitti mi? Durdu mu? Yoksa bir gün geriye sarıp tekrar kaldığım yerden devam mı edeceğim? Sonsuza kadar zamanın dışına mı çıktım? Bilmiyorum... Bilmiyorum... Bilmiyorum...

Ailemle yaşarken bir kere bile fotoğraf çekmedik.

Aklım ermeye başladığı sıralar savaşın başlamasıyla oluşan kıtlık yüzünden hep açtım.

Yedi-sekiz sene daha geç doğmamın sayesinde savaşa gitmekten kurtuldum.

Aynı köyde on yedi yaşında gönüllü gidenler de vardı, askerlik testinden kalmak için litreyle soya sosu içenler de, gözü kulağı sakat numarası yapıp kaçanlar da.

Savaş bittiğinde on iki yaşındaydım.

Savaşta yenilmenin üzüntüsü ve rezaletini düşünmeye vakit yoktu, daha ziyade yemeyi ve yedirmeyi düşünmek zorundaydık. Tek çocuğun karnını doyurmak bile zorken yedi tane de kardeşim vardı. O zamanlar sahil seridinde Tokyo Elektrik'in

nükleer santrali de Tohoku Elektrik'in termik santrali de kurulu değildi. Hitachi ve Del Monte'nin fabrikaları da yoktu. Büyükle tarla sahipleri sadece çiftçilikle karınlarını doyurabiliyordu ama bizim çeltik tarlası minicik olduğundan ortaokulu bitirir bitirmez İvaki'deki Onahama limanına gidip yatılı çalışmaya başlamıştım.

Yatılı dedimse, öyle yurt ya da daire falan yoktu. Balıkçı teknesinin içinde yatıp kalkıyordum.

Nisandan eylüle kadarı yazılı orkinos, eylül-kasım arası ise zargana... Ayrıca uskumru, sardalya, dilbalığı avladığımız da oluyordu.

Tekne yaşıntısında can sıkın şey bitlerdi. Ne zaman üstümü değışsem bitler kaybolur, dikiş aralarına tutunur, hava biraz ısınsa hemen sırtımda oynamaya başlarlardı. Bit belasından kurtuluş yoktu.

Onahama'da çalışmayı ikinci senesinde bıraktım.

Babam Kitamigita kıyısında istiridye toplamaya başlayınca ona yardıma gittim.

Ufak, ahşaptan bir sandalla denize açılıp midye toplamak için kullanılan demir tırmıkları suyun dibine batırırdık. Kablo falan olmadığı için normal halat kullanıp, elle çekip, ayakla ite ite, babamla ikimiz her gün kayığa istiridye çekerdik.

İstiridyeleri hem bizim köyden hem de başka köylerden toplayan çoktu. Üremelerine fırsat vermeden sürekli toplayınca dört-beş senede denizde istiridye kalmadı.

Oğlum Koiçi'nin doğduğu sene, daha önce Yasava köyünden Hokkaido'ya çalışmaya giden amcama güvenip, yosun toplama işi için Kiritappu'nun yanındaki Hamanaka diye bir balıkçı köyüne gitmeye karar verdim.

Mayıstaki bir haftalık tatilde tarlayı eker, gübreleme ve ot temizleme işlerini de "Yaban Atı Şenliği"ne kadar bitirirdim. Soma'da, tarla işleri için de evin tamiratları için de borcunu geri

ödemek için de “Yaban Atı Şenliği’ne kadar hallet!” denirdi. Tüm bir yılın dönüm noktasıydı. “Hesap, Yaban Atı Şenliğinde kesilir!” sözü bile vardı, o derece.

Yaban Atı Şenliği, Temmuz’un 23, 24 ve 25’inde, üç gün boyunca düzenlenir.

İlk gün şenlik arifesidir. Soma’nın Uda kasabasındaki Nakamura Tapınağı’ndan başkomutan sefere çıkar, Kaşima’daki Kita Kasabası müstahkem mevkinde karşılaşılır. Uda ve Kita kasabalarından aynı anda atlı askerler sefere çıkar, Ota Tapınağı’ndan Haramaçı ve Nakano’nun atlıları, Odaka Tapınağı’ndan Odaka kasabasının atlıları, son olarak da Namie, Futaba ve Okuma’nın bulunduğu Şineha kasabasının atlı savaşçıları sefere çıkar.

İkinci gün asıl şenlik başlar. Kocaman bir salyangoz kabuğunun çalınması ve davulların işaretiyle beş yüz atlı savaşçı aynı anda ilerler ve Hibarigahara meydanında zırhlı at yarışlarıyla tanrının bayrağını kapma yarışları yapılır.

Üçüncü gün at sunmadır. Odaka Tapınağı’nda alınlarını beyaz kumaşla sarıp beyaz giysiler giyen gençler, çıplak elle yaban atlarını yakalayıp tanrıya sunarlar.

At kiralayıp zırhları ve miğferi kuşanmak milyonlarca yen tuttuğundan dolayı yoksulların bu şenlikle pek bir alakası yoktu. Yine de ben beş-altı yaşlarındayken, babam beni Kaşima’daki komutan yardımcısı görevini üstlenecek adamın evine götürmüş, omuzlarına alıp savaşçıların sefere çıkma törenini izlettirmişti.

“On iki buçukta yola çıkılacak.”

“Baş üstüne. Hemen birliğe dönüp iletiyorum.”

“Zahmet verdik. Kitago samuraylarının sakesinden buyur.”

“Lütfettiniz. Uta’da konaklayan süvarilerimizin verdiği rahatsızlıktan ötürü affınızı isteriz. Haberi iletmek için dönüyorum.”

“Sağol. Sağlıcakla git.”

*Soma Nagareyama'da haydi hey hey
Gel gör sen de, hey hey
Beşinci ay, maymun gününde haydi hey hey
Başlar Yaban Atı Şenliği hey hey*

Savaşçılar atlarına binip yemyeşil, sulak çeltik tarlalarının aralarındaki dar yollardan gidiyorlar... Rüzgârda dalgalanan, atlara sopalarla bağlı bayraklardaki her biri farklı semboller hoşuma gitmişti. Babamın omuzlarında, "Aa! Şurada çıyan var!", "Yılanlar birbirine girmiş!", "Tersten at var!" diye bağıra bağıra bayrakları göstermiştim.

Hokkaido gurbetine gidiş trenle iki gün iki gece sürmüştü. Kaşima'dan Joban hattına binip Senday'a, Senday'dan Tohoku ana hattına binip Aomori'ye, Aomori'den Seikan vapuruna binip Hakodate'ye vardığımda sabah olmuştu.

Hakodate'den, Hakodate ana hattıyla, Tokaçi dağlarını ve Karikaçi geçidini aşmak gerekiyordu ama iki lokomotif çektiği hâlde tren keskin yokuşları bir türlü çıkamıyor, vagondan çıkıp işeyip geri binebilecek bir hızda ilerliyordu.

O sene, Şili'de büyüklüğü 9,5 ve şiddeti 6 olan büyük depremin gerçekleştiği seneydi. Kiritappu'da da tsunamiden on bir kişinin öldüğü söylenmişti. Elektrik direklerinin birinin tepesinde battaniyeye benzer bir şey görünce şaşırmıştım. Direklerin hemen yakınında oturan amcama, "Dalgalar o kadar yükseğe çıktı mı? Sahiden mi?" diye sorduğumda, "Sahi ya. Altı metre vardı diyorlar. Kiritappu'yu 1952'deki Tokaçi depreminde de kocaman bir tsunami vurup Hokkaido'dan ayırmış ve sonucunda burası bir adaya dönüşmüştü. Eskiden karaya bağlı olduğu yerde bir köprü vardı. Şimdiki tsunami onu da olduğu gibi götürmüş," cevabını almıştım. İkimiz de gergin, denize karşı duruyorduk.

Deniz tamamen yosun kaplıydı. Uzunlar, neredeyse on beş

metreyi bulduğundan, ucu kancalı sopalarla yosunları teknenin yanına çeker, kancaya dolanmış yosunları elimizle tek tek söküp çıkarırdık. Kıyıya dönünce yosunları at arabalarına yükler sonra da sahilde tek tek kuruturduk. Sahil yosunlardan simsiyah olana kadar kurut, diz, kurut, diz...

İki ay bunu yapıp, ekim başında çeltik hasadı için eve dönerdim; böyle böyle üç yıl devam ettim.

Belini incittiğinden beri tarlayla doğru düzgün ilgilenemeyen babamla, erkek kardeşlerim Katsuo ve Masao'nun okula devam etmek istediklerini ve benim çocuklar Koiçi ile Yoko'ya da bundan sonra para gerektiği konusunu konuştum. Bunun üzerine Tokyo'ya iş aramak için gitmeye karar verdim.

Tokyo Olimpiyatları'ndan bir sene önce, yılbaşına günler kala, 27 Aralık 1963'te soğuk bir sabah, hava daha aydınlanmadan evden çıkıp Kaşima İstasyonu'na gittim ve Joban hattının 05.33 çıkışlı ilk trenine bindim. Ueno İstasyonu'na vardığımda öğleyi geçiyordu. Sayamayacağım kadar çok tünelden geçtikten sonra buharlı trenin dumanından yüzüm kapkara is olduğu için utanıp, platformda yürürken tren camlarındaki yansımama bakarak şapkamın siperliğini yukarı aşağı kaldırıp indirdiğimi hatırlıyorum.

Setagaya'nın Taişido mahallesinde, Tanigawa İdman A.Ş.'nin yurduna yerleşmiştim. Prefabrik yurdun odaları onar metreka-re; tuvalet ve banyoları ortaktı. Aşçılıktan anlayan arkadaşlar sabah ve akşamları pilavla miso çorbası, yanına da ufak tefek bir şeyler hazırlardı. İşimiz ağır olduğu için iki kâse dolusu pilav yemeden kendime gelemedim.

O zamanlar öğle yemeğini koyacak bento kutuları falan yoktu, olsa da zaten almaya param yoktu. Sabah yediğim kâseye pilav doldurup üstüne bir tabak kapatır, kumaşla bohça gibi sardıktan sonra trene binip şantiyeye giderdim. Pilavın yanına, bir saatlik molada, hemen yakındaki çarşıdan aldığım kızartmalar eşlik ederdi.

Yaptığımız iş, Tokyo Olimpiyatları'nda kullanılacak atletizm sahası, beyzbol sahası, tenis kortları, voleybol kortları gibi spor tesislerinin inşaatıydı. İnşaat dedimse, ortalıkta buldozer, ekskavator gibi iş makinaları falan yoktu. Zaten olsa da biz gündelik işçiler kullanamazdık. Kazma-kürekle toprağı kazıp, el arabasıyla taşıyorduk, yani hepsi kol gücüydü. Tohokulu çiftçiler çoktu. Hepsi, "Bu inşaat işinin tarladan farkı yok," deyip gülüyordu.

Saat beşte iş bitince beraber içmeye giderdik. Artık şanslı mıydım, şanssız mıydım bilemem ama benim bünyem hiç kaldırmazdı. Buna rağmen, "Bugün bendensin!" çağrılarını nezaketten reddedemeyip eşlik etmeye çalıştım ancak kendimi ne kadar zorlasam da bir bardak biradan fazlasını içemediğim için sonunda çağırmayı da bıraktılar.

Günlük 1000 yen, memlekette aynı saatlerde çalışsam alacağım paranın üç-dört katıydı. Fazla mesai saatleri yüzde yirmi beş zamlı olduğu için seve seve mesaiye kalıyor, pazarları ve tatil günlerinde de çalışıyordum.

Maaş günü ayın on beşiydi.. Eve her ay aşağı yukarı 20.000 yen kadar gönderiyordum. Zamanın öğretmen maaşlarıyla hemen hemen aynı olduğuna göre bugüne vurunca 200.000 yen kadar ediyor olmalı.

"Bu aralar iş yok ha," diyerek akçaağacın bir dalını çat diye kıran evsizin kot ceketini bir yerden hatırlıyorum. Çamaşırsuyu dö-küldüğünden midir nedir, sırtındaki beyaz leke Hokkaido haritasına benzediği için daha da emin oldum, bu benim giydiğim kot ceketti. Kumaş çöplerinin atıldığı gün, Hirokoji'de bulmuş, baharın başlarındaki serin günlerde sık sık giymiştim... Kulübemin tavanında asılı bırakmıştım. Mutlaka birileri almış olmalı... Ben ortadan kaybolduktan sonra...

Beyaz saçları bir kus yuvasını andıran, üst üste giydiği yır-

tık pırtık etekler rüzgârda sallanan yaşlı kadın, “Ekonomi böyle kötüyken, küçük yere de gitsen büyük yere de gitsen sümük muamelesi yapıyorlar,” diyerek, Hi-lite sigarasını yaktı ve dumanı içine çekti.

Bu yüzü tanıyorum... Yaşlı yüzüyle uyumsuz o pürüzsüz alın... Tanıyorum... “Günaydın,” diye selam vermişliğim de var... Ayak üstü konuşmuş da olmalıyım...

“Otuz-kırk kişilik yerler en kötüsü, tam arada derede.”

“Geçen Odakyu hattına bindim gidiyorum.”

“Odakyu sosyete hattı değil mi ya?”

“Rahmetli Şige’nin eski barakası oradaydı ya.”

“Şige mi? Şige öldü mü?”

“Öldü ya. Kulübesinden çıktı cesedi.”

“Ölür tabii, yaşı vardı.”

Yaşlı kadının bakışları bir anda donuklaşmıştı. Teselli etmek istedim fakat ne elimi omzuna koyabiliyor ne de başın sağ olsun diyebiliyordum.

Şige’yi tanıyorum. Şige entelektüeldi. Hep bulduğu gazeteleri, dergileri, kitapları okurdu. Eskiden, kafa kullanmayı gerektiren bir iş yapıyordu muhakkak.

Bir ara, birilerinin kendi kulübesine fırlattığı yavru kediyi, alüminyum kutuları satıp kazandığı paralarla veterineri götürüp kısırlaştırmış ve “Emile” ismini takarak sahiplenmişti. “Sürek avı” olduğunda el arabasına bindirip taşır, yağmurlu günlerde ıslanmasın diye şemsiye bile açardı.

Edolular’a zamanı bildirmek için yapılp sabah-akşam alıtıda ve öğlen on ikide toplam üç kez olmak üzere Kaneiji tapınağındaki keşişlerin çaldığı “Saat Çanı”nın diğer tarafındaki tepede, bir büyük Buda heykelinin yüzünün muhafaza edildiğinden bana bahseden de Şige olmuştu.

“Ne yazık ki Büyük Buda heykelinin kafası şiddetli deprem-

lerde üç kere, yangında bir kere, toplamda dört kere kopmuş. İlk düşüşü 1647’de gerçekleşmiş; o hâlde bırakmak olmaz diye bir keşiş Büyük Buda’nın yeniden inşa edilmesi adına tüm Edo’yu baştan aşağı dolaşıp sadaka istemiş fakat kimse yardıma yanaşmamış. Güneşin batmasına yakın tapınağa döndüğü sırada bir dilenci yanına yaklaşmış. Bu dilenci keşişin çanağına bir kuruş atmış. Bu bir kuruş vesile olmuş, yardımlar toplanmış, yedi metreye yakın bir Buda heykeli dikilmiş, öyle söylenir. Fakat yaklaşık iki yüz yıl sonraki yangında kafası yine kopmuş, geri kondu derken on yıl sonra bu sefer Büyük Ansei Depremi’nde yine kopmuş, tekrar yerine konmuş. Boşın Savaşı’ndaki Ueno Muharabesi’nde tam başına bir şey gelmedi derken, 1923’teki Büyük Kanto Depremi’nde tamamen yıkılıvermiş. Hikâyesi bu şekilde işte.”

Her şeyi bir öğretmen edasıyla anlatan tuhaf biriydi; belki eskiden sahiden de öğretmendi.

Ben de bunun üzerine Şige'ye radyo kulesinden bahsetmiş-tim. "Hamadori'de, Haramaçi dedin mi akla radyo kulesi gelir, o kadar ünlüdür. 1982'de yıkılana kadar Haramaçi'nin sembo-lüydü. 1921'de inşası tamamlandı ve bundan iki sene sonraki Büyük Kanto Depremi'nde gönderdiği, 'Bugün öğle saatlerinde Yokohama'da şiddetli bir deprem ve onu takip eden büyük bir yangın meydana gelmiş olup, şehrin tamamına yakını alevler altındadır, çok fazla sayıda ölü ve yaralı olmakla beraber, tüm ulaşım ve iletişim birimleri yok olmuştur,' mesajı ile tüm dün-yaya bu olayı bildirmişti," diye anlattım.

Şige cevap verdi: “Deniyor ki, Ueno Parkı, Büyük Kanto Depremi’nde Şinobazu göleti sayesinde yanmaktan kurtulmuş. Parkın etrafı alevler içindeymiş, tam karşısındaki Matsuzakaya Alışveriş Merkezi de tamamen yanmış. Yangından kaçan halk, sadece Ueno civarından değil, ta Nihonbaşı, Kyobaşı taraflarından da buraya hücum etmiş. Memleketlerine dönmek için ellerinde ne var ne yoksa çekçeklere yükleyip geldikleri için Ueno İstasyonu’nun içi Ueno Parkı’ndan bile daha da dolmuş,

trenler hareket edememiş. Çok sayıda kayıp olduğu için Saigo heykelinin kaidesine kayıplarını arayanların ilanlarını asmışlar.

“İmparator Hirohito, o zamanlar daha veliahtken, afetzedelerin doldurduğu Ueno Parkı’nı askeri üniformasıyla bizzat teftişe gelmiş ve parkın afetlerde ne derece önemli olduğunu müşahade etmiş. 1924’ün Ocak ayında İmparator Taişo, bu parkı Tokyo Belediyesi’ne yeni yıl hediyesi olarak bağışlamış ve dolayısıyla bu park resmi olarak ‘Ueno İmparatorluk Hediyesi Parkı’ adını almış.”

Sözlerini bitiren Şige, çimlere uzanmış, gözleri kapalı olduğu hâlde uzun kuyruğunun ucunu kıpırdatan tekir Emile’e sevgiyle baktı.

İmparator Hirohito’yu yakından gördüğümü Şige’ye hiç söylemedim. 5 Ağustos 1947’de öğleden sonra üçü otuz beş geçe, İmparatorluk Treni, Hara-no-Maçi İstasyonu’nda durdu ve İmparator Hazretleri trenden inerek istasyonun önünde yedi dakika kaldılar.

Onahama Limanı’ndaki işten yeni döndüğüm sıralardı.

İnsanı resmen ezen masmavi bir gökyüzü vardı. Ağustos-böceklerinin sesleri tüm Honjin tepesini titretiyor, sesi duyan ne kadar ağustosböceği varsa bu koroya katılmak zorundaymış gibi ötüp duruyordu... Eriyik güneşten huzmeler gibi alev alev dalgalanan güneş ışıkları, ahalinin beyaz gömleklerini de yeşil yaprakları da ve geriye kalan her şeyi de öyle bir aydınlatıyordu ki kamaşan gözlerimi açamıyordum. Buna rağmen istasyonun önünde toplanan 25.000 kişiden biri olarak, şapkamı çıkarmış, kımıldamadan İmparator Hazretlerini bekliyordum.

İmparatorluk treninden inen takım elbiseli İmparator Hazretleri, fötr şapkasının siperliğine elini götürüp eğilerek selam verdiği an, biri avazı çıktığı kadar “İmparator Hazretleri çok yaşa!” diye bağırıp kollarını kaldırdı. Bunun üzerine tüm kalabalık, çok yaşa sesleri ve kalkan kollarla dalgalanmaya başladı.

“Şige'nin öldüğüne inanmak ne zor değil mi?”

“Senin sigaranın külü de düşmek bilmiyor ha.”

“Ee, kolay değil, seksen beş yıldır içiyoruz mereti.”

“Atma, bebekken de mi içiyordun?”

“Şige ölüp gitti be.”

“Sevgilin falan mıydı Şige?”

“Sen git kendini as be!”

“Amma uzattın ha, kocakarı.”

“Lan bana bak! Senin kalbini sökerim!”

“Sanya'daki karılardan bile korkunç çıktın. Aha, kene!”

Evsiz adam kaval kemiğine bir şaplak attı.

“Gerizekâlı, karınca o.”

Yaşlı kadın, sağ ayağındaki deri ayakkabıyla sol ayağındaki spor ayakkabıya baktı; sol ayağındaki ayakkabının bağcıklarının çözülmüş olduğunu fark etti ama eğilip bağlamaya yeltenmedi.

“Suratsızlık yapma da otur! Otur hadi!”

“Oturacak yer var mı ki oturayım?”

“Gel hadi.”

Adam ağaçlığı çevreleyen betona oturup cebinden bir kâğıt parçası çıkardı.

“Bu bana 5000 yen verecek. Tutturursam yarısı senin olsun.”

Kadın, adamın yanına oturup ganyan kuponunda yazanları sayıklar gibi sessizce okudu.

“Gece programı, 35. İmparatorluk Kupası, 11. Koşu, sıralı üçlü, 1, 12, 3, 500 yen; 1: Oeraijin, Kimura Ken, 12: Miracle Legend, Uçida Hiroyuki, 3: Tosengoraiasu, Haşimoto Naoya.”

Kadının dibine kadar içip deri ayakkabılı sağ ayağının yanına attığı izmaritten hâlâ duman çıkıyordu. Adam ve kadının ayaklarının dibinde sıra oluşturan karıncalar, birbirlerini takip ederek bir ağacın tepesine doğru tırmanıyorlardı. Fakat yuvaları ağacın üstünde değildi. Ueno Parkı'nın ağaçlarında; hastane,

belediye binası, kütüphane önlerindeki şemsiyeliklerin anahtarlarına benzeyen plastik, yuvarlak fişler takılıydı. Bu ağaç Yeşil-A620'ydi mesela. Ağaçların pütür pütür gövdelerinin verdiği hissi anımsamaya çalıştım; karıncaların deride yürürken verdiği hissi de... Yuvaları ağacın üstünde değildi. Karıncalar ağaçtan inmeye başladılar. Beyaz güvercin boklarının sağda solda iz yaptığı pürüzsüz asfalt yokuştan sıra hâlinde inip, mavi brandalarla çevrili kulübelerin kümелendiği köşeye doğru gidiyorlardı. Bu köşe, üzerlerine ağaç resimleri çizili metal panellerle çevrilmiş, üst taraftaki tel örgünün üzerine de bulut resmi baskılı mavi bir branda örtülmüştü.

Kulübenin birindeki radyodaki meclis canlı yayını duyuluyordu.

"Geçtiğimiz yıl mart ayında meydana gelen kaza dolayısıyla çok sayıda vatandaşımızın konu hakkında karmaşık hislere sahip olduğunun farkındayız ve kamuoyunu ikiye bölen bu konuda sorumluluk sahibi bir anlayışla karar verme mesuliyetinin hükümetimize ait olduğu bilinciyle, ileride konu hakkında ayrıntılı bir açıklama yapma niyetindeyiz."

"Buyurun, Sayın Yasunori."

"Bu bahsedilen güvenlik standartları, santrallerin güvenli olduğu mitinden yola çıkarak hazırlanmış standartlar olup, halkımız nükleer santrallerin tekrar faaliyete geçirilmesindeki tezattan dolayı öfke duymaktadır. Kamuoyu, santralleri tekrar faaliyete geçirmenin hiçbir mantıklı açıklaması olmadığını düşünmektedir; sayın Başbakan, lütfen iyice düşünüp öyle karar veriniz..."

Yakınlarda bir yerden çim biçme makinesinin sesi duyuluyordu.

Kesilen çimlerin taze kokusu geliyordu.

Kulübelerin birinden, tencerede kaynayan hazır eriştenin kokusu yayılıyor...

Bir serçe sürüsü, bir şeye şaşırmış, üzerlerine setsubun fasul-yeleri* atılmış gibi kaçışıyordu.

Ortancalar açmıştı. Ortadaki küçük, koyu mor çiçek öbeksinin çevresini, açık mor çiçekler çerçeve gibi sarmışlardı.

Bu tür şeyler, hayattayken yalnız hissetmeme sebep olurdu.

Sesler, manzaralar, kokular birbirine karışmış, giderek soluyor, giderek küçülüyorlar; parmağımı uzatsam tümden kaybolup gidecek gibiler. Fakat dokunacak parmaklarım yok. Bundan böyle hiçbir şeye dokunamam, dua etmek için bile olsa iki elimi birleştiremem.

Var olmadığımı göre yok da olamam.

"Buyurun, sayın Başbakan."

"Birçok farklı anket var. Herkes farklı anketler yaptırıyor, bunun farkındayız. Fakat temel olarak afetzedeler için, biliyorsunuz ki hükümetimiz geçen yıl eylül ayında göreve başladı, afet yaralarının sarılması, nükleer santral kazasıyla mücadele ve Japonya ekonomisinin yeniden canlandırılmasını en öncelikli ve en mühim meseleler olarak görüyoruz. Ayrıca afetzedelerin yararına olacak politikaları bundan sonra da hayata geçirmeye devam edeceğiz."

27

Aniden yağmur yağmaya, kulübelerin üstündeki brandaları ıslatmaya başladı. Yağmur, yağmurun ağırlığıyla yağıyordu. Yaşamın ağırlığı gibi, zamanın ağırlığı gibi muntazam bir şekilde yağıyordu. Yağmurlu gecelerde, yağmurun sesinden kulaklarımı alamadığım için uyuyamazdım. Uykusuzluk, sonra da ebedi uyku... Ölümün araya mesafe koyduklarıyla, yaşamın araya mesafe koydukları, yaşamın yakınlaştırdıklarıyla, ölümün yakınlaştırdıkları, yağmur, yağmur, yağmur, yağmur...

Tek oğlumun öldüğü gün de yağmur yağıyordu.

* Japon ay takvimine göre, mevsimin bahara dönüşünün bir gün öncesine denk gelen 2, 3 veya 4 Şubat tarihlerinde evlerden ve tapınaklardan kötülüğü kovmak için bir pulfütstopya fısıltıları: www.4mat.org

“Prenses Hazretleri, bugün 16.15'te İmparatorluk Hastanesi'nde doğum yapmışlar, bir veliaht prens dünyaya getirmişlerdir. Anne ve çocuğun sağlıkları yerindedir.”

23 Şubat 1960'ta, radyo spikeri, canlı bir sesle haberleri okuyordu.

Kısa süre sonra, Nijubaşı-mae ve Togu Sarayı'nın önünde, ellerinde kırmızı beyaz kâğıt fenerlerle toplanan kalabalıkların söylediği milli marşlar ile üç kere tekrarlanan “İmparator Çok Yaşa” naraları ve davul sesleri radyodan duyulmaya başladı.

Dışarıdan yirmi-otuz kere, güm, güm diye havai fişeklerin sesi geldi, Kaşima Belediye binasının oradan, güm, güm, güm, güm...

Setsuko dün sabahtan beri doğumdaydı.

İki sene önce doğan kızımız Yoko'dan farklı olarak çok zor geçen bir doğum oluyordu. Annem, “Olur böyle kızım, sen merak etme, güneş batmadan önce doğar,” dese de gözleri endişeliydi, sesi titriyordu. Doğumdaki ikinci gün güneş batarken Setsuko'nun yüzü hâlâ kıpkırmızı, dişlerini sıkıyor, kıvranıp duruyordu. Setsuko'yla aynı köydendik. Onların evine uğradığımda, Kaşima'da Toşiko Konno adında meşhur bir ebe olduğunu ve onu çağırmamı söylediler.

Bizim eve dönüp ebe çağıracağımı söylediğimde annem dudaklarını sıktı, babamın yüzü sarardı. Radyoda az öncekinden farklı bir spikerin coşkulu sesi, yeni doğan bebeğini görüp Togu Sarayı'na dönen veliaht prensi “Çok Yaşa” sesleriyle karşılayan halkın seslerine karışıyordu. “Veliaht prensi kutluyoruz. Veliaht prensi kutluyoruz. Prensi gören halk sevinç içinde. ‘Çok yaşa’ sesleri daha da bir kuvvetlendi. Gönülden tebrik ediyoruz.” Hava kararmıştı, ayakta kalan bir tek bendim. Görüntüm oturma odasının penceresinden belli belirsiz yansıyor. Ebe-

ye ödeyecek paramız olmadığını biliyordum ama ne bir yerden para ayarlayacak zamanım ne de borç bulma şansım vardı. Yutkundukça ağzım tekrar köpürüyordu. Ağzımı içi tükürükle dolarken radyonun sesi giderek uzaklaştı. Son bir kez yutkundum, artık sessizliği bile işitemiyordum.

Gözüm kimseyi görmüyordu artık. Dışarıda koşuyordum. Koşarken parayı düşünüyordum. “Tek kuruşum bile yok, tek kuruşum bile yok,” diye diye koşturuyordum.

Koiçi doğduğu sıralar en yoksul zamanımızdı. Babamın Kitamigita’da midye toplamasına yardım ederek geçiniyordum ama kazandığım para saniyesinde banka borcuna, hırdavatçı, pirinç ve sake dükkânlarına gidiyor, elimde beş kuruş kalmıyordu. Annem ve Setsuko, ailenin karnını doyurmak için ilkbahardan sonbaharın başına kadar yağmurlu günler hariç her gün dışarıda kır çeltiği, patates, bal kabağı ve yeşillik eker, çıkanları toplayıp eve getirirlerdi.

Kış oldu mu annemle Setsuko beraber ailenin kazaklarını örerlerdi. Ucuz iplik kullandıkları için hemen delik açılırdı ama onlar bu yeri söker, ip ekleyip tekrar örerlerdi. En küçük kız kardeşim Miçiko’nun elleri arasında gerdiği ipi, annem ve Setsuko çekerek yumak yapar, Miçiko da onların el hareketlerine uydurarak ellerini bir sağa bir sola hareket ettirip ipi gönderirdi. Onları izlemeyi severdim. Bir keresinde Miçiko, “Bir şarkı söyleyin de dinleyelim,” diye ısrar ettiğinde, utangaç, fazla konuşmayan Setsuko sesini çıkarmamış, annem koyu Fukuşima şivesiyle bir şarkı tutturmuştu. Miçiko, “Bunu nereden duydun anne?” diye sorduğunda, “Sake tüccarına bebek bakıcılığına gittiğimde ezberlemiştim, yedi-sekiz yaşındaydım herhalde,” diye özlemle bahsederken az önce söylediği şarkının sözlerini –Bebek bakmak kolaya benzer ama zordur– kavrayınca, boğazım düğümlenmiş, gözlerim yanmaya başlamıştı.

Yıl boyunca alacaklılar eksik olmazdı.

Daha ufak olan kardeşlerim Katsuo ve Masao’ya “Babam da

abim de evde değil diyeceksiniz,” diye tembihlerdik. Alacaklılar, “Bizi mi kandırıyorsunuz? Nereye gittiler? Ne zaman dönecekler?” diye bastırınca, bizimkiler burunlarını çeke çeke “Ne zaman döneceklerini söylemediler,” der, “O zaman anneni çağır, o gelsin,” diye ısrar edince, “Annem de Haramaçı’ye gitti, o da yok,” diye ağlamaya başlardı. Alacaklılar, “Hay sizin yapacağınız işe. Söyle onlara yine geleceğim,” diye söylene söylene dönerlerdi.

Bir yandan rahatlarırken bir yandan da küçücük çocuklara yalan söyletmek zorunda kalışımızı düşünüp, bu fakirlik en büyük suç, derdim içimden. Suçun cezası da fakirlik, cezaya dayanamayıp yine suç işliyorsun, fakirlikten kurtulamadığın sürece bu ölene dek sürüyor...

Alacaklılarla olan savaşımızda ateşkes bir tek yılbaşıyla, kapılara konan süsler kaldırılana kadar geçen on altı günlük sürede ilan edilirdi. Yılbaşı akşamı on kişi ailecek Kaşima’daki Şoenji Tapınağı’na duaya gider, sırayla yeni yıl çanını çalardık. Yeni yılın ilk günü kardeşlerime azıcık da olsa harçlık verir, onlarla beraber yılbaşı oyunları oynardım. Hagoita,* şans gülücüğü,** uçurtma, kart oyunları...

Şubat, her zaman yılın en zor geçen ayıydı.

Koiçi doğmadan on gün kadar önce vergi dairesinden görevliler paldır küldür gelip evin her yerine kırmızı kâğıtlar yapıştırdılar. Yer masasına, tencere tavalara yapıştırmasalar da dolaplardan radyoya, antika saate kadar her yere yapıştırdılar.

Babam kaçak şoçu’yu*** dikip, “Bu çerçöpü alıp götürsünler daha iyi, işimize gelir,” dese de kırmızı kâğıtlarla kaplı evde yatıp kalkmak, yemek yemek acınası bir durumdu.

* Badminton benzeri, tahtadan raketlerle tüylü bir topa vurularak yılbaşında oynanan hanetsuki oyununa ait raket. —fn

** Gözleri bağlı oyuncuların, yüz şeklindeki bir kâğıda kaş, göz, ağız, burun gibi parçaları yapıştırdıkları oyun. —fn

*** Tahıl veya patatesten yapılan, genelde %20-25 alkollü, damıtılmış içki. —fn

Koiçi doğduğu gün, haciz gelen eşyalar hâlâ evde miydi yoksa alıp götürmüşler miydi hatırlayamıyorum.

Hatırladıklarım, havanın soğuk olduğu, akşam yolda kar atıştırdığı, zifiri karanlıkta kapıda yazan ismin “Konno” olup olmadığını kontrol edip tahta kapıyı çalışım, paradan ne benim ne de ebenin bahsetmeyişi, eve giren ebenin beyaz şapka ve önlük giyişi, Setsuko’nun kocaman karnını stetoskopla dinleyişi, oturma odasında radyo dinleyerek bekleyişim, bebek ağlamasının duyulduğu, “Oğlunuz oldu, kutlarım, doğum günü Prens Hazretleriyle aynı olacak, ne mutlu size,” diyen ebenin sözleri...

Yer yatağındaki Setsuko’yu görmek için kafamı uzattığımda o çoktan bebeği kucağına almış, emzirmeye başlamıştı. Nedenise bebeden önce Setsuko’nun orak gibi bükülmüş koluna gözüm gitti. Tarla işinden kaslanmış, güneşte yanmış koluna...

O âna kadar Tokyo ağzında konuşan ebe, bizim Fukuşima ağzına dönüp, “Hadi hayırlı olsun,” deyince gülmeye başlayan Setsuko’nun bedeni titredi, yüzünü buruşturup, “Ah,” dedikten sonra bebeğini sardığı iki elinden birinin avucunu kış ortasında terden sıırıslıklam olmuş alnına bastırarak tekrar güldü.

Setsuko gülünce gerginliğim biraz azaldı. Bebeğin yüzüne dikkatle bakabildim.

Kendi çocuğına bakan bir babadan ziyade, annesine bakan bir bebek gibi hissedip bir anda ağlamaklı oldum.

Prensle aynı gün doğduğu için, prensin adının ilk karakterini alıp, adını Koiçi koyalım dedim.

“Çok kokutmuyorlar mı?”

“Girişte duruyorlar ya.”

“E, kokutmuyorlar mı yine de?”

“Alışılıyor kokuya. Her gün başka koku olsa neyse de aynı koku olunca farkına bile varmıyorsun.”

Belindeki kılıfa pet şişe takılı, otuzlarının ortasında görünen bir kadın, tek eline üç tane kanişin tasmalarını almış yürüyordu. Beyaz köpeğin tasmaına kırmızı, gri köpeğin tasmaına pembe, kahverengi köpeğin tasmaına mavi ip bağlıydı. Kadının sağında aynı yaşlarda fakat ondan biraz daha iri yarı başka bir kadın vardı.

“Üç tane olunca beslemeye iyi para gidiyordur. Köpek maması mı veriyorsun?”

“Tencereye, pirincin yanına tavuk, parmak bonfile ya da kuşbaşı et atıp haşlıyorum ama sebze de yemeleri lazım, işte turptu, havuçtu bir de neydi kırmızı marul muydu? Bol bol yeşillik falan da koyuyorum, yediriyorum.”

“Bizden güzel besleniyorlar desene.”

“Sorma, biz de sandviç ekmeğine talim edelim.”

“Kaldı mı ki onlardan? Eskiden okul yemekhanesinde çıkanlar değil mi?”

“Benim orada ufak bir fırın var eski, orada satıyorlar hâlâ.”

Yankı yapan topuk seslerine, üzerlerine basılan yaprakların hışırtısı karışıyor. Kulaklarımla sesleri ve konuşmaları duyamıyorum ama dikkatle dinliyormuşum gibime geliyor. Gözlerimle insanları takip edemiyorum ama dikkatle bakıyormuşum gibime geliyor. Görüp duyduklarımı söze döküp anlatamıyorum ama insanlarla konuşabiliyorum. Yeter ki hatıralarımdaki kişiler olsunlar, yaşayıp yaşamamaları fark etmiyor...

“Zaten gündüz sefası pazarı kurulmayacak mı yakında?”

“İki hafta sonra, cuma, cumartesi, pazar.”

“Kototoi Caddesi müthiş canlı olacak kesin.”

“Ee, yüzden fazla tezgâh açılacak ne de olsa.”

Yolun köşesine küçük iskemleler koyup çizdikleri ağaç resimlerini suluboyayla renklendiren güzel sanatlar öğrencilerinin etrafına, beyzbol şapkalı, hasır şapkalı ihtiyarlar toplanmıştı. Hepsinin elleri boş; boş ellerini ya ceplerine götürmüşler ya elleri arkalarında ya da kollarını göğüslerinde kavuşturmuş izliyorlardı.

Kimsenin şemsiyesi açık değildi. Asfalt göz açıp kapayıncaya kadar kupkuru olmuştu.

Bugün yağmur aralıklarla yağacak belli ki...

Bugün...

Bir gün...

O gün yağmur yağıyordu. Soğuk yağmurdan korunmak için başım eğik, ıslak ayakkabılarımın etrafında tavadaki yağ gibi sıçrayan yağmur damlalarına bakıp yağmurda ıslanarak, kamburumu çıkarmış yürüyordum. Yağmurun altında...

“Herkes gündüz sefası desenli yukata’ da giyecek değil mi?”

“Şimdiki gençler yukata falan giymez ya.”

“Yok canım, giyiyorlar. Hem de çok yakışıyor!”

“Her sene iki saksı alıyorum ama çiçek açtırması çok zahmetli. Gündüz sefaları güneyden geldiği için ısıcağı seviyor, iyice güneş alan bir yere koyacaksın. Gün içinde yaprakları köpek kulağı gibi sarkınca önceden bekletilmiş su ya da pirinçten süzdüğün suyu vereceksin. Yazın kuruyan çiçekleri, tohumu saksıya düşürmeden dikkatle koparacaksın. Bir sonraki senenin tohumlarını da eylül ortası gibi açan çiçeklerden alman lazım.”

Yol kenarında bir bisiklet duruyordu.

Tokyo Hava Bombardımanı’nda ölenleri anmak için dikipli “Unutulmayacak Zamanlar” heykelinin önünde durduğuna göre belki de ölenlerin duaya gelen akrabalarından biriydi.

Bilet karaborsacısının birinden günlüğü 1000 yene bilet sırası bekleme işi alıp, sırada sabahladığım günlerden birinde yanımda bekleyen entelektüel Şige sanki olayları yaşamış gibi anlatmıştı.

“Amerikan ordusu tarafından gerçekleştirilen Büyük Tokyo Hava Bombardımanı, 10 Mart 1945'te gece yarısı 12.08'de başladı. Üç yüz uçaklık dev bir filo olduğu söyleniyor. B-29'lar aşırı düşük irtifadan uçarak 1700 ton yangın bombasını nüfusun yoğun olduğu yerleşim yerlerine bıraktı. Rüzgârın kuzeyden sert estiği bir gece olduğu için alevler göz açıp kapayıncaya kadar şehri dev dalgalar gibi yuttu. En fazla zarar gören yer Kototoy Köprüsü'ydü. Sumida Nehri'nin her iki tarafında insanlar karşı tarafa geçerek kurtuluruz diye düşündüler. Kucağına veya sırtına çocuğunu alıp koşanlar, bisikletliler, el arabalarına ya da yük arabalarına eşyalarını yükleyip yaşlılarını bindirenler... Asakusa tarafından oraya doğru gelen alevler, insanları yaka yaka köprüyü geçti. Kototoy Köprüsü'nün üzerinde yanmış cesetlerden adım atacak yer yoktu. Köprü'nün her iki yakasındaki Sumida Parkı'na geçici olarak gömülen cesetlerin sayısı 7000, Ueno Parkı'na taşınan ceset sayısı 7800... Sadece iki saatte 100.000'den fazla insan ölmesine rağmen Tokyo'da devlete ait bir tane bile Tokyo Bombardımanı - Savaş Anı Müzesi yok. Hiroşima ile Nagasaki'deki Barış Parkları na benzer bir park da yok.”

“Unutulmayacak Zamanlar” heykelinin önündeki bisikletin gölgesinde, altmışlarında olan zayıf bir adam çömelmiş, bisikletin dikiz aynasına bakarak tıraş oluyordu. Jilet niyetine terzilerin kullandığı koca makaslardan birini açmış, onun bıçağıyla sakallarını haşır haşır kesiyordu. Siyah tişört ve beyaz pantolonuyla üstü başı temiz olsa da bisikletinin arkasına kamp çadırı, kap kakak, şemsiye, lastik terlik vesaireyi bağladığına ve ön sepete de ıslak giysilerini ve havlusunu mandalla tutturduğuna göre belli ki o da evsizdi. Sakalını tıraş ettiğine göre gündelik bir iş bulmuş olmalıydı. Bu yaşta iş araması biraz zor olduğuna

göre, günlük 10.000 yen civarına ofis temizlik işi olabiliyordu. Şirketlerin tatilde olduğu cumartesi pazarları, 1. kattan 10. kata kadar asansör girişleriyle yerleri temizleyip kuruyunca da cila çekip parlatıyorsun...

“Unutulmayacak Zamanlar” heykelinde sağ koluyla erkek bebeğini kucaklamış, sol eliyle kız çocuğunu omzundan tutan bir anne ve iki çocuk resmediliyordu... Kız çocuk başını sağa doğru yukarı kaldırmış, gökyüzüne bakarak parmağıyla işaret ediyor, bebek de sol tarafına doğru gökyüzüne bakıyor, anne ise doğrudan önüne bakıyordu.

Şige, bilet satış gişesi açılıp sıra harekete geçene kadar Tokyo Bombardımanı'nı anlatmaya devam etti. Büyük Buda, Saat Çanı, Kaneiji Tapınağı ya da Saigo'dan bahsettiği zamanlardan farklı olarak bir yandan korku ve üzüntüyü körüklemeye çalışırken bir yandan da tüm gücüyle onları kovmak ister gibi görünüyordu. Herhalde o bombardımandan sağ çıkanlardan biri ve bu parkta ailesinden birilerinin cesediyle karşılaşmış, o yüzden kendine parkta bir kulübe yapıp burada yaşamaya başlamış olmalı diye düşünmüştüm. Fakat karakışın ortasında dudaklarım soğuktan hareket ettiremeyecek kadar kurumuştü. Şige'nin özel hislerini okumuş olsam bile o hislerin nereden kaynaklandığını sorasım yoktu.

“Savaş sebebiyle ailelerinin yanından ayrılıp toplu olarak köylere, kasabalara yerleştirilen çocuklar da 10 Mart'ın Kara Kuvvetleri Günü olarak kutlanması ve ertesi gün pazara denk gelip iki gün tatil olması sebebiyle büyük bombardımanın bir gün öncesi olan 9 Mart'ta şehirdeki evlerine dönmüşlerdi. Ueno Parkı'nda yanarak kömüre dönmüş, birbirlerine sarılı duran çocuklar ile anne-babaların çok sayıda cesedi vardı.”

Bu “Unutulmayacak Zamanlar” heykelini ne zaman görsem geçip giden zamanın önünde duruyormuş gibi hissedim. Yoko

ile Koiçi arasında iki yaş olduğuna göre eskiden tam heykeldeki gibi bir dönemleri olsa gerekti. Hep gurbette çalışıp evde olmadığım için fotoğraflarını hiç çekemedim. Zaten kendime ait bir fotoğraf makinem de hiçbir zaman olmamıştı.

Koiçi'nin elimdeki tek fotoğrafı, röntgen teknisyen okulu öğrenci kimlik kartındaki küçücük fotoğrafı. Cenazesi için bu fotoğrafı büyüttüğümde, buzlu camın arkasındaymış gibi belirsiz bir yüze dönmüştü.

Sanki bambaşka biri gibiydi.

Oysa ölen gerçekten Koiçi'ydi.

Tokyo Olimpiyatları bittikten sonra, şehircilik dalgası en kuzeydeki Tohoku ve Hokkaido'ya kadar gelmişti. Hızlı tren hatları, demir yolları, parklar, nehir düzenlemeleri gibi kamu inşaatı işleri gözdeydi. Art arda okullar, hastaneler, kütüphaneler, kültür merkezleri yapılıyordu. Tanikava Idman A.Ş.'nin Senday ofisi açılır açılmaz ben de Tokyo'daki yurttan Senday yurduna geçip Tohoku ve Hokkaido taraflarındaki şantiyelere gitmeye, beyzbol sahası, atletizm sahası, tenis kortu gibi spor tesislerinin inşaatında çalışmaya başladım.

O gün sabahtan beri yağmur yağıyordu. Fukuşima'daki Sukagava belediye binasına ait, ileride tenis kortu olarak kullanılacak olan sahayı kazmayla kazıyorduk.

Gece yurttayken şirket merkezinden telefon geldi, "Mori Bey, hanımınız telefonla aradı, oğlunuz ölmüş," dediler.

Setsuko daha birkaç gün önce, "Koiçi teknisyenlik sınavından geçti," diye telefon ettiği için herhalde yanlış bir anlaşılma var diyerek evi arayınca, Koiçi'nin kaldığı dairede yatar hâlde ölü bulunduğunu, doğal yolla ölmemiş olabileceğinden şüphelenen polisin otopsi yaptığını söylediler.

Yağmur yağıyordu.

Senday'a gelin gelmiş olan kızım Yoko'nun kocası, arabasıyla Yasava'daki eve uğrayıp Setsuko'yu aldıktan sonra şantiyenin olduğu Sukagava'ya kadar beni almaya geldi.

Yağmur yağıyordu.

Arabada ne konuştuk ne konuşmadık, hatırlamıyorum.

Tokyo'ya vardığımızda sabah olmuştu.

Yağmur yağıyordu.

Polis morguna girdiğimizde, Koiçi'nin çıplak bedeni beyaz bir kumaşla sarılmıştı. Adli Tıp Hastanesi'nde otopsi yapılması gerektiğini söylediler.

Polisten çıktığımızda yağmur yağıyordu.

Setsuko'yla ikimiz, Koiçi'nin üç yıldır yaşadığı daireye gidip, Koiçi'nin öldüğü yer yatağında sabahladık.

Ne konuştuğumuzu ya da bir şey konuşup konuşmadığımızı hatırlamıyorum.

Ertesi sabah daireden çıktığımızda yağmur yağıyordu.

Geceyi morgda geçiren Koiçi'ye bir yukata giydirip tabutta koymuşlardı. Emniyetin yakınlarındaki bir otelde kalan Yoko'nun kocası bir cenazeciyle anlaşmış olmalıydı.

Adli tabibin verdiği otopsi raporunun en alt satırında "hastalık veya doğal yolla ölüm" yazıyor, en üstte ise isim ve doğum tarihi yer alıyordu.

Koiçi Mori, 23 Şubat 1960. Yirmi iki yıl önce radyoda duyduğum o ses yeniden kulaklarımda çınladı.

"Prences Hazretleri, bugün öğlen 16.15'te İmparatorluk Hastanesi'nde doğum yapmışlar, bir veliaht prens dünyaya getirmişlerdir. Anne ve çocuğun sağlıkları yerindedir."

Koiçi'nin naaşını beklettiğimiz yer, doğduğu yer olan sunak odasıydı.

Yüzüne örtülü beyaz kumaşı iki elimle kaldırdım.

Oğlumun yüzüne en son doğru dürüst baktığımda daha be-bekti.

O zaman da böyle yastığının yanına oturmuş, eğilip ona doğru uzanmıştım...

Otopsi yapıldığını söylemişlerdi ama yüzünde bir iz yoktu.

Yay gibi yarım daire şeklindeki kaşları, küt, kısa burnundaki kemer, tombul dudakları... Bu çocuk aynı bana benziyordu.

Doğduğundan beri hep gurbette çalıştığım için şöyle yan yana yürümüşlüğüümüz neredeyse hiç yoktu. O yüzden ne “Bu kadar mı benzer!”, “Aynı babası!” sözlerini duyma ne de yan yana bir fotoğraf çektirip fotoğraftaki yüzlerimizi karşılaştırma şansım olmuştu.

Acaba Koiçi babasına benzediğinin farkında mıydı?

Acaba Setsuko hiç, “Aynı babana çekmişsin,” demiş miydi?

Acaba hiç annesinin canlı kopyası olan Yoko’yla aralarında hangi kardeşin kime benzediğini konuşmuşlar mıydı?

Evden uzakta olduğum yirmi yıldan uzun süre boyunca bu evde ailem neler konuştu bilmiyorum.

Ben gurbette çalışırken, kardeşlerim kendi ailelerini kurdular. Çocuklarım ilkokul, ortaokul ve liseyi bitirdi. Ardından Yoko evlendi, Koiçi ise Tokyo’ya gitti. Evde yaşlı anne-babamla Setsuko kaldı. Yine de ben, Koiçi’nin röntgen teknisyenliği okuluna gidebilmesi adına gereken parayı ve ailemin mutfak giderlerini karşılamak için dışarıda çalışmaya devam etmek zorundaydım.

On iki yaşımdan beri hayatımı hep bu şekilde sürdürdüğümünden bundan hiç memnuniyetsizlik duymadım...

Uykusunda ölüp hâlâ uykudaymış gibi görünen Koiçi’nin aynı bana benzeyen yüzüne baktıkça, “Benim hayatım neydi ki? Ne kadar anlamsızca geçip gitti,” diye düşünmeden edemedim.

Yoko hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordu.

Setsuko avucuyla ağzını kapatmıştı. Ağlamamak, çığlık atmamak içindi sanki. Ağlamıyordu da.

Ben de Koiçi’nin ölüm haberini aldığımdan beri hiç ağlamamıştım.

Kabullenemiyordum.

Daha yirmi bir yaşına yeni girmiş tek oğlumun aniden öldüğü gerçeğini kabullenemiyordum.

Şaşkınlık, üzüntü ve öfkem o kadar büyüktü ki ağlamanın bunları telafi edemeyeceğini hissediyordum.

Ara ara duyulan antika saatin sesleri, aradan birkaç saatin geçtiğini bildirse de zamanın geçtiğini idrak edemiyordum.

Seksenine giren annem ellerini birleştirip dua ettikten sonra torununun yüzüne beyaz örtüyü örttü.

“Bugüne kadar hep binbir zorlukla para gönderip tam hata ereceğim derken... Hiç şansın yokmuş be oğlum. Yarın cenaze töreni olacak. Sen yat artık. Banyoda sıcak su var.” Yerde bağdaş kurmuş oturan annemin gözleri yaşlıydı.

Banyoya girdim ve elimde ustura ile sağ köşesi kırık, kare şeklindeki aynaya baktım.

Her zamankiyle aynı, alıştığım suratı görmek tuhaf geldi.

Emniyette Koiçi'nin çıplak bedenini gösterdiklerinden beri ismini söylemekten kaçınısam da sunak odasında yatan naaş Koiçi'nindi.

O ölü yüz Koiçi'nindi.

Koiçi ölmüştü.

Yarın da ve bundan sonra da hep ölü olacaktı.

Bunu düşününce kalbim titremeye başladı. Titreme durmuyor, ne yaparsam yapayım durduramıyordum.

Dışarı çıktığımda yağmur durmuştu.

Yağmurun yıkadığı hava berrak; dalga sesleri her zamankinden daha yakındı.

Gökyüzünde inci gibi parlayan bembeyaz bir dolunay vardı.

Ay ışığında evler sanki bir gölün altındaymış gibi görünüyordular.

Bir yol bembeyaz uzanıyordu.

Migita-hama'yı geçtikten sonra

Wikipedia'dan Alınan Arşivi - <https://rantey.org>

Esen rüzgârda dans eden yaban kirazlarının beyaz yaprakları gecenin karanlığında bile görülebiliyordu. Hama-dori'de kirazların Tokyo'dan iki-üç hafta geç açtığını hatırladım.

Dalga sesleri arttı.

Karanlıkta tek başıma duruyordum.

Işık aydınlatmıyor.

Aydınlatacağı şeyleri buluyor sadece.

Ve ışık beni hiçbir zaman bulmuyor.

Hep karanlıktayım...

Eve girdiğimde herkes yatmıştı.

Yer yatağının üzerindeki dürülü pijamaları giyip yastığa kafamı gömdüm, yorganı üzerime çektim.

Evdeki seslere kulak kesilip dinlerken yorgunluktan uyuya kalmıştım. Gözlerimi açtığımda perdelerin arasından zayıf güneş ışıkları girmeye başlamıştı.

Annemin, "Hiç şansın yokmuş be oğlum," sözleri bir yağmur gibi içime nüfuz etmeye başlamıştı. Yorganın altında yumruklarımı sıkmış, yanımda uyuyan Setsuko fark etmesin diye ona sırtımı dönmüştüm.

Cenaze sahibi olarak mahalle derneği başkanının evine gidip haber vermek zorundaydım.

Rüzgâr ılıktı.

Kiraz ağaçlarının yarışırcasına yaprak döktüğünü gördüm.

Yürürken, gökyüzünün sonsuzluğunu hissettim.

Masmavi göğün altında bir bahar günü başlamıştı.

"Çabalıyorum," diye düşündüm.

"Bu çabalamadan kurtulmak istiyorum," diye düşündüm.

Koiçi'nin ölüm haberini aldığımdan beri çabalıyordum.

Bugüne kadarki çabalarım çalışmak içindi, şimdiki çabamsa yaşamak için.

Ölmeyi istemekten ziyade çabalamaktan yorulmuştum.

Kiraz ağacının dalından ne serçe ne üveyik ne de çalı bülbülüne benzeyen, daha önce hiç görmediğim bembeyaz karınlı bir kuş yere doğru uçup kondu... Ayakkabılarımla ses çıkara çıkara yürümeme rağmen hiç orali olmadan, tebeşir tuttuğu ellerini arkasında birleştirmiş, kara tahtanın önünde volta atan yeni bir öğretmen edasıyla çakıлтаşı yolda sekip durdu.

Kuşu sol tarafımda, arkada bırakmış yürümeye devam ederken, aniden aklıma düşen bir şeyle geri dönüp baktım. Kuş ortalarda yoktu. Geride sadece düşen kiraz yaprakları vardı. Belki de o kuş Koiçi'ydi.

Zaman ağırkanlıydı. Adımlarımı hızlandırdığımda bile attığım her adım sessizliğin derinliklerine saplanıp kalıyordu sanki. Zamanın akışı, kimsenin algılayamayacağı kadar yavaşlaşsa... Ölüm, zamanın durup mekânın içinde geriye bir tek senin kalman gibi bir şey mi? Mekânın ve kendinin yok olup, sadece zamanın akması gibi bir şey mi? Koiçi nereye gitti? Artık hiçbir yerde değil mi?

41

Eve döndüğümde cenaze çelenkleri yerleştirilmiş, sürgülü kapılar sökülmüştü. Önlüklü kadınlar bir koşuşturmaca içindeydi. Setsuko'nun baba evinden ve komşulardan, yemek tahtasını, bıçağını kaparıp yardıma gelmiş olmalıydı. Mutfaktan bir sürü bıçağın sesi duyuluyordu.

Bu evde Setsuko'yla evlendiğimiz günü hatırladım. Setsuko yirmi bir yaşındaydı ama daha önce Futaba'daki bir akraba evine gelin gidip, anlaşılmayınca baba evine döndüğünü duymuştum. Zaten çocukken Yasava'daki ilkokula beraber gitmiş, arada da yolda ya da bahçede birbirimizi görmüştük. O yüzden görücü ve tanışma faslını da pek öyle resmiyete dökmedik. Ne oluyor demeye kalmadan karar verilmişti. Üzerimde damat kimonosu ve hakama ile akrabalar, aracı olan hanım ve ben yürüye yürüye gelini almaya gittik. Zaten aradaki mesafe iki kilometre bile

değildi. Evlerine gidip, beyaz kimonolu Setsuko'yu evden alıp, geri dönmemiz bir saat bile sürmemişti. Beyaz kimonolu... Yok yahu ne beyazı... Siyahtı... Beyaz giymemişti, beyaz olan gelin başlığıydı, elbisesi değil...

Tatlı ekşi yemek kokularının yayılmaya başladığı sırada, Şoenji Tapınağı'nın keşişi de bahçede görüldü. Taziyesini sunup, "Töreni ben gerçekleştireceğim," diyerek bahçeden doğrudan sunak odasına girdi. Sunağın karşısında seizaya geçip kâse şeklindeki çanı tokmakla iki kere çınlatınca, Şin'e mensup akrabalar ve hemşehriler de keşişin arkasında dizlerini düzeltip, ellerini önlerinde birleştirdiler. Koiçi'nin yüzüne örtülü beyaz kumaşı, sunaktaki mumlardan çıkan alevleri ve dumanı görüp, her ne aralıksa, sunaktaki kasımpatıların yerine yıldız anasonlarının konulduğunu fark edince hissettiğim korkuyla altüst oldum.

"Ondan duydum ki – Buda Şakyamuni – Bir zamanlar – Şuravasti'de – Jetavana Bahçesinde idi – 1250 Keşiş – Hepsi şanlı Arhatlar – vehimlerinden arınmış – Orada toplanmış idi – Orada olanlar – Şariputra – Maudgalyayana – Mahakasyapa..."

Gözlerimi kapayıp nefesimi kontrol etmeye, keşişin okuduğu Amida Sutra'sına odaklanmaya çalışsam da kalbim öyle bir atıyordu ki kandan bir yumru boğazımdan yukarı çıkmaya çalışıyormuş, kusacakmışım gibi hissediyordum.

Hemen sağımda "Amida Buda'ya sığınırım, Amida Buda'ya sığınırım, Amida Buda'ya sığınırım," diye zikreden annemin sesini duyunca eşlik etmek için ağzımı oynatmaya çalıştım. Koşmuşum da nefes nefese kalmışım gibi, sesimi çıkaramadan birkaç dakika geçti. Önümde birleştirdiğim ellerimin soğuyup sertleştiğini hissediyordum.

* Sırt dik bir şekilde, diz çökmüş pozisyonda, topuklar kalçada, oturuş şekli. Doğru oturma şekli. Fotoğraf Arşivi - <https://rantey.org>

*“Buda’nın ilk andı olmadan
Bu sahte dünyadan nasıl kurtulursun
Buda’yı hiç aklından çıkarma
Hep onun adını zikret.
Bu sahte dünyanın acılarından kurtuluş
Arı ülkede yeniden doğuş
Sakyamuni’nin aydınlanması sayesinde.
Ona şükret ve adını zikret.”*

Anne babam, iki elleri kanda olsa bile sabah ve akşam ibadetlerini kaçırmazlardı.

Atalarımızın çektiği acıları anlatma görevi babama aitti. Dikiş diken, sökükle yamayan annem sessizce dinler, bu hikâyelere nasıl gönülden bağlı olduğunu yüzüyle belli ederdi.

“Biz Soma’nın yerlisi değiliz. Edo’nun son dönemlerinde, Bunka’nın 3. yılında, iki yüz yıl kadar önce, ta Kaga-Etçu’dan kalkıp, binbir eziyet çeke çeke buralara kadar gelmişiz. Kaga-Etçu dediğim yer bugünkü Toyama vilayetinin oralar. Önce, Tonami sancağında, Nojiri kasabasının Futsukamaçi mahallesindeki Fuganji Tapınağı’nın keşişi Jokei’nin ikinci oğlu Korin, Haramaçi’ye Jofuku Tapınağı’nı; üçüncü oğlu Rinnou, Soma’ya Şosai Tapınağı’nı, dördüncü oğlu Hosen de Futaba’ya Şofuku Tapınağı’nı kuruyorlar; böylece Üç Öncü Tapınak ortaya çıkıyor.

“O sıralarda Etçu’dan başka bir keşiş Soma’ya geliyor, işte asıl o da Kaşima’da Şoenji Tapınağı’nı kuran kişi, yani Tonami sancağının Aso köyünden Seienji Tapınağı’nın keşişi Entai’nin ikinci oğlu, Kakunen.

“Kendi başlarına çapalarla, sabanlarla tarlalar açmışlar (toprağı ekilir hâle getirmişler), tuz havuzları yapıp, pirinç yetiştirip, fazlasını satarak Etçu’ya dönüp her sene onar hane daha getirmişler. Getirdiklerine de kefil olup oraya yerleşince artık onlara ‘sandaletsiz keşiş’ demeye başlamışlar.

“Bizim yedi nesil önceki atalarımızın memleketi de Keşiş Kakunen’le aynı, Toyama vilayetindeki, Tonami sancağı, Aso Köyü.

“O zamanlar otobüs, tren falan yok tabii. Yürüye yürüye Eçigo’dan, Aizu’ya, oradan Nihonmatsu, sonra Kavamata; Yagisava geçidini de aştıktan sonra nihayet Soma’ya geliyorlar. Tam altmış gün sürüyormuş. Üstlerinde başlarında bir şey yokmuş ama gittikleri yerde dikmek için kendi memleketlerindeki cennet hurmalarının taze dallarını almış ve bunlar kurumasın diye turplara sokup yanlarında taşımışlar. ‘Şeftali, kestane üç yıl; cennet hurması sekiz yılda çıkar,’ diye boşa dememişler, cennet hurmasının yetişmesi uzun sürer ama bir söz daha vardır, ‘Hasadın en kötü olduğu yılda cennet hurması en çok meyvesini verir,’ diye. Kıtık günlerinde o cennet hurmaları sayesinde hayatta kalmışlar.

“O yüzden bizim Şin mezheplilerin’ hangisinin evine gitsen bahçesinde ta atalarımızdan bugünlere gelen bir cennet hurması ağacı görürsün. ‘Rennyō’ hurması’, ‘Toyama hurması’ derler o ağaçlara. Bizim bu çevrede Toyama hurması derler daha çok.

“Kaşima kasabasında bizim Şin mezheplilerin çok olduğu köyler: Akagi, Yunuki, Kabaniva, Oyamada, Yokote, Minamigita, Kitamigita, Terauçi, Kitaebi. Soma’da: Nakamura-ço, Ono-mura, İnomaçi; Hamaçi’de: İşigami-mura, Ota-mura, Takahira-mura, Şibusa, Omika, Şidoke, Kitahara, Kaibama; Odaka’da: Okada, Kanabusa, Fukuura-mura. Namie, Ukedo, Futaba, Okuma tarafları da bizim Şin mezhebinden olanların yerleştiği yerler.

* 12. yy. sonu 14. yy. ortalarına kadar süren Kamakura döneminde Japonya’da kurulan altı Budizm mezhebinden biri. Arı Ülke (Jodo shu) mezhebinin kurucusu Honen’in öğrencisi Şinran tarafından kurulmuştur. Jodo Shin-shu (Hakiki Arı Ülke) anlamına gelir. Aydınlanma için nembutsu’yu söylemenin yeterli olduğunu iddia eder. —fn
Jodo Şinsu (Gerçek Arı Ülke) mezhebinin ana tapınağı Hongan-ji’nin sekizinci başkenti, Dōfuku-ji Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Atalarımız çorak yerlere yerleşmişler. Verimli topraklar onlara düşmemiş. Deniz köşelerindeki tuzlu topraklar, dağ başında vahşi hayvanların cirit attığı yerler kalmış hep onlara.

“Somada en çok Şingon, Tendai ve Soto mezheplerinin tapınağı var.

“Somada eskiden ölülerini gömerlermiş. Biz Şin mensupları ise o zamanlarda da yakardık. Somalılar ölülerinin tabutlarına altı demir para,^{*} baston, terlik koyup, üzerine sutralar yazılı beyaz bir kimono giydirirler ve öbür dünyaya yolculuğa ölülerini hazırlarlardı. Biz Şin mensupları ise, ölür ölmez arı ülkede Buda olduğuna inandığımız için beyaz sade bir kimono giydirmekle yetinirdik.

“Şin mezhebinde eski takvime göre şanslı günleri seçip uğursuz günlerden kaçınmak diye bir şey de yok. Cenazemizi de düğünümüzü de onlara bakmadan yaparız. Biz ölümün kirli bir şey olduğuna da inanmayız. O yüzden kapımıza kırk dokuz gün yas kâğıdı asmak, cenaze evinden dönünce tuzla arınmak âdetimiz değildir.

“Somalıların sunakları küçüktür ya, bizimkiler öyle değil. Her evde kocaman sunaklarımız olur, o sunaklar hayatımızın merkezindedir hep.

“Somalılar sunaklarına ruh tableti koyarlar, bizse geçmiş defterimizi^{**} ya da Dharma adımızı koymakla yetiniriz.

“Somalılar, evlerinde tek kamidanayla yetinmezler. Bereket için Daiko'ya ayrı, ocaklarını korusun diye Kojin'e ayrı kamidana asarlar. Kapıya, oturma odasına, ahıra, mutfığa, kuyuya, hatta tuvalete bile kâğıt muskalar yapıştırırlar. Bizim evlerde kamidana bile olmaz.

* Ölülerin ruhları Sanzu Nehri'ni geçerken, altı farklı doğuş biçiminin yollarını koruyan altı Kshitigarba'nın (Jizo) her birine vermeleri için mezarlarına altı adet para koyma geleneği. ㄱㄴ

** Merhumun adı, dharma adı, yaşı, ölüm tarihinin yazıldığı küçük defter. ㄱㄴ

“Somalılar Şinto tatillerine, Budist tatillerine dikkat ederler, bizse umursamayız. Yılbaşında kapıların önüne süs koymayız. Bon geldiğinde de ayrı sunak hazırlayıp ateş mateş yakmayız. Neymiş, karşılama ateşi yakmazsan atanın ruhu evini bulamazmış. Buda olarak yeniden doğup aydınlanacak ama ateşi görmeden evin yolunu bulamayacak öyle mi? Hadi oradan be!

“Patlıcanlara, hıyarlara kenevir sapından dört tane bacak yapıp Bon sunaklarına koyuyorlar ya, bunun anlamı şu demekmiş: Hıyar sözde at, atalarımızın ruhları çabucak eve gelsinler; patlıcan da sözde inek, üstüne binip yavaş yavaş dönsünler diye... Bizim atalarımız öyle salak değil. Ölür ölmez Buda olarak yeniden doğarlar ve Arı Ülke’den evimize dönüp 365 gün, 24 saat bize göz kulak olurlar. Sadece Bon haftasında döneceklermiş. Tam zırva.

“Bak, bizim kitabımızda aynı şöyle yazıyor: ‘Nembutsu’yu zikredersen, ölüp Buda olanlar, on binlerce âlemden gelir; yüzlercesi, binlercesi etrafını sarar ve memnuniyetle seni korurlar.’ Bak, burada da, burada da yazıyor. ‘Sabah akşam seni korumaya devam ederler,’ diyor.

“Soma’nın koruyucu tanrısı, Boddishatva’ Myoken’in sureti; bu tanrıya tapılan üç büyük tapınak da Soma’daki Nakamura, Haramaçi ve Odaka tapınakları. Her sene Temmuz’un 23’ünden 25’ine kadar üç gün “Yaban Atı Şenliği” düzenlenirken bizim Şin mensupları çalışmayı bırakmazdı. Buna kızan ‘yerliler’, şenlik süresince ot temizleme aletlerini sakladıklarını bazen.

“Biz Somalılara yerliler dermişiz, Somalılar da bize Kagalı deyip, cahil Şinler diye dalga geçerlermiş. Ellerinden az çekmemişiz. Soma klanının beyi toprakları verip, buraları tarla yaparsanız size bırakırım demiş; demiş ama su çekme hakkı da vermemiş.

* Aydınlanma yolundaki veya aydınlanmış fakat Buddha olmayı erteleyerek insanlara yol gösteren Kâfir Tanrı. <https://rantey.org>

“Senin istediğin kadar tarlan olsun, su olmadıktan sonra neye yarar. Yerlilerden yardım isteyince, ‘Cahiller, haddinizi bilin!’ diye terslemişler. Bizimkiler de çaresiz bir araya gelip göletler açmışlar, oralardan su kanalları açıp nihayet tarlalarına su çekebilmişler.

“Yerliler bizim sabah ve akşam dualarımızda ‘Buda sana sıgırırım,’ dediğimizi uzaktan duydukça, Kaga’ya dönmek için ağladığımızı sanıp, ‘Kaga zırlıtısı’ diye dalga geçmişler.

“Atalarımız ne acılar çekmişler. Ama Şinran Hazretleri ne demiş? ‘Nembutsu’yu zikredenin ayağına taş değmez.’ Dualarıyla zırlıtı diye dalga geçilen, çorak topraklardan tarla yapan atalarımızı düşünürsek, acılar, üzüntüler bizim gideceğimiz yola engel olamaz. Başımıza gelenleri olduğu gibi kabul edip yaşamaya devam edeceğiz.”

Bu evde benden daha eski olan antika saatin alışık olduğum sesi tüm evde yankılandı.

Koiçi’nin bu sesi duyamıyor oluşu garibime gitti. Altın sarısı sarkacın hareketini izlemeye koyuldum. Saatin çınlaması son bulunduğu evin içi suya batırılmışçasına sessizliğe gömülmüştü. Bu sessizliği ise Koiçi’nin duyduğu fikrini bir türlü kafamdan atamıyordum...

Saat 18.00’i vurmadan bizim Kita-migita ve komşu Minami-migita köyünden, cenaze boyun bağlarını bağlamış Şin mensupları art arda gelip toplandılar. Şoenji Tapınağı’nın keşişiyle beraber sunaktaki Buda suretine doğru hep bir ağızdan kısa Amida sutrasını okudular.

Naaş başında dualar okunduktan sonra sunak odasıyla oturma odası arasındaki sürgü kapılar söküldü ve tek bir oda hâline gelen geniş alana üç tane portatif masa kurularak selamlaşma kısmına geçildi.

Babama cenaze sahibinin ne söylemesi gerektiğini önceden sorup, öğrettiklerini misafirlerin karşısında kelimesi kelimesine tekrarladım.

“Zahmet edip oğlum Koiçi’nin akşam merasiminde saf tuttuğunuz için teşekkür ederim. Koiçi 31 Mart’ta, Tokyo İta-başi’deki evinde vefat etti. Bu dünyadan göçtüğünde yirmi bir yaşındaydı. Hafif yemekler hazırladık. Bu süre zarfını oğlumun hatırasını yad ederek geçirelim lütfen. Cenaze töreni yarın öğleden sonra yapılacak. Herkese çok teşekkür ederim.”

Şoenji Tapınağı’ndan gelen keşişin önüne oturdum. Sotelenmiş dulavratotu, sebze haşlama, otlu tofu, yaban otu kı-zartması, turşu gibi Budist yemekleri küçük tabaklarla getirilip misafirlerin önüne içki kâseleriyle beraber kondu. Ben cenaze sahibi olarak elimde büyük bir şişe Fukuşima sakesiyle misafir-leri dolaşıp her birinin kâsesini doldurdum.

“Daha yeni reşit olmamış mıydı Koiçi? Durup dururken...”

“Hayat bu işte, ne olacağını bilemezsin...”

“Ne desem boş... Kim tahmin ederdi ki...”

“Çok zor, çok...”

“Metin ol...”

“Tokyo’ya gidip, röntgen teknisyenliği sınavından geçti diye daha yeni Setsuko’dan duymuştum. Gurur duy, artık önü açık demiştin. Çok yazık oldu, çok...”

“Yazık oldu...”

Üç ev yanımızdaki Maedaların küçük oğlu Osamu yanın-da genç bir kızla odaya girdi. “O kadar ani oldu ki. Çok şaşır-dım...” derken gözlerime bakmamaya çalışıyordu.

“Eşin mi?” diye sordum.

“Eşim Akiko. Bu yılın başında, Namie, Ukedo’dan gelin geldi. Haramaçı’de nikahı kıydık. Koiçi de sahneye çıkıp ko-nuşmuştu. Turp gibiydi. Nikahtan sonra partide de hep beraber bizim lisenin marşını söylemiştik. Nereden aklıma gelirdi son görüşüm olacağı...”

Akiko derin bir iç çekip, çantasından çıkardığı beyaz men-dili gözlerine bastırıp, göz yaşlarını ve burnunu sildi. İki elini

bağdaş kurduğu dizleri üzerinde birleştirdi. Yuvarlacık alnı ve yanakları o çocuksu yüzüne daha da bir naiflik katıyordu.

“Koiçi’yle ilkokul, ortaokul ve lisede hep aynı sınıftaydık. Benim soyadım Maeda, onun Mori, yoklamada da hep altlı üstlüydük. Lisede ikimiz de Kendo kulübündeydik. Ben kulüp başkanıydım, o başkan yardımcısıydı. En iyi arkadaşımı...”

Hepsini ilk kez duyuyordum.

Koiçi de Yoko da kırk yılda bir gördükleri babalarından çekinirler, ben de ne konuşsam bilemezdim.

Kendi kanımdan çocuklarım olduğu hâlde birer yabancı gibiydiler.

Tokyo’daki okulda üç sene geçirdiğine göre, orada da arkadaşları, hatta sevgilisi olabileceği bir an için aklıma geldi fakat benden daha da yaralı olan eşime sormadım. Öyle biri olsa bile, yarınki cenazeye yetişemezdi.

Ellerini birleştirip, başparmakları arasından tespihleri sarkıtan genç çift yan yana sunağa doğru ilerleyip, nembutsuyu zikrettikten sonra başlarını eğerek selam verdiler ve ellerini açtılar.

Setsuko, Osamu’ya “Koiçi’yi de son bir gör olur mu...” dedi.

Osamu, Koiçi’nin yastığı başında seizaya geçip elleriyle selam verdi. Setsuko oğlunun yüzündeki örtüyü açtı.

Elleri hâlâ önünde birleşik olan Osamu, arkadaşının yüzüne bakıp, “Sanki uyuyor... İnanamıyorum...” dedikten sonra selam verip eşinin yanına döndü.

Osamu’nun kâsesine sake koyarken, “Oğlumla karşılıklı hiç içemedim, bundan sonra da hiç içemeyeceğim,” diye düşündüm. O an gözümün ucuyla uçan bir şey görüp, “O kuş bu, sabah dernek başkanının evine giderken yolda gördüğüm, göğsü bembeyaz olan kuş, tabii ya, o kesin Koiçi’ydi,” diye düşünmem, sake ikram ettiklerim benim de bardağıma sake koyduğu ve alköl gitgide kanıma karıştığı içindi belki de.

“Koiçi, Arı Ülke’ye gitti mi acaba?” Acıdan inleyen sesiyle Setsuko’nun sorusunu duyuyordum.

Her ne aralıksa Şoenji Tapınağı keşişinin yanına oturmuştu.

“Bizim öğretimizde ölmek, yeniden doğmak demektir, yani Buda olarak yeniden doğmaktır. O yüzden üzülmene gerek yok. Amitabha tüm canlıları kurtarmaya yemin etmiş olan Buda’dır. “Buda sana sığınırım,” diye zikredin, bu sizi kurtarmama yeter,’ der. Kurtarılmak demek gerçek aydınlanmayla Buda olarak yeniden doğmak demektir. Buda olarak yeniden doğmak demek bizi kurtaracak olan tarafta yeniden doğmak demektir. Amitabha’nın yerine, bu sefer bizleri, bu geçici dünyada acı çeken bizleri kurtarmak için, Amitabha’dan daha alt seviyede bir Boddhisatva olarak geri gelmektir. O yüzden de ölüm asla son değildir. Ölenler, bizlerin ‘Buda sana sığınırım,’ zikrinin içinde bize yol gösterirler. Akşam merasimi de cenaze de kırk dokuzu da merhumun ruhu huzura kavuşsun, arkasından yas turalım, dua edelim diye yapılan şeyler değildir. Ölen kişi Buda’yla olan bağını bize de bahşettiği için ona teşekkür etme amacı taşır. Bir yıl merasimi de öyledir. O bir yılda da Buda’yla aramızda bir bağ oluşturur, Arı Ülke’de tekrar buluşana dek bizlere göz kulak olur.”

Setsuko’nun dizleri üzerinde hareketsiz duran ellerinin gerginliği belli oluyordu. Hareket eden parmak uçları bir şeyleri yakalamak ister gibiydi.

“İyi ama Koiçi yirmilerine daha yeni girmişti... Tokyo’daki evinde tek başına öldü... Yanı başında kimse olmadan... Polis otopsi yapacağız dedi, tertemiz bedenine otopsi yaptılar... Ölüm raporunda hastalık, doğal ölüm gibi bir şeyler yazıyordu ama aslında ne zaman nasıl öldü haberimiz yok... Ya acı çektiyse... Ya annem diye seslendiyse...

Otuz kadar misafir sessizliğe gömülmüştü, sarkaçlı saat bu sessizliği onaylarcasına yediği vurdu.

Görünmez zamanın duruşunu görür gibiydim.

Keşişin sesi, bu sessizliği hafifce bir kenara itti.

“İnsanın en kötü huyu ölüm ânını düşünmekten vazgeçemeyişidir. İyi bir ölüm şekli miydi, kötü bir ölüm şekli miydi diye geriye kalan bizler kafa yorarız. Bu durumda da hangi ölüm şeklinin iyi hangisinin kötü olduğu bizim kararımıza kalır. Aizu taraflarında ‘Acısız Kannon’ adını taktıkları bir Kannon heykeli var. Bir evlat, anne babası acı çekmeden bu dünyadan ayrılınsınlar diye oraya gidip dua ettiğinden beri bu isimle anılır olmuş. Fakat son zamanlarda burayı evlatlar değil anne babalar ziyaret etmeye başlamış. Yaşlı kadınlar, erkekler burayı ziyarete gidip, aileme yük olmayayım, bir anda acısız gideyim diye dilek diliyorlar. Aradan yıllar geçip sahiden de kalp yetmezliğinden ölüp Arı Ülke’ye gidince geride kalan evlatları mutlaka: ‘Anne-babamız ne de güzel insanlarmış, kimseye yük olmadan Arı Ülke’ye gittiler, bundan daha iyi bir ölüm şekli olamaz, keşke biz de öyle pat diye acı çekmeden ölsek. Ne güzel ölüm şekli,’ diyorlar.

51

“Gel gör ki, merhumun yedisi, yirmi yedisi, kırk dokuzu, yüzü çıkıp, birinci yılı da geçince ‘Ah, bir hafta da olsa hasta yatağında yanında olsaydım, üç güncük de dört güncük de olsa elini tutup konuşabilseydim,’ diye hissetmeye başlıyorlar. ‘Acısız, bir anda ölüp gitmek iyi bir ölüm şekli değildi belki de,’ diye düşünmeye başlıyorlar. Aynı ölüm şeklinde bile iyi, kötü diye ayırmamız bunun iyiliğine kötülüğüne kendi kendimize karar verdiğimiz için oluyor. Bu yüzden ölüm şeklinin iyiliğinden veya kötülüğünden bahsetmemeliyiz. Amitabha Hazretleri, Koiçi daha yaşarken, nasıl ölürsa ölsün onu mutlaka peşinden Arı Ülke’ye götürüp, Boddhisatva olarak ona hayat vermeye yemin ettiği için Koiçi, Boddhisatva olup bize geri dönecek.”

Setsuko titriyordu.

“Boddhisatva olan oğlumla bir kere daha... Bir kere daha konuşamaz mıyım?”

“Buda sana sığınırım,’ diye zikredersen...”

Setsuko derin bir nefes alıp, titreyen sol elini sağ eliyle yakalayıp titremesine engel olmaya çalışsa da yere kapanıp ağlamaya başladı.

Odadaki kolonun önünde bağdaş kurmuş oturan Yoko'nun hıçkırıkları da Setsuko'nunkilere karışıyordu.

Ben ağlamıyordum ama yüzüm çok güçlü bir tokat yemişim gibi sızıyordu. Dudaklarım öyle çarpılmıştı ki neredeyse canımı yakıyordu.

Sabah oldu.

Koiçi'nin ölümünden beri beşinci sabahtı.

Koiçi ölmeden önce her uyandığımda nerede olduğuma, ne yaptığıma, şu an hangi zamanda olduğuma emin olduktan sonra gözlerimi açardım. Koiçi öldüğünden beri beni uyandıran tek şey ise Koiçi'nin öldüğü gerçeğiydi.

Evde otururken, sokaktan gelen bir beyzbol topunun camı kırıp içeri girmesi gibi, tek oğlumun öldüğü gerçeği her sabah uykumu deliyor, her akşam uykumu tehdit ediyordu.

Evin içi hâlâ loştu ama serçelerin ve çalı bülbüllerinin ötüşleri hafiften duyuluyordu. "O beyaz göğüslü kuş nasıl bir ses çıkarıyor acaba?" diye düşünüp, paramparça olmuş uykumda tutunacak bir parça ararken bu sefer de havadaki kokuya takıldım.

Dünkü akşam merasiminden kalma yemek ve içkilerin kokusuna bir çürüme kokusu karışmış gibiydi.

Havalar sıcaktı, çürümeye başlamaları normaldi.

İçim bir hisle dopdoluydu ama bu hissin ne olduğunu anlayamayacak kadar yorgundum. Tamamen tükenmeme rağmen hâlâ gergindim. Bedenim, duygularım karşısında tetikteydi. Daha fazla dayanamazdım, artık üzülecek, acı çekecek, öfkele-necek takatim kalmamıştı.

Midem, yumruk gibi büzülmüş, acıyordu. Yattığım yerde sağ elimle karnımı ovdum.

Koku dayanılmazdı.

Gözlerimi kapatıp koklamaya odaklandım.

Çürük kokusu burun deliklerimden vücuduma giriyor, kanımla beraber tüm bedenimde dolaşıyordu. “Daha yaşarken çürümeye başladım,” diye düşündüm.

Bitti.

Bitmiş olmasına rağmen yaşıyorum...

Yaşayıp, Koiçi'nin yasını tutmalıyım.

Yaşayarak...

Kahvaltıdan sonra Setsuko elime bir bohça verdi. Düğümü açtım, cenaze giysileriydi. Mahalle derneği başkanının evinden ödünç aldığını söyledi.

İpek dokuma, desensiz, siyah kumaştan beş armalı kimono-yu giyip üzerine hakamayı geçirdikten sonra Setsuko kimono-nun kuşağını bağlayıp, hakamanın ipini düğümlledi.

Pavlonya ağacından tabut getirildi.

Tabutun içine ince bir yatak serip yastık koyduk.

Koiçi'nin arkasına geçip bedenini yattığı çarşaflara sararak doğrulttum.

Setsuko cenaze nişanını Koiçi'nin boynuna taktı. Ailecek başından, gövdesinden ve ayaklarından tutarak kaldırıp tabuta koyduk.

Annem tabuta eğilerek, Koiçi'nin ellerine bir tespih tutturup göğsünde birleştirdi.

Şoenji Tapınağı'nın keşişi, üçe katlanmış ve üzerinde “Buda sana sığınırım” yazılı bir kâğıdı Koiçi'nin naaşının üzerine koydu.

“Koiçi ölmeden önce baş tapınağımızdan bir Buda adı almadığı için ben hanenizin bağlı olduğu tapınağın keşişi olarak, onun adına, üç hazineye inanıp hürmet göstereceğime yemin ederek, üç mücevher andını okuyup, isim seremonisini gerçekleştireceğim.”

Tüm aile ellerini önünde birleştirip selama durdu.

“Ne zordur insan bedeninde doğmak, ben doğdum. Ne olağanüstüdür Buda'nın öğretisini duymak, ben duydum. Şimdi, bu hayatımda kurtulmazsam başka ne zaman kurtulurum. Tüm insanlarla birlikte tüm varlığımla, üç mücevhere saygı duyup, onlara bağlanacağıma ant içerim.”

Keşiş, elindeki usturayı Koiçi'nin başına üç kere değdirir gibi yaparak devam etti:

“Kendi irademle Buda'yı sayar ona sığınırım.

“Buda'nın yüce yolu ruhumuza işlesin, kalbimiz aydınlanmaya açılsın, tek duam budur.

“Kendi irademle Dharma'yı sayar, ona sığınırım.

“Öğretinin derinliklerine girip, deniz gibi derin hikmetinden edinelim, tek duam budur.

“Sangha'yı sayar, ona sığınırım.

“Uyum içinde bir cemaat olalım, aydınlanmamızın yoluna engel çıkmasın, tek duam budur.

“Bu en derin, en yüce öğretiye rastlamak, sonsuzda bir ihtimal, ne mutlu bana ki şimdi onu dinliyorum. Buda'nın öğrettiği hakikati anlayalım, tek duam budur.”

Keşişten, Koiçi'nin Dharma adının yazılı olduğu kâğıdı aldım.

Arı Ülke'ye Göç: 31 Mart 1981

Dharma adı: Junko Şaku

Dünya adı: Koiçi Mori

“Buda, bu dünyaya ait isimlerimizden kurtulup, sadece onun çırağı olarak anılmamızı buyurur. Şakyamuni'den gelen ve Buda'nın çırağı anlamına sahip olan ‘Şaku’ karakterini soyadı yapıyorum. ‘Jun’ karakteri, Buda'nın öğretilerine uyacağı anlamına geliyor. Son karakter ‘Ko’yu ise dünya adı Koiçi'den aldım.”

Seremoni bitince sıra tabutu çıkarmaya gelmişti.

Ailecek tabutun etrafında toplanıp, Koiçi'nin bedeninin üzerini ayrılık çiçekleri, beyaz kasımpatılarla örttük.

Tabutun kapağını kapattık, erkek akrabalarından altı kişi tabutu omuzlayıp evin kapısına kadar taşıdı.

Ben Dharma adının yazılı olduğu ruh tabletini taşıyordum.

İpleri siyah sandaletlerle dışarı çıktım.

Güneş göz kamaştırıyordu.

Migitalı herkesin, kadınların ve erkeklerin üzerinde cenaze giysileri olduğunu biliyordum ama gözlerim o kadar kamaşmıştı ve herkesin yüzü o kadar beyazdı ki kim var kim yok, kimin yüzünde ne ifade var ayıramıyordum.

Kiraz çiçeklerinin yaprakları uçtuğuna göre biraz rüzgâr olmalıydı.

Yaban nergislerinin kokusu geliyordu.

Yere bakınca bir sürü açmış yaban nergisi gördüm.

İçimden, "Bahar gelmiş," dedim.

Net olarak görebildiğim tek şey cenaze arabasıydı. Tabutun gireceği kısım, bakırdan kahverengi çatısı desenlerle işlenmiş, beyaz ahşap bir ev şeklindeydi.

Ruh tabletini babama emanet edip, öne doğru bir adım atarak selam verdim.

Gözlerim iyiden iyiye kamaşmıştı. Bir şeyler söylemek istediğim hâlde ses çıkaramıyordum. Ayakta durmama rağmen havada sallanıyor gibiydim.

Eşim ve kızım kollarıma girmişlerdi.

Babam benim yerime konuklara teşekkür etti.

"Merhum Koiçi Mori'nin cenazesine katıldığınız için hepimize çok teşekkür ederiz. Koiçi'nin yirmi bir yıllık kısa bir ömrü oldu ama sizlerin desteğiyle mutlu bir hayat sürdü. Çok üzgünüz ama bundan sonra da aramızdaki bağların değişmeden devam etmesini dileriz. Katılan herkese teşekkür ederiz."

Tabut evden çıkarılırken, konuklar nembutsuya başladılar.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Eskiden bu topraklarda “Kaga zırlıtısı” diye dalga geçilen, dinleyenine göre ise hüznünlü bir nembutsuydu.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Göç sonrası üçüncü nesil olan büyük-büyükbabam hâlâ Kaga lehçesiyle konuşurdu. Bir keresinde, “Eskiden tabutlarımız kutu gibiydi. İçinde naaşın eli ayağı bükülü olurdu. Tah-tirevan gibi omuzlarımıza alır, dağın bir kıyısında yakılacağı yere, sutraları okuya okuya cenaze alayıyla taşırdık. Yere çapraz kazıklar çakılır, tabut üstüne konurdu. Odunları, samanları yığıp yakar, sabaha kadar uyumadan başında beklerdik. Sabah da teker teker kemikleri toplardık...” diye anlatmıştı

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Elimde ruh tableti, kısa cenaze alayının önünde arabaya kadar yürüdüm.

Memlekette oğlan çocuk doğunca, “Tablet taşıyıcın doğdu, hayırlı olsun,” denir, “Senin tableti bu mu taşıyacak?” diye şakalaşırdı.

Benim tablet taşıyıcım ölmüştü.

Ben onun tabletini taşıyordum.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Eller... Ayaklar...

Ellerimde ruh tableti, cenaze arabasına doğru yürüyordum.

Ellerim, ayaklarım vardı ama elimden gelen hiçbir şey yoktu...

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Üzüntü beni peşinden sürüklüyor, elimde ayağımda ne varsa
alıp gidiyordu...

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Ellerim de ayaklarım da hissizdi.

Bilinçsizce yürüyordum sadece.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

23 Şubat 1960'ta, veliaht prensle aynı gün doğduğu için pren-
sin isminden "Ko" karakterini alıp oğlumuzun ismine eklemiştik.

Ölümünde de "Ko" onunla kaldı.

Şaku Junko.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Koiçi birazdan cenaze arabasına konacaktı.

Oradan yakma merkezine götürülecekti.

Birazdan Koiçi'den geriye sadece kemikleri kalacaktı.

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

AMİDA BUDA'YA SIĞINIRIM

Cenaze arabasının kapıları kapandı.

Sirenleri yankılanmaya başladı.

Ding dong ding dong. "Ueno Parkı yönetiminden misafirlere
duyurulur. Park içinde yürüyerek sigara içmek, etrafınızdakileri
rahatsız etmekle kalmaz aynı zamanda son derece tehlikelidir.
Lütfen küllüklerin yanında sigara içiniz. Anlayışınız için teşekkür ederiz." Ding dong ding dong.

Parkta anons yapıldığı sırada sigara dumanları gündelikçi
peşindeki komisyoncuyla, evsizlerin oturduğu bankların çevre-
sinde yoğunlaşmıştı.

Gündelik ücretleri inşaat 10.000 yen, yıkım 10-12.000 yen, elektrikten anlayana ve yüksekte çalışabilene 13-15.000 yendi. Pazarlıkla biraz daha artırmak da mümkündü. Tehlikeli iş istemiyorsanız, sürücü ehliyetiniz ve cep telefonunuz da varsa gündelik iş ayarlayan şirketlere kaydolmak da mümkündü. Plazalardaki şirketlerin taşınması, açık hava etkinliklerinde sahne kurulması ve sökülmesi gibi işlerden günlük 6000-10.000 yen arası alınabilirdi ama bu gündelik işleri yapacak isteği olan zaten kulübeyi bırakıp eve yerleşir, sosyal yardım ofisine yardım almak için başvururdu.

Fakat bu parkta yaşayanların büyük çoğunluğu artık uğruna çalışacak herhangi birine sahip olmayanlardı. Eşine, çocuklarına, anne babasına, kardeşlerine bakma sorumlulukları ortadan kalkmıştı. Sadece kendi yeme içme parasını çıkarmak adına gündelik işler kadar uğraştırıcı işlerde çalışmalarına gerek yoktu.

Eskiden evim vardı. Ailem de vardı. Kimse başından beri bu mukavva kutular, mavi brandalardan yapılmış derme çatma kulübe-lerde yaşamıyor. Kimse isteyerek evsiz olmuyor. Herkesin kendine has bir hikâyesi var. Tefecilerden aldığı borcun faizi gitgide katlanınca ödeyemeyip, bir gece evini barkını bırakıp ortadan kaybolanlar da var, hırsızlıktan, yaralamadan hapse girip, çıktıklarında ailelerinin yanına dönemeyenler de. İşten atıldıktan sonra karısı boşayınca, evini ve çocuklarını da kaybedip, tek başına kendini içki ve kumara vererek meteliksiz kalanlar, sürekli iş değiştirip, iş bulma kurumundan medet umup oradan da istediği işi bulamayınca umudunu kaybedip içi boş bir deniz kabuğuna dönen kırk-elli yaşlarında takım elbiseli evsizler de var.

Düşüğünüz yer bir çukur olsa, geri tırmanabilirsiniz belki. Ancak bir kez ayağınız kayıp da uçurumdan düşmeye başlarsanız, hayata tekrar dönebilmek imkânsız. Düşüşü son verebilecek tek şey ölüm. Yine de ölene kadar yaşamaya devam etmek zorundasınız. Bunun içinde de az da olsa para kazanmaktan başka çare yok.

Sonbahar geldiğinde mabet ağaçlarının düşen yemişlerini toplayıp yıkadıktan ve kulübenizde kuruttuktan sonra satmak da mümkün.

İstasyonların çöp kutularından çizgi romanları ve haftalık dergileri toplayıp sahalara götürürseniz, bir tanesini birkaç 10 yene satabilirsiniz. Ciddi dergilerden çok, kapağında genç kadınların bikinili veya iç çamaşırılı resimleri olan dergiler daha pahalıya gider. Naylonların üzerine dergileri dizip ikinci el dergicilik yapanlar da var ama böyle bir durumda hem yakuzaya yer parası ödemek zorunda kalabilirsiniz hem de “sen buldun ben buldum” kavgasında raylara düşüp tren altında kalan evsizlerin hikâyeleri arada kulağınıza gelir. Bir an için bile bir şeye sahip olursanız, elimden alınacak endişesi ve tehlikesinin gölgesi altında yaşar, her zaman diken üstünde olursunuz.

O açıdan da en güzeli o gün içinde bulup aynı gün elinizden çıkardığınız alüminyum kutular. Toplamak için elinize bir çöp torbası alıp etrafa, ağaç kenarlarına, çöp kutularına atılmış kutuları toplaya toplaya yürüyorsunuz. Geri dönüşümcülere götürünce tanesi 2 yen. Yüz tane toplarsanız 200 yen. 1000 yen kazanmak için beş yüz kutu, 2000 yen için bin kutu...

Altmış yedi yaşımdayken burada yaşamaya başladığımdan beri kim bilir kaç kere bu bronz heykele bakmışımdır. Saigo Takamori'nin bedeni daima Ameyoko çarşısına dönük, Marui binası taraflarını izliyor. Sağ elinde köpeğinin tasmaı, sol eliyle kılıcını kınından tutmuş. Sağ eline daha fazla güç vermiş gibi görünüyor.

Heykelin hemen yanında ise Saigo'nun memleketi Kagoşima'nın sembol ağacı olan, Güney Amerika'dan gelme bir mercan ağacı, kırmızı çiçeklerini açmıştı..Dalların ucunda top top açan çiçekleri yoncayı andırıyordu. Fakat morumsu çiçekleri rüzgârda, yağmurda dağılıveren yoncanın o gelip geçici havasından farklı olarak, mercan ağacının çiçekleri düştükleri yere kana boyanmış bir hasır görüntüsü veriyordu.

Ağacın karşısında Şogitay askerlerinin mezarları vardı. Şige anlatmıştı.

“Saigo Takamori’nin heykeli aslında İmparatorluk Sarayı’nın dış bahçesine konulacaktı. Fakat ‘Satsuma Ayaklanması’nda imparatorluk ordusuna karşı gelen birinin heykelini sarayın bahçesine koymak uygun kaçır mı?’ fikirleri seslendirilince, buraya, Ueno Parkı’na konulmasına karar verildi. Kara kuvvetleri general giysisi yerine de heykeldeki kimono kullanıldı.

“Saigo Takamori’nin sırtının dönük olduğu tarafta Şogitay askerlerine adanmış olan anıt var. Beş dakikalık mesafedeki Kiyomizu Kannon tapınağındaysa Ueno Muharebesi’nde imparatorluk tarafında savaşan Nabeşima klanının Şogitay askerlerine attığı topları saklıyorlar. Burası bayağı tuhaf bir yer yani.

“Bu Şogitay, Tokugava Yoşinobu’nun yönettiği Edo askeri hükümetini destekleyen gönüllü samuraylardan oluşan bir grup. Başlarda sadece on yedi kişiler ama üç ayda sayıları iki bini buluyor ve Ueno’daki tepeye karargâh kuruyorlar.

“Edo’nun halkı bunları fazlasıyla seviyor. Yoşivara’da kızlar ‘Sevgilim olacaksa Şogitay’dan olsun,’ deyip, en güneydeki Satsuma ve Çoşu’dan gelen askerlerle köylü kömek diye dalga geçiyorlar.

“Şogun Tokugava Yoşinobu; Edo Kalesi’ni hiç savaşmadan teslim edince, Saigo Takamori’nin komuta ettiği ve Satsuma ile Çoşu beyliklerinin çoğunluğunu oluşturduğu imparatorluk yanlıları, amacını kaybetmiş olan Şogitay’a saldırıya geçiyor.

“Muharebede üstünlük iki taraf arasında gidip gelirken asıl belirleyici faktör, şu an Tokyo Üniversitesi Hongo kampüsünün bulunduğu yerden ateşe başlayan Nabeşima klanının Armstrong topları oluyor. Şinobazu göletinin üzerinden uçup Şogitay’ın çekildiği Kannon Tapınağı’na isabet eden toplardan ikisi şu anda, olayı resmeden renkli tahta baskılarla beraber tapınağın içinde sergileniyor. İsalet eden ama patlamayan bu toplar, uçup gelirken öyle barizlermiş ki Şogitay’ın askerleri,

“Sağa kaçın, sola kaçın!” diye birbirlerine sesleniyorlarmış, öyle bir anekdot da var.

“Tahta baskılarda savaşta alevlerin çevirdiği Ueno tepesi görülüyor fakat olayın aslı, resmediliş şeklinden bayağı uzak. İmparatorluk ordusu Şogitay’la özdeşleşen Ueno tepesini tamamen yakıp yıkmaya karar veriyor. Bunun için de Hirokoji’de satılan yağları toplayıp ateşe veriyorlar. Savaşta hiçbir suçu olmayan Kaneiji Tapınağı bile yanıp gidiyor bu yüzden.

“Anlatılanlara göre, savaşta ölen Şogitay askerlerinin cesetleri savaş bitmiş olmasına rağmen Ueno tepesinde öylece yağmura, çamura bırakılıyor. Bu görüntüye dayanamayan Mina-mi Senju’daki Entsuji Tapınağı’nın keşişi Butsuma ve oraların tanınmış kumarbazlarından Miyakawa Kozaburo, ölümü göze alıp Ueno tepesinde bir çukur kazıyorlar. Sonra da cesetleri yakıp, kemikleri bu çukura gömüyorlar.

“Aynı yıl, Beyaz Kaplanlar alayıyla’ ünlü Aizu Muharebesi yapılıyor. Tohoku kuvvetleri, kuzeydeki üç beylikle ittifak kursa da sayıca üstün olan imparatorluk kuvvetleriyle baş edemiyor ve bir ay süren kuşatmadan sonra Aizu Kalesi düşüyor.

“Bu olayların üzerinden daha on yıl geçmeden Saigo Takamori’nin memleketi Kagoşima’da, yeni Meici Hükümeti’ne karşı isyan çıkıyor ve Saigo, Şiroyama Dağı’ndaki bir mağarada intihar ediyor.

“İmparatorluk ordusunun emrinde, Şogitay ve Aizu beyliğini hezimete uğratan Saigo Takamori’nin, nihayetinde bir asi hâline gelip imparatorluk ordusuna yenilmesi ve Saigo’nun heykeliyle Şogitay mezar anıtının burada, Ueno Parkı’nda, yana durması son derece tuhaf mı desem, kaderin bir cilvesi mi desem bilemiyorum.

“Siz Fukuşimalıydınız, değil mi Kazu? Aslında bu parkın

Boşın savaşında imparatorluk kuvvetlerine karşı Edo’daki Şogun yönetimini destekleyen Aizu Beyliği’nin ordusundaki, 16-17 yaşlarında samuraylardan oluşan birlik. -çn

tüm arazisi Edo döneminde Kaneiji Tapınağı'na aitti. Tapınağın kurucu keşişi de sizin oralardan, Aizu Takada'dan Tenkai'ydi. Kiyomizu Kannon Tapınağı'nın arka tarafında hazretin saçlarının saklı olduğu bir sütun var. Aslında Tenkai'nin Ueno'ya diktığı kirazlar Yoşino cinsi ama bunların ortaya çıkışı 1800'lerin ortaları. Kaneiji Tapınağı, Ueno'yu eski görüntüsüne kavuşturalım diyerek dört bir yandaki tapınaklara haber gönderiyor, elinizde güzel aşılmalı kiraz varsa gönderin diye. Burada ana yürüyüş yolunun iki tarafına dikili olanlar Yoşino cinsi; Tokyo Büyükşehir Sanat Müzesi'nin girişindekiler var ya, onlar da Fukuşima, Miharu'dan Şelale Kirazı. Ulusal Bilim Müzesi'nin yanında da Hideyo Noguçi'nin heykeli var, hani 1000 yenlik banknotlarda resmi olan, o da sizin Fukuşima'dan."

Burası tüm Ueno Parkı'nda dışarının seslerinin en çok duyulduğu yer. Alüminyum kutularla dolu çöp torbalarını sürüklerken ya da atılmış dergileri yüklediğim bisikletimi çekip giderken Saigo'nun heykelinin önünde durup gözlerimi kapatmışlığım çoktu.

Araba sesleri... Motorlar... Frenler... Asfaltta kayar gibi giden tekerlerin sesleri... Havada dönen helikopterlerin sesleri...

Gözlerimi kapatınca, sesler geldikleri yönü kaybedip kanat çırpmaya başlardı. Sesler mi bana doğru geliyor yoksa ben seslerin içine mi giriyorum bilemez, seslerle beraber iz bırakmadan gökyüzüne doğru çekilmiş gibi hissedirdim.

O ses...

Hemen kulağımın dibinde bir tren rüzgârı yararak durdu, insanlar indi, insanlar bindi, tren harekete geçip gözden kaybolduktan sonra bile, ta-kır, ta-kır, takır, takır... Kafamın içinden çekiçle defalarca vuruluyormuş gibi... Ta-kır, ta-kır, ta-kır... Kulak zarım seslerden yırtılacak gibiydi, büzülüp kaldım... Ta-kır, ta-kır... Panikten nefesim kesildi, ağzımın içi kupkuru oldu... Ta—kır, ta—kır, ta—kır...

Titreyen elimle ceketimin cebinden birkaç madeni para çı-

karıp otomattan bir gazlı içecek aldım. Bir yudum içince korkum dindi, istasyonun günlük işleyişi gözlerimin önündeydi.

Biniş kapılarının önünde yeni sıralar oluşmuştu. İecekten bir yudum daha alıp kutuyu çöpe attım. Sarı çizgiye doğru gittim.

"Ikebukuro-şinjuku istikametindeki tren, iki numaralı platforma varmak üzeredir. Güvenliğiniz için lütfen sarı çizginin arkasına geçiniz."

ne doğru bir adım, sonra bir adım daha. şapkam gözlerime kadar çekili olduğundan kimsenin gözlerimi kapattığını fark ettiğini sanmıyorum. Ayaklarımın altında, görme engelliler için konulmuş çıkıntılarını hissederek sarı çizginin üzerinde durunca göz kapaklarımın arkasındaki karanlığın içinde korku yayılmaya başladı. Sivri topuklulardan, makosenlerden, botlardan, izmelerden gelen bir sürü ayak sesine, cep telefonuyla konuşarak platformda yürüyenlerin, tren sırasında ksrenlerin sesleri karışıyor, her birine kulak kabartıyordum. Takır, takır, takır...

"Bento'nun arkasına bir baktım, son tüketim tarihi bugün diyor, içime bir kurt düştü ama fark edilmez herhalde deyip ses çıkarmadım."

"Hı hı."

"Ertesi gün mail gelmiş şirkete..."

"Yemek bozuk diye mi?"

"Aynen..."

Saigo Takamori heykeliyle şogitay anıtının arasında, cenaze giysisi giymiş, beyaz yakalı tipli iki adam laflıyordu. Yüzü maskeli, saçlarına beyazlar karışmış olan, güneşin vurduğu meydana doğru gözlerini kırmış bakıyor, genç olan ise arkasına attığı elleriyle çantasını tutmuş, hafif gergin görünüyordu.

“Ama dürüst olmak daha iyi değil mi? Sessiz kalmaktansa açıkça söylemek daha iyi.”

“Buzdolabına koymadım, mutfakta bir gece kaldı, sabah yiyeyim dedim ama kokusu çok fenaydı,’ diyor. Ha ha ha.”

“Ama söz konusu olan tavsiye edilen tüketim tarihi değil mi? Son tüketim tarihi değil yani. Serin yere koyunca bir şey olmaz normalde. Mikrodalgada ısıtıp, dışarıda unutursan o ayrı tabii.”

Şogitay, Meici Hükümeti’ne karşı ayaklandığı için mezartaşına “Şogitay” yazısı işlenmemişti. Yalnızca anıtın kapısını çevreleyen demir çitlerin üzerinde daire içinde bir “Gi” karakterinin rölyefi vardı.

Anıttaki tanıtım yazısına göre Şogitay üyelerinden hayatta kalanlar, cesetlerin yakıldığı bu noktaya anıtı yaptırmışlar, bunu izleyen yüz yirmi yıl boyunca onların soyundan gelenler mezarı korumuşlardı. Şu anda tarihi anıt statüsündeki bu mezar, Tokyo Belediyesi’ne aitti. Anıta bırakılan yapma çiçeklerin rengi, başta ne olduğu tahmin edilemeyecek kadar solmuş, sapları yamru yumru eğilmiş, tütsülüğün üzerine tenekeden sinek kovucu tütsü bırakılmış, ortadan kesilmiş iki litrelik bir pet şişe yana yatmıştı.

“Kız bu sefer de küçük tatlı patatesler var ya, onlara taktı. Salataya koymazsam başlıyor hemen nerde benim patateslerim diye...”

“Yavru patates mi? Bayağı antik şeyleri seviyor demek. Onlar haşlanınca sakeyle iyi gidiyor aslında, pilavın yanında da çok lezzetli.”

“Geçen yılanbalığı yemeye götürdüm.”

“Ama yılanbalığı yenmez, sayıları çok azaldı. Soyları tehlikede, yavrularının sayısı iyice azaldı, yumurtlayan anneleri de yersek soyları tükenecek, bu işin şakası yok.”

“Yılanbalığı normalde bir tane koyuyorlar ya pilavın üstüne, benimki de haşilerini* uzatmış benim tabağa, sormadan yılanbalığının yarısını alıyor. Bir buçuk yemeden doymuyormuş. Ben de Kore biberi serpip pilava talim. O yüzden hiç götüresim gelmiyor.”

“Yılanbalıklı pilav 2000 yen falan tutuyor değil mi?”

“Benimki 3000 yenlikten aşağısına burun kıvrıyor.”

“Off.”

“Nasıl götüreyim öyle yerlere. En ucuz şey 3000 yen. Mesela Gusto'ya falan gidiyoruz ya?”

“Evet.”

“Orada bile ekstra büyük pilav söylüyor.”

“O ne ya? Kaç yaşındaydı seninki?”

“Otuz iki.”

“İştahlı olması gereken yaşları da çoktan geçmiş aslında. .”

Cenaze giysileri içindeki ikili ağır ağır yürümeye başlayıp, meydana geçtiler ve Kiyomizu Kannon Tapınağı'na doğru yollandılar. Meydanın tam ortalarında ofis çalışanı görünümlü bir kadın iki büklüm olmuş, kahverengi çizmelerinin içine dar kesim kotunun paçalarını sokuyordu. Omuzlarına kadar olan saçları yüzünü tamamen örtmüştü, gölgesi çizmelerin tabanından bir turna gibi uzanıyordu.

65

“Onun evin gidince hamburger yiyoruz genelde.”

“Hamburger mi?”

“Eli sürekli bir şeylere gidiyor, çikolata falan.”

“Çikolatayı da fazla kaçırmamak lazım diyorlar ama.”

“Bu her şey için geçerli. Ben tatlıyı severim biliyorsunuz. Çilekli Pocky olsa altı çubuk yerim, fazlası tıkıyor. Ama Meici'nin şu tablet çikolatalarından falan yeniyor bolca, hatta abartmadığınız sürece yemesi yararlı bile diyorlar.”

* Yemek yenen çubuklar. -77

“Çikolata içinde mutlaka badem olmazsa olmazmış.”

Bir rüzgâr esti. Işığın ve gölgelerin çözölen örgüsünün içinden pembe yan tekerlekli bisikletiyle dört-beş yaşlarında bir kız çocuğı fırlayıp güneşin altında hızla daireler çizmeye başladı. Bisikletin ön sepeti de kızın kaskı da pembeydi.

“Her gün tatlı bir şeyler yemek lazım. En güzeli küp şeker, ucuz da.”

“Marşmelov.”

“Ne?”

“Benimki marşmelovcu.”

“Onlar dişe gelmiyor ya, ben yiyemiyorum. Son zamanlarda yaşlılar gibi oldum iyice. Şu salamura sardalyalar var ya, meze olarak getirirler hani, onlardan yiyorum durmadan.”

“O balıklar harika ya. Hiç öyle yaşlı işi falan değil. Dişleriniz sağlam demek ki.”

Kiyomizu Kannon Tapınağı’nın önünden evsiz bir yaşlı kadın geçiyordu. El havlusu ile saçını bağlamış, kışlık mantosunu ise kancalı iğnesiyle sırt çantasına tutturmuştu.

“Süpermarkette yoksa, bulana kadar dükkân dükkân dolaşıyorum.”

“Salamura sardalya satan yer yoktur herhalde fazla.”

“Birkaç yer dolaşınca bulunuyor ya. Ararsan bulursun yani.”

Elektrikli testere sesi geliyordu. Mavi bir mobil vincin sepetine binmiş işçi, mabet ağacı ve zelkova dallarının bir tünel oluşturacak şekilde birbirine girmiş kısımlarını aşağıdan gelen talimatlara uyarak buduyordu. Düşen dalları toplayıp desteler şeklinde bağlayan, çer çöpü süpürüp toplayan işçiler de vardı.

“İçi açılmadan salamura yapılanların kalorisi de pek yüksek değildir, sağlıklı sanki gayet.”

“Tuzu biraz fazla ama. Bende yüksek tansiyon var. Doktor, ‘Yediğin tuz, işlenmiş gıdalardakiler dahil günde 6 gramı geçmesin,’ dedi ama tuzsuz da saman gibi oluyor. İçkinin yanına da tam gidiyor zaten salamura.”

“Şişamo da öyle, şişamo.”

“Aa, tabii ya...”

Cenaze giysileri içindeki ikili, Suribaçi tepesini gösteren tabelanın önünde adımlarını biraz hızlandırıp JR Ueno Park çıkışı gişelerine doğru yürüyüp kayboldular.

Suribaçi tepesinin önünde iki tabela vardı. Ueno Emniyeti’nin koyduğu, kırmızı karakterleri göze batan “Gece Giriş Yasaktır” yazılı beyaz tabelayla, Suribaçi tepesinin tarihini anlatan Daito İlçe Eğitim Müdürlüğü’nün koyduğu paslanmaz çelikten tabela.

Suribaçi Höyüğü

“Suribaçi Höyüğü’nün adı, ters çevrilmiş bir havana benzemesinden gelmektedir. Bu höyükten Yayoi döneminden kalma çömlekler, kil figür parçaları çıkarılmış olup, 1500 yıl öncesinin anahtar deliği şeklindeki höyük mezarlarından olduğu düşünülmektedir.”

Suribaçi tepesinin üzerinde daire şeklinde bir meydan vardı ama mabet ağacı ve zelkova gibi yaprak döken büyük ağaçlarla çevrili olduğu için ilkbaharın başlarından sonbahara kadar yapraklardan görülmezdi.

Ağaç gövdelerinin ve dalların arasından tek görülen şey, “Masaoka Şiki Beyzbol Stadı” adlı sahanın yeşil çitleriydi. Masaoka Şiki henüz üniversite öğrencisiyken arkadaşlarıyla burada beyzbol oynadığı için sahaya bu isim verilmişti. Çocuklar ve

gençler liginin maçları veya antrenmanlarının olduğu günler, oyuncuların karşılıklı bağrıışmaları, sopayla vurulan, eldivenle tutulan beyzbol toplarının çıkardığı sesler, izleyicilerin ve stadın ağlarının arkasında oyunu izleyen ailelerin tezahüratları duyulurdu ama bugün sessizdi.

Dinliyorum.

Konuşmak hep tökezlemekten, kaybolmaktan, yoldan sapmaktan, çıkmaz sokaklara girmekten ibaret. Dinlemek ise dosdoğru, dolambaçsız. Her zaman için bir kulak kesilebilirsin.

Yorgun bir kuşun ötüşü duyuluyor.

İlk ağustosböcekleri belki de.

“Niii, niii...” diye öten cinsten.

Belki de ağustosböceği değildir, çekirge olmasın?

Gak, gak, gaaak... Kargalar ağaçların arasında bir yere saklanmış. Meydanın ortasındaki gazlambası görünümlü elektrikli lambanın üzerine üç serçe konmuş, cik cik cik cik ötüyorlar...

Saigo Takamori heykeli yönünden dalları kesen elektrikli testere sesi gelmeye devam ediyor.

Masaoka Şiki Beyzbol Stadı yönünden çim biçme makine-
lerinin sesi de geliyor.

Ne yönden estiği belli olmayan bir rüzgâr yaprakları hışırdatarak aralarından geçiyor ve evsizlerin çadır köyü ortaya çıkıyor. Dört tarafı demirden çitlerle çevrilmiş, ızgaraların üzerine naylon muşambalar gerilmiş. Gerili muşambanın üzerinde martı-
lı, bulutlu bir gökyüzü, üzerinde iki ağaç olan bir tepe, kırmızı çatısı ve bacasıyla iki katlı bir ev ve eve doğru yarışır gibi koşan biri beyaz biri benekli iki köpek resmi çizilmiş ama resimde tek bir insan bile yok.

Az öncesine kadar lambanın üzerinde duran üç serçe artık ortalıkta yoklar. Ne olduğumu anlamadan musallat olduğum bugünde, birileriyle göz göze gelmek istiyorum; insan olması da şart değil, belki bir serçeyle...

Sokak lambasının hemen altında ağzı açık kahverengi bir çuval, çuvalın yanında da tepeleme yapraklar duruyor. Geriye bir tek yaprakları faraşa süpürüp çuvala koymak kalmış ama ortada ne süpürge var ne de faraş. İnsan da yok, yok, yok, yok...

Biri var. Daire şeklindeki meydanın çevresine konulu, şekli de ebatları da taş mezarları andıran taştan banklardan birine, başının üst kısmındaki saçlar dökülmüş bir adam yüzüstü uzanmış. Mor renk bir eşofman, bej pantolon giymiş, altına gazete sermiş, üzerine de yeşil bir mont örtmüş. Ellerini karın boşluğu civarında kavuşturmuş, ayağında siyah deri ayakkabılar, bacakları sanki birbirine bağlıymış gibi muntazam şekilde yan yana duruyor. Ne göz kapakları ne dudakları ne de âdem elması hareket ediyor. Soluk alışverişi de duyulmadığına göre ölmüş de olabilir. Eğer öldüyse belli ki üzerinden fazla zaman geçmemiş...

Ayaklarının dibinde alüminyum kutularla dolu 90 litrelik yarı şeffaf bir çöp torbası duruyor. İçindeki üç yüz kutu 600 yen eder. 600 yenle hamama gidilebilir, internet kafe ya da manga kafelerde duş alınabilir, Yoşinoya'da sıcak etli pilav yenebilir ya da bir kafede kahve içilebilir.

Fakat geri dönüşümcüler kutuları bu şekilde almazlar. Kutuları tek tek çekiçle ezmek gerekir. Kışları iş eldiveni taktığımda bile ellerim soğuktan uyuşur, canım yanardı. Yazlarıysa kutularda kalan meyve suları, enerji içeceklerinin kokusu her yerime nüfuz eder midemi bulandırır.

Evi olanların ayırt edemeyeceği kadar üstü başı temiz olsa da yaşamak için alüminyum kutu topladığına, taştan bank üzerinde ölü gibi yattığına göre bu adam da bir evsiz olmalı.

Şige'nin de üstü başı hep tertemizdi.

Ne zamandı acaba? Hava soğuk olduğuna göre kesin kışın olmalı. Tüm gün alüminyum kutu ve eski dergi toplayıp, bisikletimi ite ite kulübeye dönmüştüm ki normalde hiç içmediği hâlde Şige, "Kazu Bey, iki tek atalım mı?" diye bana seslenmişti.

Köşesinde kedinin girip çıkabileceği bir boşluk bulunan kontrplak kapıyı açıp, “Zahmet veriyorum,” diyerek ayakkabılarını çıkarıp içeri girmiştim. Başkasının kulübesine ilk kez giriyordum. “Biraz dar ama buyurun,” diyerek âdeti olmadığı üzere utanmış görünen, sevgili kedisi Emile’in başını, sırtını okşayan Şige de muhtemelen ilk defa misafir ağırlıyordu. Emile poposunu kaldırmış, kuyruğu dimdik, son ses mırıliyordu.

Kulübenin duvarlarına saat, ayna hatta bir takvim bile asılmış, takvimin üzerinde kırmızı, mavi kalemlerle tarihler daire içine alınmış, notlar yazılmıştı. “Sahiden de titiz adam, böyle olmadan önce belediyede ya da okulda falan çalışıyordu muhakkak,” diye düşünmüştüm.

“Hava soğuk, en iyisi sıcak sake içmek,” diyerek portatif gazlı ocağın üstüne bir tencere yerleştirip, içine yemekler için ayırıp pet şişede sakladığı suyu döktükten sonra iki ufak şişe Ozeki marka sakeyi suda ısıttı.

70 Raflar, bulduğu kitaplarla doluydu ama içeriyi aydınlatan tek ışık tavandan sarkan elfeneri olduğu için kitapların adlarını okuyamadım. Okuyabilsem bile ne hakkında olduklarını anlamazdım herhalde.

“İkram edecek pek bir şey yok,” diyen Şige, bir tabağa yer fıstığı ve kurutulmuş mürekkepbalığı şeritleri koyup, “Kedilere mürekkepbalığı yedirilirse arka ayakları felç olur derler ya, o aslında batıl inanç değil. Mürekkepbalığında ve midyelerde B1 vitaminini parçalayan enzimler var, fazla kaçırdıklarında B1 vitamini eksikliğinden ayakları tutmamaya başlıyor. Isıtınca, bu enzim fonksiyonunu kaybediyor ama mürekkepbalığı mide içindeki suyu emince on kat genleşebiliyor, bu yüzden sindirmesi de pek kolay değil. Kusmaması, mide atonisi geçirip canı yanmaması için Emile’e daha lezzetli bir şeyler verelim,” diyerek, mırılama mırılama yer masasının köşesine alnını sürten Emile’e, tavandan sarkıttığı alışveriş sepetinin içinden bir kuru mama poşeti ve tonbalığı konservesi çıkardı. Şige mamaları tabağa koyup daha karıştırırken Emile de yanı başında hapur hupur yemeye başladı.

“Onun böyle keyifle yediğini görmek benim doymama yetiyor. Bu ev kedinin etrafında dönüyor. Elime para geçince önce kedinin mamasını alıyorum sonra kendi yiyeceklerimi. Bu kulübe iki insan için fazla dar ama bir insanla bir kediye tam geliyor.”

İkimiz birden Emile’e dalıp gitmişken tenceredeki su kaynadı. Şige aceleyle sake şişelerini çıkarmaya çalışsa da çıplak elle yapması imkânsızdı.

“Sake, ya gün sıcaklığında ya da ten sıcaklığında olmalı derler ama bizimkiler fazla ısındı, ağzımızı yakacak...” diyen Şige, iş eldivenleri takılı iki eliyle Ozeki şişelerini tencereden çıkarıp, teneke kapaklarını açtı.

“Hadi, biraz içelim.”

“Aa, tamam, teşekkür ederim,” diye geveleyip, kazağının kol ağzını çekerek tuttuğum Ozeki şişesinin mavi kâğıdının arkasındaki Bonsai resmine bakarak bir yudum aldım.

Şige, “Uf, sıcakmış!” dedi.

“Soğukta böylesi daha iyi, insanın içini ısıtıyor,” dedim.

Normalde hiç içmediğimi ise söylemedim.

Şişeyi ortasındaki “A Cup of Happiness” yazısı ortaya çıkana kadar içtiğim sırada, karnı doyup, tüylerini yalamaya başlamış olan Emile, Şige’nin kucığına çıkıp kıvrıldı.

Şige bir şeyler söylemek istiyormuş da nasıl ifade edeceğini bilemiyormuş gibi suskun, kedinin sırtını okşuyordu. Yüzü kıpkırmızı olduğuna göre belli ki o da pek içen biri değildi.

“Bugün oğlumun otuz ikinci doğum günü aslında. Kırk yaşımda nihayet baba olmuştum, tek çocuk hem de...”

Şige’nin bir sonraki sözünü beklerken geçen süre çok uzun geldi. Kapalı bir mekânda, tamamen farklı bir yetmiş iki yıl yaşamış biriyle yüz yüze gelmek korkutucuydu. Tava, kepçe, tencerenin asılı olduğu mutfaklı köşeye baktım, mukavva kutuyu kesip pencere açtığı noktaya gözlerimi kaçırdım, günden de tenden de daha ılık hâle gelen sakeden bir yudum aldım.

* (İng.) Bir bardak mutluluk. -ybn

“Ayrıldığıımızda daha on yaşındaydı ama şimdiye evlenip çocukla karışmış olabilir... Belki de bir torunum vardır...”

Şige bir adım öne atmış gibi değil de kendini geriye çekmiş-
çesine tekrar söze girdi. “Ben başımı yerden kaldırıp insan içi-
ne çıkamayacak kadar büyük bir hata yapıp sonrasında kaçtım.
Herkesin, geride bıraktığım eşim ve oğlumun arkasından ko-
nuştığına, onların çok sıkıntı çektiklerine eminim.” Gözlerini
kısan Şige bir anda yaşlanmış gibiydi.

Şige'nin anlatacakları bitmeden şişenin sonuna gelmiştim.
Elimde içecek bir şey olmayınca sanki çırlıçıplak kalmış gibi
yerimi yadırgasam da içimi döküp, aynı Şige gibi 1933 doğum-
lu olduğumdan ve yetmiş iki yaşına gireceğimden, eğer oğlum
yaşasaydı bugün kırk beş yaşında olacağından hiç bahsedim
yoktu.

Yalnızca, içkinin etkisiyle hüzne sürüklenmemek için büyük
bir dikkat gösteriyordum.

Geçmişe ait atamayacağım hatıraları bir kutuya kapatmış-
tım. Kutuya mührü vuran zamandı. Zamanın mührü vurulu bir
kutu açılmamalı. Açarsam hemen geçmişe yuvarlanır giderim.

“İkisi de bana kin besliyordur. Gerçi sıkıntıya soktuklarını
sadece ikisi de değil...”

Duyduğum ses, ateşler içinde hezeyan yaşayan bir hastanın-
ki gibi ağır ağır geliyordu. Konuşan Şige değildi sanki.

“Memlekete ölsem de dönemem. Üzerimde kimliğimi bel-
li edecek bir şey taşırsam haber gideceği için ne var ne yoksa
icabına baktım. Ölünce bir kimsesizler mezarlığına gömerler
herhalde.” Şige uzun uzun iç çektikten sonra doğrulup her za-
manki konuşma şekliyle sordu:

“Yarın tayfun Kanto'ya yaklaşacakmış, siz bir yere gidecek
misiniz?”

“Yok, kulübemde duracağım.” Ben de yerimde doğrulmuş,
bir anda oldukça ciddileşmişim.

O gün Şige beraber kütüphaneye gidelim mi diye sor-

muştı. “Şova Caddesi’nden İriya yönünde ilerleyip, Kototoi Caddesi’nden Sumida nehrine doğru gidince, Taito ilçe merkez kütüphanesi var. Gazete, dergi okunabiliyor, görsel-işitsel dokümanlar köşesinde kulaklıkla video izlenebiliyor, plak dinlenebiliyor. Aynı zamanda yerel tarih ve kültürel varlıklara ilişkin çok sayıda kitap var. Sabah dokuzdan akşam sekize kadar dursan bile kimse bir şey demiyor,” diye anlatmıştı ama boşalan Ozeki şişesini kavrayan Şige’nin uzun parmaklarından özleme benzer bir şeyler hissedip ürktüm ve okumaktan hoşlanmadığımı söyleyip teklifini reddederek kulübesinden çıktım.

Şige muhtemelen birilerini istiyordu. Söylediklerine kulak kabartacak birilerini. Eminim her soruya cevap vermeye hazırdı. Yaptığı “hata” konusunda da eğer yakınlık gösterip dinlesem –ya da beraber bir iki şişe daha sıcak sake içecek olsak– aramızda arkadaşlığa benzer bir şeyler filizlenebilirdi belki ama başkası size bir sırrını açarsa sizin de ona bir sırrınızı anlatmanız gerekir. Sırlar gizlediğiniz şeylerden ibaret değildir. Saklanacak bir şey olmasa bile, siz bahsetmediğiniz sürece o sırdır.

Bu hayat, sürekli burada olmayanları düşündüğüm bir hayattan ibaretti. Yanımda olmayanları düşündüğüm. Bu dünyada olmayanları düşündüğüm. Ailem de olsalar, burada olmayanlardan, burada olan birine bahsetme düşüncesi beni huzursuz ediyordu. Burada olmayanlara ait hatıralarımın ağırlığını konuşarak hafifletecek olmak hoşuma gitmiyordu. Sırlarıma ihanet etmek istemiyordum.

Şige’nin kulübesinde sake içtiğimiz akşamın bir ay sonrasında artık ben de yoxtum.

Şige üzülmüş müdür acaba?

Çadır köyün önünde saç bembeyaz bir kuş yuvasına benzeyen yaşlı kadın, Hi-lite sigarasını içerek konuşuyordu. Şige’yi kulübesinde bulduklarında bedeni soğumuştı diye...

Şige ne zaman ölmüştü? Nereye gömülmüştü? Kulübesin-

deki kitapları sahaflara satan olmuş muydu? Emile nereye gitmişti? Başka biri kulübesinde besliyor muydu yoksa yakalanıp sağlık merkezinde öldürülmüş müydü?

Ölünce, ölümlerle tekrar buluşulabileceğini zannederdim. Uzaktakileri, yakınımnda görebileceğimi, onlara istediğim zaman dokunabileceğimi, onları hissedebileceğimi zannederdim. Ölünce bir şeylerin açıklığa kavuşacağını zannederdim. O anda yaşamın ve ölümün anlamı belirecek zannederdim. Bir sisin dağılması gibi, apaçık...

Ama fark ettim ki yine bu parka dönmüşüm. Hiçbir yere varmadan, hiçbir şeyi anlamadan, sayısız sorunun kafamda birbirleriyle yarıştığı kendimi geride bırakarak, hayatın dışında, var olma olasılığını kaybetmiş bir hâlde ve hâlâ durmadan düşünüp, durmadan hissederek...

Suribaçi tepesindeki meydanda taştan bankın üzerine uzanmış olan adam hâlâ gözlerini açmamıştı. Aniden ortaya çıkan bir kedi adamın kafasının yakınındaki ahşap tahta kazığa tırnaklarını sürtmeye başladığı hâlde ses adamın kulağına ulaşmıyor gibiydi. Siyah beyaz, alnı ters “v” desenli bir kedi...

Batı tarafındaki merdivenlerin alt kısmındaki ankesörlü telefonun gölgesinde, üzerlerinde okul uniformaları olan bir oğlanla kız vardı. Pek ortaokul öğrencisi gibi durmuyorlardı, herhalde liseliydiler. Kız, oğlan yanağını işaret parmağıyla dürtükleyip, saçına dokunurken kedi gibi hareketsizdi ama oğlan beline sarılıp yüzünü yaklaştırdı, gerilip, kendini saran kolların arasından sıyrılarak okul çantasını oğlanın olduğu tarafa kaydırıp yürümeye başladı.

Ankesörlü telefonun ahizesine ve tuşlardaki rakamlara baktım.

Hafızamda kalan, eşimden gelen telefon kesilip, ahizeden gelen “dıt dıt dıt” sesini duymama rağmen ahizeyi kulağıma yaslayan elimdi. Koiçi’nin ölüm haberinin geldiği o gün...

O gün... Zaman geçti. Zaman bitti. Buna rağmen o anlar etrafa saçılmış raptiyeler gibi orada burada dağınık duruyor. O anların bana doğru üzüntü dolu bakışlarından gözlerimi alamıyorum sadece acı çekiyorum...

Zaman geçmiyor.

Zaman bitmiyor.

Ilık, nemli bir esintinin yalayıp geçtiği ağaçların dalları, hafifçe başlarını eğip üzerlerindeki damlaları yere düşürdüler. Güneşin batmasına daha vakit olduğu hâlde yürüyenlerin sayısı bir anda azalmıştı. Elektrikli testere ve çim biçme makinelerinin çıkardığı sesler bile sessizliğin bir parçası gibiydi. Her geçen gün güneş daha fazla yakmaya başlayıp, ağaçların gölgeleri kıaldığına göre yakında yağmur mevsimi gelir ve ağustosböcekleri ötmeye başlardı.

Köşeyi dönüp gelen, mavi kot pantolonu üzerine yarım kollu beyaz bluz giymiş, üniversite öğrencisine benzeyen bir kadın, Ueno İmparatorluk Müzesi'nin posterini önünde adımlarını yavaşlatıp postere doğru bir baktıktan sonra canı sıkkın bir yüz ifadesiyle istasyona doğru yürüyüp gitti.

75

“Redoute'nin Gül Atlası' Sergisi”

Posterde kocaman pembe bir gül resmi vardı. Lahananınkiler gibi kat kat birbirlerinin üzerine binmiş gül yaprakları ortaya doğru giderek kırmızılıklarını artırıyor, akla “Yaprakların gizlediği en orta kısım sıyrılmış bir diz kapağı gibi kıpkırmızı mı acaba?” sorusunu getiriyordu. Sarıya çalan kıvrak sapın ve daha açmamış tomurcukların çanak yaprakları üzerine ufak ufak dikenler özenle resmedilmişti.

Ueno İmparatorluk Müzesi'nin lobisindeki hediyelik satış yerinde altmış-yetmiş yaşlarındaki kadınlar gül desenli mendille-

re, bozuk para çantalarına, kartpostallara, mektup kâğıtlarına, yelpazelere dokunuyor, bakıyor, satın alıyorlardı.

19. yüzyıl başlarında faaliyet göstermiş Redoute adında bir Fransız saray ressamına ait 169 adet gül resmi sergileniyordu.

Gül resimlerine üstünkörü bakarak güllerle ilgisi olmayan bir sohbe dalmış iki kadın koridorlardaki ok işaretlerinin gösterdiği yönde yavaşça yürüyorlardı.

“Acayip şeyler oluyor bu ara hayatımda.”

“Takeo Bey başkalarına izin vermiyor ne de olsa.”

“Her şeyi Takeo ayarlıyor. Ben bakmadığım için söz hakkım da yok. Hastaneye yatırmak için de para gerekiyor.”

“Gerçekten de Takeo Beyin haklı olduğu noktalar da var ama haklılık karın doyurmuyor işte.”

“Takeo’ya sorsam diyorum ama o da benim sözümü dinlemiyor ki...”

“Kocanın ailesinin evi de olsa başkasının evi sonuçta.”

“İşte Takeo da artık yabancı birini sokmam diyor. Ben yabancıyım sanki.”

“Yabancısın tabii. Kan bağı yok ki.”

Rosa Gallica Purpuro-Violacea Magna, Piskopos Gülü

Önde, iyice açmış taç yaprakları kıvrık, siyaha çalan koyu mor bir gülle beraber arkada yeni açmaya başlamış fuşya bir gül...

“Nagano’ya gitmiyor musun artık?”

“Yasugatake’ye mi? Yok, artık gitmiyorum. Gidemiyorum. Her sene Takeo’yla beraber gidiyorduk zaten.”

Rosa Pumila, Aşk Gülü

Mora çalan beş pembe ta yaprağının tam ortasında sarı erkek ve dişi organlar meşale gibi parlıyorlar...

“Sırf demansı olmadığını kanıtlamak için telefon ediyor bak.”

“Demansı olsa telefon edemez ki ama.”

“Eski hâlimden eser kalmadı artık. Ona rağmen ‘Mieko, çay koy!’ diye emir veriyor bir de hizmetçisi varmış gibi.”

“Şu hayatta her şey oluyor.”

“Bunayınca çok kötü. Etrafına azap işte.”

Rosa Gallica versicolor –Rosa Mundi–, Alacalı Provins Gülü

Laleye benzeyen kırmızı-beyaz çizgili taç yaprakları, daha tam açmamış orta kısmındaki yapraklar, dışı organın polenleri-ne bezenmiş, çok hafifçe sarıya çalıyor...

Rosa Gallica Regallis, Kral Tunığı

Düzensiz dalgalar hâlinde yayılan çok sayıdaki soluk pembe taç yaprakları gülün ortasını bir püskül gibi kapatıyor...

“Bana hazır köriyle yahni seti göndermiş. Niye sence?”

“Yaz hediyesi için daha erken. Hem zaten nüfusta hâlâ karı kocasınız, yaz hediyesi göndermesi biraz garip kaçar.”

“Teşekkür kurdelesini de iliştilmişti.”

“Teşekkür mü? Ne teşekkürü ki? Takeo Bey de yavaştan nokta koymak istiyor herhalde. Siz evleri ayrıralı altı ay oldu değil mi?”

“S&B’nin restoran tarzı körilerinden.”

“Yılbaşı sofranızda bir de köri deneyin, ha?”

“House’un reklamı o, S&B’nin değil. Ama bu Nankai oluğu, metropol altı depremleri de ne zaman olacak bilinmez, tam afet gıdası aslında.”

“Onigiriyle* de iyi gidiyor.”

“Köriyle onigiri mi?”

“Hem de nasıl.”

Rosa Alba Regalis, Al Yanaklı Kız

Beyaz yapraklara karışan bir tutam pembe ve içe çekilirmiş gibi artan bir koyuluk...

Rosa Alba Flore Pleno, York Hanedanı'nın Gülü

"Saf beyaz gülün taç yaprakları inci gibi parlıyor. İngiltere'deki Güller Savaşı'nda York Hanedanı'nın armasında bu gülün olduğu söyleniyor," yazıyordu açıklama panelinde, ağızları durmadan çalışan iki kadınsa donuk gözlerle resmin önünden geçip gidiyorlardı.

"Ama yavaş yavaş Takeo Beyle konuşsan iyi olur."

"Bizim oğlanın ailesi de bizimle biliyorsun, torunlar da var."

"Torunlarla beraberken olmaz da; ya kimse yokken usulca çağırıcaksın ya da bir kafede falan artık."

"Kafede konuşulacak konu da değil ki..."

"Parkta konuşsanız? Ueno Parkı'nda konuşa konuşa yürüseniz kimsenin ruhu duymaz."

"Öğrenci miyiz ki öyle park mark, utanırım ben."

"Ee, ne yapacaksın o zaman?"

"Bilmem ki, en iyisi yine ev herhalde..."

Rosa Gallica Flore Marmoreo, Mermer Desenli Provins Gülü

Turuncu ve pembenin karışımı çift katlı taç yapraklarının üzerinde bir geyik yavrusunun sırtındaki gibi dağınık beyaz benekler var...

Rosa Inermis, Dikensiz Girdap Gülü

Kayısı rengine de pembeye de benzeyen, renkleri muğlak yapraklarının umarsızca açmış hâli tam da mezuniyet töreninde kara tahtaya iştirtilen kâğıt çiçekleri andırıyor... Beş-altı kâğıdı üst üste koyup akordeon gibi katladıktan sonra tam ortasından paket lastiği geçirip, teker teker açılan kâğıttan yapraklar gibi...

Memleketim Yasava da gül diken hane yoktu.

Elime aldığım ilk gül, Yeni Alem'deki beyaz güldü.

Tokyo'da üstüme başıma aldırmadan sabah akşam aralıksız çalışıyor, içki, kumar ve hayat kadınlarıyla hiç ilgilenmiyordum. Tokyolu kadınlarla konuşursam aksanımla dalga geçerler diye düşündüğümünden, çarşıya çıktığımda kadın çalışanların karşısında mümkün merteye ağzımı açmıyordum.

Yeni Âlem adlı kabareye gitmeye Koiçi'nin ölümünden üç yıl sonra başladığıma göre elli civarındaydım.

O sıralar Hirosaki Parkı'nın yakınlarında bir atletizm pisti yapıyorduk. Bir gün iş bitiminde üç yüz tane meyhanenin alt alta üst üste dizildiği eğlence bölgesinde yürürken gözüm, üzerinde "Yeni Âlem" yazan pembe renkli neon bir tabelaya ilişti.

On sene önce söyleseler inanmayacağım bir şekilde tek başıma içeri girip resepsiyondan bir masa istedim. Kimse üzerimdeki çamurlu iş tulumuna burun kıvrırmamıştı.

Koltuğa oturup hostesi beklerken, kül tablasının yanında duran tek çiçeklik vazodaki beyaz güle bakıyordum. Tam, yapma mı değil mi diye emin olmak için burnuma götürmüş koklarken, "Hoşgeldiniz, ben Junko," diyerek gelen hostes yanıma oturdu. Ben gülü alelacele vazoya geri koyarken, "Gül sever misiniz?" diye soran kadının aksanı bizim oralara yakındı. Ben de, "Yok, sahte sanmıştım ama bildiğin kokuyor bu," derken bile rek aksanlı konuşunca, Junko beline kadar uzamış dolgun siyah saçlarını savurup güldü ve bir bardak viski hazırladı.

Junko, Namie'dendi.* Ukedo limanından, Yaban Atı Şenliği'nden, kardeşlerinin çalıştığını söylediği nükleer sant-ralden, Hamadori'den, bahsederken zaten karanlık olan hol, bir tünelin içindeymişiz gibi zifiri karanlığa döndü. Karanlığın içinde dönmeye başlayan kocaman disko topunun zayıf ışıkları Junko'nun beyaz yüzü ve dolgun göğüslerinden yansiyordu. Ağır iş yaptığım için her gün dayak yemiş gibi uyur, rüya falan

* Fukuşima'da bulunan bir kasaba. -çm

görmezdim ama Yeni Âlem'in Junko'su rüyalarımın fırlamış bir kadın gibiydi.

"Dans edelim hadi."

"Ben dans edemem ki."

"Merak etme."

Junko elimden tutup holün tam ortasına götürdü.

Bordo halı ayak seslerimizi emiyordu, sanki adım atmıyor-duk.

Bir şarkı çalıyordu ama geceden daha sessizdi.

Kulak kesilince kalbimin atışını ve "Bana sarıl, kolunu sırtı-
ma at," diyen kadının fısıldayışını duyabildim.

Hayatımda ilk defa dans ediyordum.

Gözleri nemliydi.

Ellerini belime dolamıştı.

Saçlarından gıdıklanıyordum.

Küpleri sallanıyordu.

Göğüsleri yumuşacıktı.

Parfümü, aynı masadaki beyaz gül gibi, deniz esintisiyle li-
mon kokusu birbirine karışmışçasına tazeydi.

Tüm bedenim sallanıyordu.

Bir teknedeymiş gibi sallanıyordum.

Sallanırken aynı anda hem özgür bırakılmış hem de sarılıp
sarmalanmış gibi hissediyordum.

Hirosaki'de kalırken mutlaka Yeni Âlem'e uğradım.

Her seferinde Junko'yu çağırtırdım. O istediğinde, kabareye
giderken ona eşlik ettiğim zamanlar oldu. Bazen de işi bitene
kadar bekler, taksiyle evinin önüne bırakırdım. Kabare hoste-
siyle müşteri arasındaki çizgiyi ise hiç aşmadık.

Altmışımda gurbeti bırakıp memleketim Yasava'ya dönme-
ye karar verdim.

Bir daha görüşemeyeceğimiz için Yeni Âlem'e son gidişimde
Junko'ya bir buket beyaz gül götürdüm.

Karşısına geçip, “Elveda,” diyerek verdiğim çiçekleri “Teşekkürler,” diyerek aldı ve yüzünü çiçeklere gömdü. Keskin gül kokusunun içine hapsolmuştu sanki. Üzüntüden boğazım düğümlense de ağlamadım. Buketin arasından damarları görünen solgun kolunu uzattı. El sıkışırken kolu bir yılan gibi kıvrılıyordu.

Junko’yu bir daha hiç görmedim. Ne telefon ettim ne de mektup yazdım. Hirosaki’deki Yeni Âlem hâlâ duruyor mu, Junko ne yapıyor, hatta hâlâ hayatta mı hiçbirini bilmiyorum...

“Sizin eve de lazımsa al fidanlardan.”

“Vaktim yok ki. Zor şimdi onların bakımı. Tomoko’nun babası durup dururken ölmüş. Tomoko şok olmuş bildiğin, yataktan çıkamıyormuş diye duydum...”

“Evden çıkıyordur ama herhalde değil mi?”

“Bu seneki mezunlar gününe glemeyebilir.”

“Gelir Tomoko. Hangisini kaçırmış ki bugüne kadar.”

81

Başka bir ikili –tabii onlar da altmışlarının başlarında– “yüz taç yapraklı” da denilen okka gülünün resmine bakarak konuşuyorlardı.

Marie Antoinette’in portresinde elinde tuttuğu gül olarak ünlenen okka gülü, “ressam gülü” olarak da bilinir. Redoute atласının ilk sayfasını süsleyen bu gülün taç yaprakları o kadar fazladır ki erkek ve dişi organları zayıflamış ve görevlerini yerine getiremez hâle gelmişlerdir. Büyük çiçekleri olan bu gül sadece aşî yoluyla çoğaltılabilir...

“Konsol yok mu? Koy işte onun üstüne.”

“Tatamili odaya mı?”

“Yok canım, sunak odasına.”

“Sunak odası yok ki bizde. Babam öldüğünde annem kocaman sunağı aldı getirdi zaten haber bile vermeden.”

“Depremde fena sallanıyor değil mi, insanın ödü kopuyor.”

“Televizyonun yanına koyarım olmadı...”

“Konsol televizyonun yanında güzel durur. Yüksekliği de ayarlanıyor ya zaten.”

“Masa gibi bir şey olacaktı sanki bizde.”

“Konsolun iyisini almak lazım ama.”

“Beraber gidelim mi bakmaya?”

“Yarın mı?”

“O kadar acelesi yok canım.”

Rosa Centifolia Mutabilis, Eşsiz Gül

Yusyuvarlak şişkin bir topa benzeyen bu çiçek, beyaz bir kadının ten rengine sahip. Dış kısmındaki taç yaprakları ise kırmızı; sanki allık sürülmüş gibi...

Rosa Indica Cruenta, Kan Kırmızısı Bengal Gülü

Çikolatamsı bir kırmızı. Dökülmek üzere olan alt kısımdaki taç yapraklar köpek dili gibi sarkmış... Kenarlarındaki dişler göze çarpan yaprakları ters dönmüş, arkalarındaki gri rengi açığa çıkarıyorlar...

Rosa Indica, Bengalli Küçük Hanım

Patlayan kırmızı tomurcuktan, pembenin her tonunda taç yapraklar fışkırıyor... Yaprakları bir vatozun yüzgeçleri gibi dalgalanıyorlar; aşağı dönük büyük dikenleri kan renginde...

Tabletlerini taşıyacak olan en büyük oğullarının eve dönmesini beklemiş gibi önce babam ardından da annem öldü. İkisi de doksanlarını görmüştü. Aile mezarlığımız Migitahama sahilini gören bir tepenin üzerindeydi. Daha gencecik, yirmi bir yaşında ölen oğlumun kemiklerinin olduğu kutunun yanına anne ve babamın kutularını koydum. Otuz yedi yıllık evliliğimiz boyunca, hep gurbetteydim. Eşim Setsuko'yla beraber geçirdiğimiz gün-

lerin sayısı toplamda bir yılı geçmezdi. Setsuko iki çocuğumu-
zu doğurup, büyüttü. Küçük erkek kardeşlerini üniversitede
okutmuş, kızımız Yoko'yu evlendirmiş, yaşlı anne babama ba-
karken bir yandan da tarlada çalışıp kıyıya köşeye para atmış-
tı. “İkimizin de aylık 70.000'er yen emekli maaşı var, vademiz
dolana kadar geçinir gideriz,” deyip, evin çatısı, duvarları ve su
borularındaki hasarlı yerleri tamir ettirdik.

Senday'a gelin giden Yoko'nun doğurduğu üç torunumuz,
yaz ve kış tatillerinde bize kalmaya geliyorlardı. En büyükleri
on dört yaşında bir kız çocuğuydu. Ortanca ve en küçük ise on
bir ve dokuz yaşlarında oğlanlardı. Komşularımız, “Bir çiçek iki
böcek en güzeli,” diyorlardı.

En küçükleri Daisuke, tıpatıp Koiçi'nin çocukluğuna benzi-
yordu ama ne ben ne de Setsuko bundan bahsederdik.

Sabahtan beri yağmur yağıyordu.

On dokuz yıl önce, Koiçi'nin naaşına otopsi yapılmasını
beklerken Setsuko'yla beraber Koiçi'nin üç yıl yaşadığı eve gi-
dip, Koiçi'nin öldüğü yer yatağında sabahı getirişimizi hatırla-
madan edemiyordum.

İki ev yanımızdaki Çiyo Teyzenin kırk dokuzu gelmişti.
Mahalle derneğinden kadınların merasim için yemek hazırla-
ması âdettendi. Setsuko da sabahtan hazırlığını yapıp çıkmıştı.

Akşam üzeri cenaze giysilerimizi giyip merasime gittik. Şo-
enji Tapınağı'ndan keşişin arkasında sunağa doğru saf tutup el-
lerimizi birleştirerek selam verdikten sonra hep beraber Amida
sutrasını okuyup, Nembutsu ilahisini söyledik.

Cenaze sahibi Katsunobu, ortaokuldan mezun olduk-
tan sonra toplu işe alımlar için Tokyo'ya gitmiş, Mitsubishi
Elektrik'in Ofuna fabrikasında çalışıp emekli olduktan sonra,
karısını ve çocuklarını orada bırakıp yalnız yaşayan annesiyle
oturmak için memlekete geri dönmüştü.

“Kırk dokuz gün bir anda geçiverdi. Annem sohbeti, yardı-

mı sever, hiç yerinde duramazdı. Şimdi akşamları yemek vakti gelince onun yokluğunu daha da bir hissediyorum. Sizlerin sayesinde seksen sekiz yıllık uzun bir ömür sürdü. Arı Ülke’de yeniden doğduğuna inanıyor, yavaş yavaş bu üzüntüden silkenebilmeyi umuyorum.”

Eşim ve çocuklarım Kanagava’da, ben de buradaki işler bittikten sonra yanlarına döneceğim fakat bundan sonra da annemin yüzüncü gününe ve yıllık merasimlerine katılmak için geri döneceğim. Lütfen bundan sonra da selam sabahlarınızı esirgemeyin. Az da olsa hazırlık yaptık, lütfen vaktiniz elverdiğince yemeğe de eşlik edin. Geldiğiniz için çok teşekkür ederim.”

Yemek merasimi başladı. Sebze haşlama, dulavratotu sotesi, turşu, patates salatası, sebzeli pilav topları yiyip bir yandan da Katsunobu’yla karşılıklı sake içtik. Sake öyle çarpmıştı ki ayakta zor duruyordum. Eve nasıl döndüğümü hatırlamıyorum ama akşam yemeği yemeden Setsuko’nun serdiği yatağa girip uyudum.

Yağmurun sesine uyanmıştım.

Setsuko her sabah erkenden kalkar, ben yedi gibi gözümü açtığımda çamaşırdı, bahçenin süpürülmesiydi ne varsa bitmiş olur, mutfaktan pişen pilav ve miso çorbasının kokuları gelirdi.

O sabah hiçbir koku yoktu...

Çatı oluklarından akıp sıçrayan yağmur suyunun sesi geliyordu.

Yağmur şiddetliydi...

Gözümü açıp tavana baktım.

Perdelerden sızan ışık, evi yağmura boyuyordu.

Kafamı çevirince yandaki yer yatağında Setsuko’yu gördüm.

Uyandırmak için elimi uzattığımda bedeni soğuktu...

Yatağın dışına çıkmış olan koluna dokunmuştum.

Şaşırp yataktan kalktım ve üzerindeki yorganı çekip vücudunu sarstım fakat ölüm sonrası sertleşme başlamıştı.

Acı mı çekmişti bilmiyorum ama kaşları çatılı gözleri sık sıkı kapalıydı.

“Neden?” diyebilirdim sadece.

Kalbim hızla atıyor, beynim durmuş gibi, boşalan kafamın içinde şimşekler çakıyordu. Rüyada mıyım değil miyim anlamak için sağa sola bakıyordum. Her şey yerli yerindeydi. Gerçekti. Antika saatin alışıldık sesi odada yankılandığı hâlde şaşkınlıktan kaç kez çaldığını anlayamadım. Saate baktığımda akrep yedide, yelkovan on ikide duruyordu.

Setsuko’ya dönüp, “Saat yedi!” diye inledim.

Akşam merasimi, cenaze töreni, ayrılık merasimi, tabutun kaldırılması, naaşın yakılması, kemiklerin toplanması, kemik götürme merasimi, ölüm bildirimi, Şoenji Tapınağı’na ve mahalle derneğine teşekkür ziyareti, sigorta kartının geri verilmesi, emeklilik maaşının iptali başvuruları, merhumun eşyalarının düzenlenmesi, kırk dokuzuncu gün merasimi, kemiklerin mezara konması... Setsuko’nun ölümüyle ilgili işleri teker teker hallediyordum. Yapan bendim ama yaptıklarına yabancıydım.

Mezartaşının alt kısmındaki haznenin kapağını açıp, anne babamın kemiklerinin bulunduğu kapları arkaya itip ön kısımda Koiçi’yle Setsuko’nunkileri yan yana koyduğum anda başımın üzerindeki çam ağacının bir yerlerinden bir ağustosböceğinin ötüşü yankılandı.

Her sene yağmur mevsimi bitiminde ortaya çıkan ağustosböceklerinin ilk ötüşüydü.

Setsuko’nun, ölmeden birkaç gün önce, çamaşır katlarken, “Ben ağustosböceklerinin öttüğü bir zamanda ölecekmişim gibime geliyor,” dediğini hatırlayıp, ellerim dizlerimde ağladım.

Belki de, “Canım yanıyor, yardım et,” diye bana seslenmişti... Belki hemen ambulans çağırırsam kurtulacaktı... Ben sarhoş, derin uykumdayken yanı başımda karımın son nefesini

verdiğini fark edememiştim. “Benim öldürmüş olmamdan farkı yok,” diye düşündüm.

Şoenji keşişinin okuduğu sutralardan sonra, cenaze sahibi olan benden başlayarak merhuma tütsü tozları sunuldu. Herkes tütsü tozlarını sunup, merhumun kemiklerinin kaba yerleştirilmesi merasimi sona erdiğinde, Setsuko’nun abisi Sadao, “Ne kadar üzülürsen üzül, ölen geri gelmiyor. Aranızdan su sızmadan, balayı gibi yedi yıl geçirdiniz. Setsuko mutlu gitmiştir, öyle düşün,” diyerek beni teselli etmeye çalışsa da ben oğlum Koichi öldüğünde annemin söylediği, “Hiç şansın yokmuş be oğlum,” sözlerini aklımdan çıkaramıyordum.

“Belim ağrıyor, bacağım ağrıyor,” dediği olurdu ama çalışkanlığı ve vücudunun sağlamlığıyla övünen Setsuko nasıl olur da daha altmış beşinde gider... Neden bunlar hep benim başına gelir ki... Böyle düşündükçe üzüntü ve öfke bir çapa gibi içimin derinliklerine oturuyordu; artık ağlayamıyordum.

86

Kızım Yoko endişe ettiği için Haramaçı’daki bir hayvan hastanesinde hemşire olarak çalışmaya başlamış olan torunum Mari’yi arada bir yanıma gönderiyordu. Mari sonunda “Seni yalnız bırakmayayım,” diyerek, oturduğu evden çıkıp yanıma taşındı.

Kotaro adındaki köpeğini de beraberinde getirmişti. Gövdesi ve kafası uzun, durmadan havlayan, kahverengi küçük bir köpekti. Tasmasından hastanenin demirlerine bağlanıp bırakılmıştı. Mari bakacak birilerini bulmak için ilan hazırlayıp hastanedeki panoya assa da kimse çıkmayınca kendi bakmaya başlamıştı.

Mari çok iyi bir kızdı. Her sabah bana tost ekmeği ısıtır, sahandaya ya da jambonlu yumurta yapardı. Ayaklarının dibinde oturup bekleyen köpeğe doğru başını eğip onunla konuşması, gülmesi çok sevimliydi. Sabah yedide köpeği arabanın yan koltuğuna oturtur, sahil şeridindeki 6 numaralı otoyoldan

Haramaçi'ye giderdi. Dönüşü genelde geceyarısını buldu-
ğu için öğle ve akşam yemeklerini tek başıma yiyordum. İşçi
yurtlarından alışkın olduğumdan yemek ve çamaşır işleri zor
gelmiyordu ama Setsuko öldükten sonraki ilk Obon'un bittiği
sıralarda uyuyamamaya başladım. Setsuko da Koiçi de uykuda
can vermişlerdi. Gece yatağa girince koltuk altlarım üşüyor, di-
lim damağıma yapıyor, ağzım ekşiyordu. Vücudumdaki tüm
sinirler yay gibi gerildiğinden, uyku uyuyacak hâlde değildim.
Ellerimin karıncalandığını fark edince gözlerimi kapatıp nefes-
simi düzenlemeye çalışsam da gözlerimi kapatmaktan korku-
yordum. Korktuğum, hayaletler falan değildi. Ölümde korku-
tucu olan ölecek olmam değil. Ne zaman biteceğini bilmediğim
bir hayatı yaşamaktı korkutucu olan. Tüm bedenime çöken bu
ağırlıkla mücadele edecek gücüm de ona dayanacak gücüm de
yoktu.

Yağmurlu bir sabahtı.

Mari'nin "Çok nemli bugün," diyerek yarıya kadar açıp, te-
lini çektiği pencereden nemli bir rüzgâr, yağmurun sesiyle bir-
likte içeri girdi. Yağmurun kokusunu içime çekerek, Mari'nin
hazırladığı çırpılmış yumurta ve tost ekmeğini yedikten sonra
Mari ve köpeği kapıya kadar geçirdim. Daha yeni yirmi birine
girmiş olan Mari'nin benim yüzümden bu eve bağlı kalmasına
gönlüm elvermedi.

"Aniden kaybolduğum için özür dilerim. Ben Tokyo'ya gi-
dirorum. Bu eve artık dönmeyeceğim. Lütfen beni oralarda
aramayın. Hep hazırladığın o güzel kahvaltılar için teşekkür
ederim," diye bir not bırakıp, dolaptan her zaman gurbete gi-
derken kullandığım siyah el çantasını çıkartarak eşyalarımı yer-
leştirdim.

Kaşıma İstasyonu ndan Joban hattına binip son durak Ueno
İstasyonu'nda indim. Park gişelerinden çıktığımda Ueno'da da
yağmur yağıyordu. Tam o sırada yeşil yanmaya başlayınca, şem-
siye açmadan yaya geçidinden karşıya geçtim. Karşıda gece gö-

ğüne doğru kafamı kaldırdım. Büyük taneli bir yağmur yağdığını görebiliyordum. Yağmurda ıslanan göz kapaklarım titredi. O gece Tokyo Kültür Merkezi'nin saçakları altında uyumaya karar verdim. Muntazaman yere çarpan yağmur damlalarının sesini dinlerken yorgunluk ve uyku bastırınca, çantamı yastık yapıp uyudum.

Hayatımda ilk kez sokakta kalıyordum.

Rosa Multiflora Carnea, Et rengi, kümeli açan gül

Okul konserlerinde çocukların çaldığı halkalı zillerin topları gibi küçük, yuvarlak, pembe çiçekler, kümeler hâlinde açmış, sapların uçları ağırlıktan boyunlarını bükmüş...

Rosa Pimpinellifolia Flore Variegato, 100 gümüş sikkelik çayır gülü

Tırtıla benzeyen sık siyah dikenlerin dizildiği sapları mağrur uzanıyor, çiçeğin ortasındaki dişi ve erkek organlar bir kral tacı gibi. Tek kat taç yapraklarının yarısı beyaz yarısı ise kan emmişçesine bronz renkte...

Rosa Dumetorum, Çalı gülü

Soluk kayısı rengindeki beş taç yaprağı, kozasından yeni çıkmış, ne zaman uçacağına karar vermeye çalışan kelebekleri andırıyor...

Resmin arkaplanı kâğıdın beyaz boşluğundan ibaret, hiçbir şey çizilmemiş. Bahçede mi açmış yoksa saksıda mı? Hava güneşli mi, bulutlu mu, yağmurlu mu? Sabah mı, öğle mi, akşam mı? İlkbahar mı, yaz mı, sonbahar mı? Gül nerede ne zaman açmış belli değil. Gül resimlerini çizen Redouté adındaki ressam bundan tam yüz yetmiş yıl önce ölmüş. Resme model olan gül ağaçları da ölmüş olmalı. Bir zamanlar, bir yerde bir gül açmıştı. Bir zamanlar, bir yerde, bir ressam yaşıyordu. Ve şimdi, geçmi-

şin gerçekliğinden dışlanmış kâğıtların üzerinde, bu dünyada var olmayan hayali çiçekler gibi, güller açıyordu.

“Oradaki güveççiye gittim geçen ama kapalıydı.”

“Salıları kapalı orası.”

“Bir gün şu kahvaltısından yiyelim beraber.”

“Bugün yemeye ne dersin?”

“Benim zor bugün, bizimki dışarıdan yiyemiyor.”

“Yapma yahu. Benimki tek başına da hallediyor. Bir telefon açıyorum ‘Ben dışarıda yiyeceğim,’ diye.”

“Benimki yapamıyor onu. İşe gittiğim zamanlarda da her gün ben yemek hazırlardım.”

“Zormuş senin işin. O zaman alışveriş de yapman lazım şimdi.”

“Yok, önceden yapıp buzdolabına koydum ama gideyim ya-vaştan.”

“Hadi gidelim.”

89

Setsuko’nun öldüğü yaşlardaki iki kadın çıkış kapısına doğru yürüyüp gittiler.

Hava yine bozacak gibiydi. Belki de güneş bulutların arasına girmişti sadece. Yürüyüş yolunu aydınlatan güneş ışıkları iyice zayıflamıştı. İki kadın köşeyi dönüp kaybolduktan sonra manzara, başlangıcı ve sonu yokmuşçasına, başıboş genişlemeye devam etti.

Bugün yalnızca bugünden ibaretti, artık yarına doğru açılmıyordu. Bugünün içinde gizli olan bugünden daha uzun olan geçmiş... Geçmişin izlerine kulak kabartırmış gibi de hissediyordum, kulaklarımı kapatırmış gibi de...

Aniden birinin iç çekişini duydum.

Daha önce de işittiğim bir iç çekişti.

Evsizlerde nadir görülen, sürekli kendinden bahsedip ağlayan, ellilerinde bir adama aitti.

“Üniversiteyi bitirip bir gayrimenkul şirketine girdim. Servet değerindeki yazlık evler bedavaymış gibi gidiyordu. Net maaş üstüne komisyon aldığım için, ayda 800 bin aldığım bile oluyordu. Bir anda işler tersine döndü. Emlak balonu patladıktan sonra daha üç yıl geçmeden şirket iflas etti. Kıdem tazminatımın sadece yüzde yirmisini alabildim, girdiğim kredileri de ödeyemedim hâliyle. Böyle olacağını bilsem, işten gönüllü ayrılma çağrısı olduğunda alabileceğim kadar tazminatı alır hemen iş değiştirirdim ama şirkete olan sadakatimle, ‘Her ne kadar ekonomi kötü deyip dursalar da öyle çok uzun sürmez,’ diye düşünüp işin ciddiyetini kavrayamam en büyük hatam oldu. Dibi boyladım. Yine de belki karımın desteği olsaydı yeniden ayağa kalkabilirdim ama besle kargayı oysun gözünü derler ya, boşanma evraklarını attı önüme. Ne diyeceğimi bilemeden, hiç karşı koymayıp imza attığıma göre daha bu olaylar başlamadan aramızdaki karı-koca ilişkisi bitmişti anlaşılan. Haftaiçi satış yapacağız diye Ginza’da, Roppongi’de müşterileri eğlendir, haftasonu yine iş için golfe git derken, karıma hiç zaman ayırmayıp yığımın cezası bu oldu herhalde.”

Karım önceden hostesti, çok güzel bir kadındı. Ee, gururluydu da tabii. “Ne güzel çift, adam yakışıklı, kadın da güzel, tam birbirlerini buldular,” diyordu herkes düğünümüzde. Okura Oteli’nin en güzel salonunda, yüz seksen kişi. Hayatımın zirvesi o anmış demek ki, nerden bilebilirdim...

Hikâyesini baştan sona anlatınca, dermanı kalmamış gibi, bakışları bir noktaya kilitlenir: “Evsiz olduk şu hâle bak...”, “Çöpe bakar gibi bakıyorlar...”, “Bunun daha dibi yoktur herhalde...”, “Sokaklarda yalnız başıma mı öleceğim?” diye diye durmadan iç çekip, uzun uzun ağlardı her seferinde.

Yarım seneye yakın Ueno’da kalmış, Şinjuku’daki Toyama

parkı taraflarına gideceğini söyleyip, kulübesini toparlayıp gitmişti. Bir süre sonra orta okul öğrencileri tarafından öldürüldüğü dedikodusu kulağımıza çalınmıştı.

Tokyo, Yokohama ve Osaka'da gençlerden oluşan çeteler evsizlere saldırmaya başlamış, herkes "Bir sonraki ben mi olacağım?" diye panik yaptığından olsa gerek, dedikodu, korku içindeki evsizlerin arasında ağızdan ağıza dolaştıkça abartılıyordu.

Beyzbol sopalarıyla dövüp kulübesini ateşe vermişler...

Kulübesine kız kaçıran atmışlar, şaşırıp dışarı çıkınca taş yağmuruna tutmuşlar...

Yangın söndürme tüpünü kulübenin içine sıkmışlar, köpükler içinde dışarı fırlayınca havalı silahlar, tabelalar, demir sopalarla saldırmışlar...

Yumruk, tekmelerden yorulunca yakın mesafeden yüzüne hava fişek atmışlar, gözlerini kaybedince bu sefer her yerinden bıçaklamışlar...

91

Sıra No: Ulus-2 Ueno Park İdaresi

Yenileme Son Tarih: 31 Ağustos 2012

Evsizlerin eşyaları mavi brandalara sarılıp etrafları iplerle posta parselleri gibi bağlanmış, her birinin üzerine parkın içinde bulundukları bölgeye göre, araba plakalarındakine benzer Ulus-4, Ulus-1, Sai-26, Fen-17, Sur-5, Sur-11 gibi sıra numaraları asılmıştı. "Ulus", Ulusal Bilim Müzesi'ni; "Sai", Saigo Takamori heykelini; "Fen", Ueno Toşogu Mabedinin hayaletli fenerini; "Sur" ise Suribaçi tepesini gösteriyordu. Şige ve benim kulübe-lerimiz, Suribaçi tepesinin eteğindeki bir ağacın gölgesindeydi.

Numaralar, görülecek şekilde eşyaların üzerinde durmalıdır.

Bu numaraların değiş tokuşu, ödünç verilmesi yasaktır.

Başkalarının eşyaları alınmamalıdır.

Sadece gerekli eşyalar bulundurulmalı, eşya sayısı artırılmamalıdır.

Bir sonraki son yenileme tarihi 31 Ağustos 2012'de duyurulacaktır.

Listede kanji karakterlerinin yanına hiragana okunuşları da konmuş, daha kolay okunsun denirken okuması iyice zorlaştırılmıştı. Evsizleri ilkokul mezunu falan sanıyor olmalıydılar.

Gak gak gak... Çadır köydeki ağaçların üzerinde kargalar karşılıklı gakiyorlardı. Kulübelerdeki yiyeceklerin mi peşinde-ler yoksa yuvaları yakın olduğundan mıdır, çıkardıkları sesler kanat çırpışlarına karışıyor, belki de kavga ediyorlardı.

Mavi brandalarının gevşeyip, çatı kısımlarına birkaç günlük sarı yağmur sularının ve düşen yaprakların biriktiği küçük bir kulübe vardı. Çatı düz olursa yağmur suyu birikip, branda hasar göreceği sonra da kulübeyi oluşturan mukavvalar nemlenip içeriye su sızdıracağı için çatıları eğimli yapmak birinci kuraldır halbuki.

Kulübenin yanında bir bisiklet duruyordu. Bisikletin ön ve arka sepetleriyle, gidonuna askılık, şemsiye, plastik su borusu, kova gibi günlük eşyalar asılmıştı. Kulübenin mavi brandalarını çevreleyen ipe, üzerlerinde ayak izleri çıkmış bir çift çocuk plaj terliği asılıydı. Kulübenin içinden ucu dışarıya çıkmış olan süpürge- nin sapındaysa bir kadın iç çamaşırı kuruyordu.

Mavi brandaya raptiyeyle perde niyetine tutturulmuş kumaş eliyle sıyrarak kulübeden çıkan beyaz saçlı kafa, "Şige'yi kulübesinde ölü bulmuşlar," diyen yaşlı kadına aitti. Kadın yeni doğmuş bir bebek gibi "pap pap pap pap" diye sesler çıkararak yürümeye başladı. Sağ ayağında bir deri ayakkabı sol ayağında ise beyaz Adidas spor ayakkabı vardı. Bağcıklar düzgünce bağlıydı.

Beyaz aşçı şapkalı bir adam seğirterek Hanazono İnari

Tapınağı'nın kırmızı geçidinden geçti. Parkın bu köşesinde İn-şo-tei, Ueno Seiyoken ve İzuei Umekava-tei restoranları vardı. Bunlardan birinde çalışıyor olmalıydı.

Yaşlı kadın, aşçıya da tapınağa da bakmadan sallana sallana Şinobazu göletine giden hafif eğimli yolu iniyordu. Gri montunun üzerine pembe bir yelek geçirdiği için belden üstü kabarıktı. Altıysa, eteğini kulübede çıkarmış olacak, eflatun bir pantolondan ibaretti. Pantolonun sol bacağı kasık kısmından aşağı doğru paramparça olmuş; üzerine tozluk geçirdiği sol bacağı dışarıdan görünüyordu.

Yaşlı kadın yoluğun ortasındaki Kirin içecek firmasına ait otomatin önünde durup cebinden iki tane 50 yen, üç tane de 10 yenlik bozuk para çıkardı. Paraları avucunda saydıktan sonra sıkıca tutup, "Ne alsam? Ne alsam?" diye mırıldanarak otomata baktı. "Buz gibi" yazısının altındaki düğmeye bastıktan sonra inleye inleye eğildi ve makinanın ağzından pet şişedeki enerji içeceğini aldı.

Yaşlı kadın, sağ elinde, ağır bir şey taşırmış gibi tuttuğu pet şişe, yüzünde okunamayan bir ifadeyle, geldiği yokuştan geri döndü.

Yokuşu tamamen inince hayvanat bahçesine çıkılıyordu.

Uzun boylu, zayıf bir evsiz, el arabasını çeke çeke parkın güneyindeki Hirokoji tarafına doğru yürüyordu. Arabaya, alüminyum kutularla dolu, 90 litrelik yarı şeffaf çöp torbalarından tam altı tane yüklemişti. Torbası 600 olsa 3600 yen ederdi.

Çoğu beyazlamış uzun saçlarını arkadan paket lastiğiyle tutturmuştu. Tişörtü önceden sarı, pantolonu da gri olsa gerekti ama yıkamaktan üzerlerinde renk kalmamıştı. Göze batansa yepyeni çoraplarının siyahıydı.

Şinobazu göletinin girişinde bir taksi durağı vardı. On kadar taksi sıralanmış bekliyordu. Sıranın sonundaki taksinin beş-altı metre uzağında yere mavi branda serilmiş, üzerine dört yüz-beş yüz tane alüminyum kutu konmuştu.

Otoyolla, yaya yolunu ayıran demir parmaklıkların üzerine yirmi kadar market poşeti bağlanmış, içlerine birinin günlük eşyaları muntazam bir şekilde konulmuştu. Parmaklıkların arasındaki tel örgülere asılan ıslak şemsiye, demirlere yaslanan süpürge gibi eşyalar da görülüyordu. Platformlu bir el arabasına birinin yer yatağı, giysi, kapacak benzeri neyi var neyi yoksa doldurulmuş, üzerine mavi branda örtülmüştü. Arabanın tutacaklarından birine içinde halat, iş eldiveni ve ekmek olan bir market poşeti mandalla tutturulmuştu.

Kafası demirlere yaslı, ayaklarını alüminyum kutuların arasına uzatmış bir evsiz, hemen önünden gelip geçen arabaları dalgın dalgın izlerken, kafası kaydı. Muhtemelen uyuyordu.

Ben buralarda yaşarken hiç bu denli kıyıya sürülmemiştim. Ueno Parkı'na iki tane büyük, yeni tabela dikilmişti.

“Dünya Mirası Listesine Doğru – Uhusal Batı Sanatları Müzesi ana binası, Unesco Dünya Mirası Listesi'ne aday olarak önerilmiştir.”

“Ülkemizin bu hayalin gücüne ihtiyacı var. 2020 Olimpik ve Paralimpik Oyunları Japonya'ya!”

Bu kulübeler, Dünya mirası listesi ve olimpiyat adaylığını inceleyecek yabancı komite üyelerinin gözüne ilerse, puan kaybına sebep olurlar mı acaba?

Ueno Hayvanat Bahçesi içindeki “Karabatak Gölü” ile parktaki Şinobazu göleti birbirlerine bağlı oldukları hâlde, parktan çıkışlar için kullanılan Benten Kapısı'nın dikenli tel çekili taş blokları iki gölün arazisini birbirinden ayırıyordu.

Zaman zaman, hayvanat bahçesi yönünden, kuş sesleri gelirdi. Biri ötmeye görsün, hemen ardından bin bir farklı kuş daha fazla dayanmamışçasına aynı anda ötmeye başlardı.

“Şap!” diye bir ses duyup gölün yüzeyine baktım. Kaplumbağalar da sazanlar da kafalarını sudan çıkarmışlardı, sesin nereden geldiği belli olmuyordu.

Beyaz ördeklerden ve kahverengi karabataklardan oluşan karışık bir sürü vardı. Kimi düz bir çizgi hâlinde lotusların arasından ilerliyor, kimi gagasını sırtına yaslamış dinleniyor, kimi başını suya sokup ayaklarını havaya dikeyiyor, kimi de kanat çırpıp kurulanıyordu. Ördek sandıklarımın gagaları kanca gibi kıvrıktı. Gümüş martı ya da siyah kuyruklu martıysalar hangi denizden buraya gelmişlerdi ki? Buraya en yakın Harumi Rıhtımı vardı...

Dallarının uçları suyun içine kadar uzamış bir söğüdün altında, altmışlarının ilk yarısında görünen iki kadın, demirliklere dirseklerini yaslamış konuşuyorlardı.

“Eskiden daha çok serçe yok muydu?”

“Yakalıyorlarmış artık onları.”

“Ne? Sahiden mi?”

“Gül Atlası” sergisinde Takeo Beyden bahseden kadınlar olduklarına kuşku yoktu. İkisi de siyah deri çantalarını çaprazlamasına omuzlarından sarkıtmışlar, kestane rengine boyattıkları saçlarına perma yaptırmışlar, gri-siyah pantolonlarının üzerine, siyah-beyaz bluzlar giymişlerdi. Boyları, bedenleri, giysi seçimleri o kadar benziyordu ki kardeş değilse bile kuzen falan olmalıydılar.

Kadınların ayaklarının dibinde erkek bir güvercin boynunu kabartmış, sesler çıkararak bir dişinin yolunu kese kese dönüp duruyordu. Kadınlarsa karşı kıyıya bakıyorlardı.

“Kömürde ızgarasını bile yapıyorlarmış.”

“Hah, döndü serçeler. Bak tam tepende!”

Serçe sürüsü yukarıdan serpilmişçesine aşağı doğru süzülüp, ağaçlığın üstünde iki gruba ayrıldı. Bir grup söğüte, diğer grup ise yandaki dalları sarkık kiraz ağacına kondu.

“Aman üstümüze pislemesinler şimdi, zaten yağmur da yağacak gibi, yavaştan dönelim mi?”

İkili, trafik ışığı yeşile dönen yaya geçidinden geçip, evsiz yaşlı kadının enerji içeceği aldığı otomatın olduğu yokuşu yukarı tırmandılar.

Beyaz tişört ve siyah tayt giymiş, kafasını üç numaraya kazıtmış bir genç, kıpkırmızı spor ayakkabılarıyla koşarak yokuştan iniyordu. Tenryu Köprüsü’nden geçip, arınma yalağının önünde durdu. Kepçeyi sağ eliyle tutup, “Ruhunu Yık” yazısı kazılı taş yalaktan su alarak sol elini temizledi. Kepçeyi sol eline alıp bu sefer de sağ eline su döktü. Son olarak da ağzını çalkaladı. Bentendo mabedinin para kutusunun önünde ellerini çırpıp, öne eğilerek selam verdikten sonra, her soluk alışverişinde sırtı inip kalkarak, hızlı adımlarla mabedin çevresindeki anıt taşların önünden geçti. Gözlük anıtı, balon balıklarının ruhu anıtı, yelpaze anıtı, su kaplumbağalarına şükran anıtı, Tokyo bisiklet sektörü 30. yıl anıtı, dostluk anıtı, takvim anıtı, mutfak bıçağı anıtı... Genç, bel çantasından 1000 yenlik bir kâğıt para çıkarıp mabedin ofisinden bir adak tahtası aldı. Gazlı kalemle teşekkürünü yazıp diğer adakların yanına astı.

“Teşekkürler, tanrım. Maratonu kazasız belasız atlattım. Lütfen beni koruyup kollamaya devam et.”

Yüzünden fışkıran terleri el havlusuyla silen genç, başkalarının yazdığı adakları okuyordu. İnsan gençken başkalarının tutkularına da kayıplarına da ilgi göstermez ama bu delikanlının yenilgiden hoşlanmadığını belli eden çatık kaşlarının altındaki simsiyah gözlerinden bunlara ilgi duyduğu açıkça okunuyordu.

“İngilizce sınıfım dolsun, öğrencilere iyi rehberlik edebileyim.”

“Bundan böyle hep bir arada, mutlu bir yaşam sürmeyi diliyorum.”

Birbirimize destek olarak, hep beraber!"

"6 Temmuz'daki seçmelerden geçeyim."

"Lotoyu tutturdum, teşekkürler."

"Kazasız belasız taşınayım."

"Ailecek sağlıklı, kazasız belasız günlerimiz olsun."

"Bu sene Japonca Öğretmenliği sertifika sınavını geçeyim. Çok çalışacağım."

"Kızımın gözleri açılsın."

"Mutlaka stresi enerji kaynağına dönüştüreceğim! Mutlaka liderlik vasfı olan biri hâline geleceğim! Bu işi sonunda mutlaka istediğim şekilde başaracağım!"

"Bu sene artık Yakult Swallows şampiyon olsun."

"Annemle babam iyileşsin."

Adak tahtalarını okuması biten genç, ellerini yukarıda birleştirerek, gökyüzüne uzanırcasına gerindi. Sonra da kırmızı ayakkabılarıyla yokuştaki çakılları sıçrata sıçrata, Tenryu Köprüsü'nün başında haşlanmış sebze satan seyyar satıcının önünden koşup gitti.

"Balık Tutmak Yasaktır - Tokyo Belediyesi"

"Kuş, kedi ve balıklara yem vermeyiniz. Şinobazu göleti Bentendo Tapınağı"

Bu tabelaların bulunduğu, Tenryu Köprüsü'nün güney tarafındaki Benten kapısından geçince karşınıza çıkan Şinobazu göletinin dikenli telleri boyunca, yere serili mukavva kutular ve battaniyeler ile onları duvar gibi saran yine mukavva kutulardan ibaret kulübeler diziliydi. Şinobazu göletinin etrafına kalıcı kulübeler yaptırmıyorlardı. Eskiden, park yönetiminin laçka olduğu zamanlarda, sazan avlayıp, ördek yakalayıp ateşin etrafında hep beraber güveç yaparak yemek mümkünmüş. Şimdiyse hem polis hem de park güvenliği buralarda devriye geziyordu.

Zaten Şinobazu'nun çevresindeki apartmanlardan da Taito Belediyesi'ne hemen şikâyet telefonu giderdi.

Evsizler, karşılaşıldığında bakışların hemen başka yöne çevrildiği ama gözlerin de her zaman üzerlerinde olduğu kişilerdir.

Kulübelere yaklaşıncı burnuma kesif bir kedi sidiği kokusu geldi. Mukavva kutuların içinden çıkan kırmızı tasmalı bir tekir kedi, siyah yağmurluğunun kapüşonunu başına geçirmiş olan evsizin ayaklarına sürünmeye başladı. Şige'nin beslediği Emile'e çok benziyordu. Bileği ve parmak eklemleri boğum boğum olan adam elini uzatıp, "Kaplan," diye seslenince, kedi de miyavlayarak cevap verdi. Adam, "Akıllı oğlum benim, Kaplan ım," diyerek başını okşayınca, göbeği havada yere yatan kedi, yerde kıvrılmaya başladı.

Bir rüzgâr esip, göletin üzerinde küçük dalgalar oluşturdu. Söğüt dalları hışırdadı. Göletin etrafındaki yürüyüş yollarında rengârenk şemsiyeler çiçek gibi açtı.

Emile'e benzeyen tekir cinsi kedinin sahibi gökyüzüne bakarak, üşürmüş gibi omuzlarını kaldırdı.

"Kaplan, yağmur başladı," diyerek yeşil şemsiyesini açıp mukavvaların üzerine tuttu.

Adamın, "İslanırsak, hasta oluruz. Gel şemsiyenin altına," diyerek kucağına aldığı kedi, pütür pütür diliyle sahibinin âdem elmasının altındaki çukuru yalamaya başladı. Adamın sakallı yüzü gevşedi, "Gıdıklamasana!" diyerek, çürük dişlerini göstere göstere güldü.

Yağmur...

O gün sabaha kadar yağmur yağmıştı.

Şafak sökerken, ara ara iyice şiddetlenen yağmurun kulübe-min brandalarını dövmesiyle gözümü açmıştım.

Soğuk, çoraplarımın içine kadar nüfuz etmiş, ayaklarım hissizleşmişti.

Aynaya bakmadan da yüzümün şiştiğini, gözlerimin kanlandığını hissedebiliyordum.

Ölecek bir yer aradığım Ueno Park'ında birkaç gün boyunca dolaşıp, bitap düşmüş, sonunda beş yıl boyunca burada yaşamıştım...

Kışlar zor geçerci.

Akşamları soğuktan uyuyamaz, öğlen olunca kulübemden çıkıp, bir kedi misali güneşin vurduğu yerlerin peşinde koşar oralarda uyuklardım. Böyle zamanlarda, eskiden bir ailenin ferdi olduğumu unutacak kadar zavallı hissederdim.

O günün sabahı ise, hayatta olduğum için bile zavallı hissettirecek kadar zorluydu.

Kulübemin kapısına bir kâğıt asılmıştı.

Aşağıda yazıldığı üzere, özel temizlik gerçekleştirilecektir. Lütfen çadırınızı ve eşyalarınızı buradan taşıyınız.

Tarih: 20 Kasım 2006 (Pazartesi) Yağış durumunda da taşınma gerçekleştirilecektir.

08.30'a kadar buradan ayrılınız.

(08.30 – 13.00 saatleri arasında park içinde dolaşmak yasaktır.)

- 1) Kültür Merkezi'nin arkasındaki geçici çöp toplama alanı demir partiyonları ile kiraz yolu tarafındaki Suribaçi tepesinin arkasındaki çadır ve eşyalarınızı yönetim binasının arka çitlerinin olduğu noktaya taşıyınız.
- 2) Dr. Baudin heykeli, konser salonu, hayvanat bahçesi eski giriş kapısı, çöp toplama alanı, General Grant anıtı çevresindeki çadır ve eşyalarınızı, Seiyoken restoranı tarafındaki "Hayalet Fener" önüne taşıyınız.
- 3) Şinobazu göleti, kayıkçı kulübesi çevresindeki çadırlarınızı Nakadori yürüyüş yoluna taşıyınız.
- 4) Saigo Takamori heykeli çevresindeki çadırlarınızı JR istasyonu tarafına, eşyalarınızı, daha önce çadırların bulunduğu tarafa taşıyınız.

- 5) Seiyoken restoranı yakınındaki fidanlıkta bulunan eşyalarınızı, dubalarla gösterilen noktadan, "Hayalet Fener" tarafına taşıyınız.
- 6) Çadırlarınızı ve eşyalarınızı topladıktan sonra geride tehlikeli eşyalar (pil, levye, demir boru, kesici alet, tahta plaka vb.) bırakmayınız.

Ueno Parkı Yönetimi

O gün, evsizler arasında "sürek avı" denilen "özel temizlik" in uygulanacağı gündü. Hanedan üyeleri, müzeleri ve galerileri ziyaret etmeden önce kulübeleri toparlayıp park dışına çıkmamız gerekiyordu.

Yağmur yağıyordu...

Elimi yorganın altından çıkarıp saatime baktığımda sabah beşi biraz geçmişti. Altmışınıcı yaşımı kutlamak için eşim Setsuko ve kızım Yoko'nun Senday'dan aldığı Seiko marka bir saatti.

"Artık gurbete gitmek yok, çalışacak olursam da anca tarlada, orada da saate gerek yok. Evde de vardı ya zaten saat," demem, hediye almaya alışık olmadığım için ne söyleyeceğimi bilemeyişimdendi.

"Yoko'ya, aksesuar gibi bir şey alalım dedim, o da en iyisi saat dedi. Senday'daki Fujisaki AVM'den babamıza yakışan bir şey olsun diye seçtik. Tam kırk sekiz sene gurbette çile çektin, artık rahat ol, saate bakmana gerek yok ama kendine ait bir şeyin olsun."

O gün Setsuko'nun üzerinde parlak renkte bir giysi vardı. Kırmızı ya da portakal rengi olması lazım. Çalı gibi gür beyaz saçları ne de güzel parlıyordu. Üzerindeki kışlık kazak mıydı yoksa daha ince bir gömlek mi hatırlamıyorum. Setsuko'nun o günkü giysileri, karanlığın içindeki tek bir kâğıt fener gibi, hafızamdaki kol saatini aydınlatıyor şimdi.

Kol saatini kutusundan çıkarıp takmadan önce antika saate

bakmıştım. Kol saatinden beş dakika ilerideydi. Tam o sırada çalıp saatin beş olduğunu duyurmuştu. Setsuko'nun "Ben akşam yemeğini hazırlamaya başlayayım," diyerek kalkıp mutfığa gidişini duymuştum. Memlekete dönüp altı ay boyunca her günü sabahtan akşama kadar beraber geçirirken, onu görmesem de evin neresinde ne yaptığını işitebiliyordum.

Saatin siyah akrep ve yelkovanına durmadan baktım. Bu saat Setsuko'dan bana hediye idi ama benim için daha çok ondan kalan bir yadigardı. Ayrıca eğer sokaklarda ölürsem, kimliğimin anlaşılması için tek ipucu da muhtemelen bu saat olacaktı. Setsuko, Senday'daki Fujisaki'de ana-kız beraber seçtiklerini söylediğine göre Yoko saati hatırlayabilirdi belki... Yasava'daki o ev... Torunum Mari... O gövdesi uzun köpek Kotaro hâlâ yaşıyor muydu acaba?

"Uyanmalıyım, uyanmalıyım," diye dönüp dururken uyuyakalmıştım. Yasava'daki evin banyosunda, ayağımda sokak terlikleri, küvetin kenarlarına basıp, pencereden tırmanarak dışarıya çıkmaya çalıştığım bir rüya görmüştüm. Pencerenin çıkıntısına ayağımın tekini bastığım an diğer ayağımdaki terlik, küvetteki suyun içine düşmüştü. Kıpırdarsam düşeceğim için arkama dönüp bakamasam da küvete girmek için çıplak bekleyen Setsuko'ya, "Sen dikkat etmediğin için böyle oluyor! Bak su nasıl kirlendi! Şimdi Koiçi'yle Yoko nasıl girecek!" diye bağırmış, o sesle de uyanmıştım. Uyanır uyanmaz banyoyu dolduran sıcak buhar yok olmuş, buranın Yasava'daki ev olmadığı, Setsuko'nun da Koiçi'nin de ölmüş olduğu gerçeği tokat gibi çarpmıştı. "Rüyamda eve döndüğüme göre aslında eve dönmek mi istiyorum? Hırsız gibi ayakkabılarımı çıkarmadan eve girip, banyo penceresinden kaçmak da neyin nesi? Neden Setsuko'ya öyle bağırardım ki? Aniden ölüp gittiği için ona hâlâ kin mi duyuyorum yoksa?" Kulübenin çatısını delecek gibi yağın yağmurun sesini dinleyip, saatime bakarken aklımdan bu düşünceler geçmişti. Saat 05.30. Hazırlık yapma vakti...

O gün, 20 Kasım, bir ay içindeki beşinci “sürek avı”ydı. Ueno Parkı içinde ve çevresinde çok sayıda doğa ve güzel sanatlar müzesi olduğundan, kimi zaman hanedan üyelerinin ziyaret edeceği türden sergi veya etkinlikler art arda düzenlenirdi. İmparatorluk aracının geçiş güzergahına Masaoka Shiki Stadyumu’nun önündeki cadde de dahildi. Caddeden görülmeyen kısımlardaki kulübeler bile kaldırılmaya zorlanıyordu. Olimpiyatları Tokyo’ya getirmeye çalışan Tokyo Büyükşehir Belediyesi, hanedan ziyaretini fırsat bilip, Ueno Parkı’nda yaşayan beş yüz kadar evsizi parktan çıkarmayı amaçlıyor olmalıydı. Bunun kanıtı da hanedan üyeleri İmparatorluk Sarayı’na ya da Akasaka’daki saraya döndükten sonraki birkaç saat içinde bile kulübelerin tekrar yapılmasına izin verilmemesiydi. Akşam evsizler eski yerlerine dönünce, “Girmek Yasaktır!” tabelaları, çitler veya saksılarla karşılaşırlar, parka kabul edilmedikleri için sokakta kalırlardı. Tüm bunlar bilindiği hâlde, hanedan ziyareti olduğunda yağmur da yağsa, kar da yağsa, tayfun da gelse kulübeleri kaldırıp parkın dışına çıkmak zorundaydık.

Şige anlatmıştı: “İmparator ziyaretiyle, İmparatoriçe veya veliaht prens ziyaretleri farklı merasimlere tabii. Baksana Emile, bir dilekçe hazırlasam, siyah imparatorluk aracı geldiğinde, Arz ederim! Arz ederim!” diye fırlayıp İmparator’a verir misin? Seni polisler de yakalayamaz hem. Hürmetle istirham eder, İmparatorumuzun merhametini dilerim. Merhametinizle göz yaşlarına boğulurum. Kasım 2006 Naçiz Kulunuz Emile, saygılarımla arz ederim.” Sözlerini bitiren Şige, Emile’in çenesini okşamış, Emile’de gerinerek kalkıp Şige’nin parmak uçlarına ağzını sürtmeye başlamıştı.

Hanedandan kimin Ueno Parkı’nı ziyaret edeceği önceden

* Siyasetçi ve aktivist Tanaka Şozo’nun 1901 yılında, Aşio bakır madenlerinin atıklarının nehirlerle bırakılmasıyla yaşanan çevre felaketiyle ilgili doğrudan İmparator’a bir dilekçe vermesi girişimi ve polis tarafından engellenmesine atıf yapılıyor. —çn

bildirilmezdi. Kimi zaman İmparator ve İmparatoriçe, kimi zaman Veliâht Prens ve Prenses, kimi zaman da Prens Fumihito ve eşleri ziyarette bulunurdu. Park yönetimi “Özel Temizlik” yapılmasına ilişkin yasakların olduğu bildirileri en erken, ziyaretin bir hafta öncesinden kulübelere asar, bu süre bazen iki güne düşerdi.

Kulübeyi söküp taşımak iki saatte bitse de tekrar kurması yarım günü bulurdu. Bu iş için geçen süreyle emekten ziyade, brandaları çıkarıp, çatı ve duvarları oluşturan mukavvalar ile ahşap plakaları sökünce kulübedeki eşyaların bir anda göze çöp yığını gibi gelmesiydi insana koyan. Bunda doğruluk payı da yok değildi. Ne de olsa, bizi yağmurdan çamurdan koruyan bu kulübelerin malzemeleri, brandalar olsun, mukavvalar olsun, bir kez çöpe atılmış şeylerdi...

O gün sabah altıda sökme işine başladım. El arabasına doldurduğum eşyaların üzerine yağmurdan korusun diye bir branda gerip, “Sur-7” yazılı kâğıdı astığımda saat sekizi geçiyordu.

Az öncesine kadar üzerinde kulübem olduğu için yerde tek beyaz ve kuru kalan kısım da yağmurdan hızla siyaha dönüşüyordu. Çevresinden ayırt edilemeyecek hâle gelinceye kadar izleyip, şemsiyemi açarak yağmurun altında yürümeye başladım.

Daha nereye gideceğime karar vermemiştim. Kışın ortasında, yağmurlu bir “sürek avı” gününde, cebinizde biraz para varsa bir manga kafe ya da kapsül otelde duş alıp uyuyabilir ya da bir saunaya gidip tatildeymiş gibi gününüzü geçirebilirdiniz. İstasyondaki emanet dolaplarından ya da paçinko dükkânlarındaki parasız dolaplardan birine değerli eşyalarınızı koyup, Yamanote hattında dönüp durabilirdiniz de. Hem içten ısıtmalı vagonlarda uyuyabilirdiniz hem de trendeki çanta raflarından ve istasyondaki çöp kutularından dergileri toplayabilirdiniz...

Fakat o gün, birkaç gün öncesinden beridir üzerimde bir kırgınlık vardı. “Farkına varmadan ağır bir hastalığa mı yakalandım acaba?” diye düşündükçe karnım ve sırtım daha da

ağrıyordu. Yağmura çıkmak istemiyordum. Mümkün olsa, kozasındaki bir güve gibi yorganıma sarınıp içinden çıkmamak istiyordum...

Şemsiyemi açtığım hâlde yağmur damlaları yandan, yüzüme ve omzuma çakıltaşları gibi çarpıyordu. Göz kapaklarımın üzerinden akan sulardan doğru düzgün önümü göremiyordum. Bir köpek gibi ağzımdan nefes alıp vererek, kolumla yüzümdeki yağmur sularını siliyordum ama giysimin kolları da çoktan sıırılsıklam olmuştu. Yağmur boynumdan sırtıma doğru giysime nüfuz ediyor, ensemden yukarı tırmanan soğuk, usul usul baş ağrısına dönüşüyordu. İşeme isteğim dayanılmaz boyuttaydı. Sendeleyip düşmemek için bedenimdeki tüm kasları gerip, şemsiyemi sıkıca tutarak, adım adım, umumi tuvalete doğru ilerledim.

Umumi tuvalette çişimi yaptıktan sonra, hiç niyetim olmadığı hâlde, lavabonun aynasına yansıyan yüzümü görüverdim. Islak saçlarım kafama yapışmıştı. Önler iyiden iyiye açılmış tepemdeki saçlar da dökülmüştü. Kalan azıcık saçın da çoğu beyazdı. Yılların yükü sadece saçlarımı değil bedenimin her yanını yıpratmıştı. Eskiden olsa bu kadarlık soğuktan etkilenmezdim. on iki yaşında Onahama Limanı'na çalışmaya gidip gemilerde uyuduğum günlerde de Tokyo Olimpiyatları'nın inşaatlarında çalıştığım günlerde de ne denli soğuk olursa olsun balık ağlarını ya da kazmaları tutamadığım gün olmamıştı.

Islak paltomun içinde bedenim hafiften titriyordu. Giysimin yakalarını kaldırıp, elimle önden birleştirdiğim hâlde titreme durmuyordu. Soğuğu unutmak için ayaklarımı yere vurmaya başlayınca, ayakkabılarımın içinden çıkan sestten onların da içlerinin yağmur suyuyla vıcık vıcık olduğunu fark ettim. Oluklara basmadığıma göre, altlarında delik açılmış olmalıydı.

Umumi tuvaletten çıktığımda, yağmurun şiddeti değişmişti ama hava bir nebze daha açmıştı.

Markette satılan ucuz şeffaf yağmurluklardan giymiş bir ev-

siz, tüm mal varlığını yüklediği el arabasını iterek park yönetiminin belirlediği eşya emanet noktasına gidiyordu.

Yeşil üniformalı bir temizlik görevlisi eğilmiş, su birikintisinden aldığı çöpe benzer bir şeyi plastik torbaya koyuyordu.

JR Ueno İstasyonu park gişelerinden, çantalarını ve enstrümanlarını sırtlamış olan gençler yürüyerek geliyorlardı. Şemsiyelerinin altında kulaklıkla müzik dinleyerek, şemsiyelerini yaklaştırıp neşe içinde sohbet ederek... Ueno Parkı'nın ana yürüyüş yolundan dümdüz devam edip Tokyo Büyükşehir Sanat Müzesi'nin köşesinden çıkınca Tokyo Güzel Sanatlar Üniversitesi vardı. Muhtemelen oranın öğrencileriydiler.

Tek elinde şemsiyesi, parkın içinden bisikletiyle hızla geçen bir adam... Yağmurda köpeğini gezdiren bir kadın... Sahibiyle aynı kırmızı renkte yağmurluk giydirilmiş, seke seke su birikintilerinden sakınarak yürüyen köpek, torunum Mari'nin beslediği Kotaro'yla aynı, gövdesi uzun cinstendi. Aslında sadece azarlarken "Kotaro" derdik. Torunum da ben de normalde onu "Kota" diye çağırırdık.

"Kota, otur... Pati ver... Olmadı, diğer pati... Doğru patiyi vermezsen yiyemezsin bak... Pati ver... Aferin! Bu kıymalı pane Haramacı'deki Konno'dan ha ona göre!"

"Dede, Kota'ya kızartma verme! Dakhund'ların bacakları kısa, şişmanlayınca bel fitiği oluyorlar. Kilosunun artmaması lazım. Kota, yemek zamanı dedenin yanına gitmeyeceksin tamam mı?"

Doğru ya, Kota, Dakhund denen cinstendi...

Ana yürüyüş yolundan giderken, parkın çöp kamyonu ya nımdan geçip, çamurlu suyu pantolonuma sıçrattı.

Üzerinde TOKYO METROPOLITAN SYMPHONY ORCHESTRA* yazılı on tonluk bir kamyonun önüne park ettiği Tokyo Kültür Merkezi'nin saçaklarının altında paslı mavi

* (İng.) Tokyo Büyükşehir Senfoni Orkestrası. -ybn

bir bisiklet duruyordu. Tek başına yaşlı bir evsiz, saçakların dışında portatif iskemlesine oturmuş, şemsiyesini açmıştı. Kucağında beyaz, kocaman bir kedi kıvrılmış duruyordu. Yüzü çapak ve sümükle kirlenmiş, dili dışarı sarkan kedinin pek ömrü kalmamış gibiydi. Bisikletin yanı başında yere açılı başka bir şemsiyenin altında, birkaç serçe ekmek kırıntıları yiyordu.

Ana yürüyüş yolunun Hirokoji İstasyonu'na çıktığı taraftan çevik kuvvet taşıyan bir zırhlı aracın başı çektiği, patlayıcı madde keşif aracı, patlayıcı madde imha aracı, gösterileri kameraya çekerek, delil toplayan bir delil toplama aracı gibi özel timlere ait araçlardan on tanesi, büyük çeşmenin önünde, sabahları jimnastik yapılan meydana toplandılar.

Saatime baktığımda 08.57 olmuştu. Büyük çeşmenin önüne park eden özel tim araçlarından çıkan polisler art arda şemsiyelerini açtılar. Üzerinde koyu yeşil şapka ve üniforma olan, lastik çizmeler giymiş kriminal şubeden bir polis, Alman kurdu cinsi bir bomba arama köpeğine, parkta ne kadar çalılık varsa koklatmak için harekete geçti.

09.32: Evsizlerin parktan çıkması için verilen süreyi bir saat geçmişti. Hanazono İnari Tapınağı'nın merdivenlerinden inip göletteki köprünün ayağında durdum. Şiddeti azalan yağmur damlaları gölete tane tane düşüyor, etraflarında oluşturdukları halka şeklinde dalgalar genişleyip yok oluyorlardı. Bir dalga, bir dalga daha... Nereye gitsem diye düşündüm ama sanki iskeletim içimden çekilmiş gibiydi. Titremem bir türlü durmuyordu. Omuzlarıma düşen her yağmur damlası bedenimi titretir gibiydi.

Yağmurun oluşturduğu sayısız şerit, kurumuş lotusları izleyen bakışlarımı keserken, ansızın siyah bir perdeye dönüştü... Gidecek hiçbir yeri olmayan, burada kapalı kalmış yaşamım, zorla gözüme sokuluyordu sanki. "Perde çoktan indi anlamıyor musun? Neden koltuktan kalkmıyorsun? Bu karanlıkta neyi göreceksin?"

Kendimi Meici döneminde at yarışları için kullanılan ve İmparator'un da bizzat teşrif ettiği söylenen, Şinobazu göletinin etrafındaki yürüyüş yolunda yürürken buldum. Yol, karşılıklı gelip geçenlerin şemsiyeleri birbirine değmeyecek kadar genişti. Ne kalp atışları ne nefes alıp vermeler ne de konuşmalar duyuluyordu. Yalnızca insanlar, insanlar, insanlar, yağmur, yağmur, insanlar...

Yağmurlu bir yılbaşı gününde, Hiyoshi Tapınağı'nın taş merdivenlerinden karşılıklı inip çıkan bizim memleketlilerin, şemsiyelerini eğerek veya yarım kapatarak o dar yolda büzülüp, "Yeni yılınız kutlu olsun. Mutlu yıllar dilerim," diyerek selamlaşmalarını ne kadar sevdiğimi hatırladım. Zaman geçmişti, yaşananlar yaşanmıştı, yaşandığı gibi kaybolup gitseydi keşke her şey... Ama kaybolmuyorlardı... Peşimden geliyorlardı...

Gözüme kıpkırmızı emanet dolapları ilişti. Evsizlerin arasında "porno salonu" diye bilinen Ueno Star Movie Sineması'nın tabelasını gördüm. Aynı binada, arka arkaya iki yerli film gösteren Star Movie, erotik filmler gösteren Japon Hit Sahnesi ve sadece gey erotik filmleri gösteren Dünya Hit Sahnesi isminde üç ayrı sinema vardı.

500 yenlik bilet parasını ödediğiniz sürece, son film gösteriminin bittiği ertesi sabah saat beşe kadar klimalı salonun yumuşak koltuklarında uyuyabileceğiniz için, kara kışın ortasındaki bu yağmurlu "sürek avı" gününde "porno salonu"na gelenler az değildi.

Salona girdiğimde, arkaldaki dört-beş koltuk doluydu. Hepsi evsizdi fakat benim Suribaşi tepesinin oradan kimse yoktu. Ueno Parkı'nın içinde de oturduğunuz yere göre farklı mıntıkalar vardı. Aynı mıntika içindeki ilişkiler ayaküstü sohbet ve birlikte içmekle kalmıyor, yeri geldiğinde, komşunuz hasta mı değil mi diye kulübesine göz atmayı, yabancı birileri muhite girip çıkıyor mu diye teyakkuzda olmayı da gerektiren bir birliktelik duygusunu da barındırıyordu.

En ön sıranın tam ortasındaki koltuğa gömülüp perdeye baktım. Filmin adı “Eş Değiştirmece - Dokunulmaya Haset Göğüsler”di. Normalde, uyumak için gözlerimi kapamam yeterdi ama o gün olmuyordu. İçimde uykuya direnen bir his vardı.

Arkadan şiddetli bir horultu duyuldu. İçmiş olacak ki sake kokusu da yayılıyordu. Koltuğa yasladığı kafasını sağa sola sallayıp, arada “Ulan!”, “Hıyar!”, “Geber!” diye küfreden biri de vardı. İzleyen tek kişi yoktu ama film makinesi çalışıyor, film perdeye yansıyor.

Yetişkin oyuncakları satan bir şirketin satış görevlisi, kullandıktan sonraki izlenimlerini öğrenmek için şirketin vibratörlerinden birini karısına verir. Vibratörü kullanmaya başlayan kadın kocasını arzular fakat işi başından aşkın adam bu arzuya karşılık veremez. Bu arada adamın müdürünün karısının içinde de fırtınalar kopmaktadır. Kocalarını işe uğurlayan iki kadın tekdüzeleşen aşk hayatları hakkında birbirlerine danışır ve kocalarını değiş tokuş etmeye karar verirler...

Perdede sevişen bir kadın ve erkeğin görüntüleri oynuyordu ama ben artık neyi izlediğimin farkında değildim. Gözlerimin arkasında nabız gibi atan bir ağrı vardı, dışarıda ya da kulübemdeyken hissetmediğim kendi kokum burnumun direğini sızlatıyordu. Üşümeye başlamıştım, fena bir terin vücudumdaki tüm gözeneklerden dışarı doğru ağır ağır çıktığını hissediyordum. Ekşi mide sıvım ağzıma kadar gelmişti. Bir geçirirsem kusak gibiydim. İki büküm, sinemanın dışına kendimi zor attım.

Yağmur, şemsiyeleriyle yüzlerini gizleyen yayalarla sohbet etmek istemiş gibi yanı başlarında usul usul yağsa da soğuk öyle şiddetliydi ki neden kara çevirmediğini anlamak güçtü.

Yürüdüm. Soğuk ve baş ağrısından hareket edemeyecek hâldeydim ama ayaklarım bir şekilde beni adım adım ilerletiyordu. Kesin bir karar vermiş değildim ama Şige'nin bahsettiği kütüphaneye doğru gidiyordum sanırım.

Tam yaya geçidinden geçecekken kırmızı yanmaya başladı. Altmışıncı yaş günü hediyem olan saatime baktım, 12.29'du... "Özel Temizlik" bildiriminde "Sabah 08.30'dan, öğlen 13.00'e kadar park içinde dolaşmak yasaktır." yazıyordu. Yasaklı saatler sona ermeden parka geri dönmüşlüğüm yoktu. Peki dönsem ne olacaktı ki? Neye karşı gelmiş olacaktım? Neye zarar vermiş, neyi ihlal etmiş olacaktım? Kimin işine engel olacak, kimi kızdıracaktım? Kötü bir şey yaptığım yoktu. Bir kez olsun bile, arkamdan konuşulacak bir iş yapmamıştım. Alışmayı beceremedim yalnızca. Hangi iş olursa olsun alışabildim ama bir tek şu hayata alışamadım. Hayatın acılarına da üzüntülerine de... Sevinçlerine de...

Anacadedeki viyadüğün altına girip, asansörle yukarı çıktığımda, 2000 senesinde panda köprüsü yapınca, onunla beraber ortaya çıkan, Ueno İstasyonu'ndaki en yeni gişeler göründü. Panda köprüsü gişelerinin hemen yanında, şeffaf akrilik bir kutu içinde üç metre boyunda dev bir panda figürü vardı. Köprüde yürüyenlerin sayısı azdı. Yalnızca, karşımdan gelenlerin bacaklarını ve su birikintilerini gördüğüme göre iki büküm olmuş, aşağı bakarak yürüyor olmalıydım. Bir suç işleyip de sokaklarda dolaştırılan bir mahkûm gibi...

Bir metre kadar ötede, geçidin korkuluklarına bir güvercin konmuş, kafasını bana doğru uzatmıştı. İnsanların bakışlarına alışık olduğu belli olan güvercin uçup ayaklarımın dibine kondu. Neredeyse üstüne basacak kadar yaklaştığım hâlde o, yana doğru bir iki adım atıyor, kaçmaya çalışmıyordu. Belki de öncesinde bir evsiz tarafından ekmek kırıntılarıyla beslenmişti... Güneşli günlerde evsizler, üst geçidin demir korkuluklarına yaslanıp yemek yer, bazen de uyurlardı fakat bugün kimse yoktu.

Su birikintisinin içine düşmüş bir boncuk mermi gözüme çarptı. Bir velet, boncuk tabancasıyla yerde yatan evsizleri mi hedef almıştı acaba? Yoksa platformda bekleyen yolculara mı ateş etmişti?

Üst geçidin altında, Utsunomiya hattı, Tohoku hattı, Taka-saki hattı, Joban hattı, Joetsu hattı, Keihin-Tohoku hattı ve Ya-manote hatlarının platformları yan yana diziliydi.

Bir seferinde polis, panda üst geçidinden bir evsiz trenle-rin önüne atlayıp intihar etti diye, bizim Suribaçi tepesindeki çadır köye soruşturmaya gelmişti. İntihar eden adamın kulü-besinin Ulusal Bilim Müzesi'nin önündeki çadır köyde olduğu anlaşılmıştı ama adı ve doğum yeri gibi, adamın kim olduğuna dair bilgilerin belirlenebileceği hiçbir şey bulunamamış, adamlar sohbeti olan kimse de çıkmamıştı. Adamın, Ueno Parkı dışında bir hayatının olduğunu gösteren hiçbir iz yoktu...

Panda üst geçidini geçip merdivenlerden çıkınca Ueno Par-kı başlıyordu. Ne polis şeridi çekilmişti ne de bir anons vardı. Parkın görünümü her zamankinden farksızdı. İşe veya okula gitmek için her sabah parkın içinden geçenler de banklarda ev-sizlerin olmadığını, mavi branda ve mukavvalardan oluşan ku-lübelerin kaldırıldığını muhtemelen fark etmeyeceklerdi. "Özel Temizlik"te temizlenen onların evi değildi, "sürek avı"nda avlan-an onlar değildi nasıl olsa.

Muhtemelen farkında değillerdi... Ne Masaoka Şiki Stadyumu'nun önünde bir delikanlıyı sorguya çeken polisin, ne yarısı sivil, yarısı üniformalı, ana yürüyüş yolu boyunca dizili polislerin, ne Ulusal Batı Sanatları Müzesi'nin çatısından aşı-ğayı gözetleyen polislerin ne de parkın üzerinde alçak irtifada dönüp duran helikopterlerin...

Tam o sırada, Tokyo Kültür Merkezi'nin önünde sivil polis-ler toplanarak, yayaların caddeden geçmesini engellemek için sarı-siyah çizgili ikaz ipi çekip, istasyon tarafından ve hayvanat bahçesi tarafından gelenlere durumu açıklamaya başladılar.

"Şu andan itibaren on dakika süreyle yolu geçişlere kapatı-yoruz. Acelesi olanlar lütfen parkın içinden dolaşınlar."

Yayaların, şemsiyelerini kapatmış olduklarını görünce yağ-

murun dindiğini fark edip ben de şemsiyemi kapatarak saatime baktım.

12.53'tü.

“Bir şey mi var?”

Kot pantolon üzerine kalın kumaştan bir kaban giymiş üniversite öğrencisi tipinde bir genç, takım elbiseli polise soruyordu.

“Birazdan İmparator Hazretlerinin aracı geçecek.”

Adam, tepesi dümdüz yanları kısacık saç kesimiyle bir polisten çok ızgarada yakisoba satan bir seyyar satıcıyı andırıyordu.

“Şansa bak! Canlı göreceğiz ha?”

“Ne? İmparator Hazretleri mi geliyormuş?”

“Duydun mu? İmparator Hazretleri geçecekmiş. Bakalım mı biz de? Ne zaman gelir?”

“Birazdan teşrif edecekler.”

“Vay canına! Cebini çıkar, çabuk! Anneme fotoğraf gönderelim.”

“Arabanın ne tarafında oturuyor?”

“Bu tarafta. Diğer tarafta İmparatoriçe Hazretleri oturacak.”

“İmparator Hazretleri neden buradan geçiyor ki?”

“Japonya Akademisi'nde, Bilim Teşvik Kurulu'nun Uluslararası Biyoloji Ödül Törenine teşrif ettiler.”

Ulusal Bilim Müzesi yönünden, konvoyun başındaki beyaz motorlar görüldüğünde saatime baktım; 13.07'ydi.

Beyaz motosikletlerin peşinden siyah otomobiller de gelmeye başladı ve imparatorluk aracı giderek yaklaştı.

Araç, kaputuna kıızıl zemin üzerine on altı taç yapraklı altın renkli krizantem armasının bulunduğu, imparatorluk bayrağı iştirilmiş bir Toyota Century Royal'di. Plaka yerine de altın renkli arma takılıydı.

Arka koltuklara baktım. Polisin tarif ettiği gibi, sürücü koltuğunun arkasında İmparator Hazretleri, yanında da İmparatoriçe Hazretleri bulunuyordu.

Tesadüfen orada bulunan otuz kadar yaya, imparatorluk aracına doğru el sallamaya, fotoğraf çekmek için cep telefonlarına sarılmaya başlamıştı. “Geldi sahiden!”, “Çok yakın! İki metre bile yok!”, “Televizyon gibi!” sesleriyle bir heyecan dalgası yayılıyordu.

Saatte 10 kilometre ile giden araç giderek yavaşladı ve neredeyse yürüme hızında hareket etmeye başladı. Arka cam açıldı.

Avuç içi bu tarafa doğru dönük el sallayan, İmparator Hazretleriydi.

İstasyon tarafındakileri selamlamakta olan İmparatoriçe Hazretleri de bizden tarafa dönüp hafifçe başını eğerek selam verdi ve beyaz eldivenli, parmakları zarif elini açarak salladı. Beyaz, açık kırmızı, soluk pembe ve kızıl renklerin omuzlarından yakalarına doğru sonbaharda düşen yapraklar gibi aktığı bej, ince desenli bir kimono giymişti.

Burnumun dibine İmparator ve İmparatoriçe Hazretleri teşrif etmişlerdi. Dinginden başka sözcükle ifade edilemeyecek bakışlarını bu yöne çevirmişler, suçtan ve utançtan azade dudaklarıyla gülümsüyorlardı. Gülümsemelerinden, içlerinden ne geçirdikleri okunamıyordu. Fakat siyasetçilerin ya da sanatçıların o gerçek hislerini saklayan gülümsemelerinden de değildi. Meydan okumanın, şiddetle arzulamanın, yolunu kaybetmenin bir kez olsun bile hissedilmediği bir hayat... Benim yaşadığım süreyle aynı yetmiş üç yıl... İkimiz de 1933'te doğduğumuz için eminim, İmparator Hazretleri yakında yetmiş üç yaşlarına girecekler. 23 Şubat 1960'ta doğan veliaht prens şu anda kırk altı yaşında... Eğer yaşasaydı Koiçi de kırk altı yaşında olacaktı. Aynı gün doğduğu Prensın adından bir karakter alıp Koiçi adını koyduğumuz oğlum...

İmparator ve İmparatoriçe Hazretleri ile beni ayıran şey bir ipten ibaretti. Üzerinden atlayıp koşmaya başlasam bir sürü polis üzerime çullanırdı ama yine de şu hâlimi görürler, bir şey söylesem dinlerlerdi.

Bir şey...

Ama ne?

Ağzımı açamadım.

Dümdüz uzaklaşan araca el sallıyordum.

O sesleri duyuyordum.

5 Ağustos 1947'de, Haranomaçi İstasyonu'nda duran imparatorluk trenindeki, takım elbiseli İmparator Hirohito fötr şapkasının siperliğine elini götürüp hafifçe eğilerek selam verdiği anda "İmparator Hazretleri çok yaşa!" diye bağırان 25.000 kişinin seslerini...

Otuz yaşında çalışmak için Tokyo'ya gitmeye karar verip, Tokyo Olimpiyatları'nda kullanılacak spor tesislerinin inşasında işçi olarak çalıştım. Olimpiyat müsabakalarının tekini bile izlemedim ama 10 Ekim 1964'te, on metre karelik tek odalı prefabrik yurt odamda, radyodan gelen İmparator Hirohito'nun konuşmasını dinledim.

113

"18. Modern Olimpiyat oyunlarını kutlar, Tokyo Olimpiyatlarının başlamış olduğunu ilan ederim."

23 Şubat 1960'ta Setsuko doğum sancıları çekerken, radyodan gelen spikerin heyecanlı sesi...

"Prences Hazretleri, bugün saat 16.15'te İmparatorluk Hastanesi'nde doğum yapmışlar, bir veliaht prens dünyaya getirmişlerdir. Anne ve çocuğun sağlıkları yerindedir."

Aniden gözlerim doldu. Ağlamamak için yüzümdeki tüm kasları gerdiğim hâlde, nefes alıp verdikçe omuzlarım sarsılmaya başladı. Ellerimle yüzümü örttüm.

Arkamda, ayak sürümesine benzer bir ses duyup, dönüp bakınca bir evsiz gördüm. Boyundan uzun bir palto giymiş,

ayakkabılarının topuklarına basarak yürüyordu. Tokyo Kültür Merkezi'nin arkasında da mavi branda örtülü eşyalarını el arabasına yüklemiş, tutacağa şemsiyesini asmış, iki eliyle arabayı iten başka bir evsiz vardı.

Polisler, devriye arabalarına ve personel taşıyıcılara binerek parktan çıkıyorlardı. "Sürek avı" bitmişti.

Yağmur kokuyordu. Yağmurun kokusu yağarken değil, dindikten sonra daha net gelir. Tokyo'nun her yeri asfalt kaplı olsa da parkta toprak, çimler, ağaçlar, ağaçlardan düşen yapraklar olduğu için, yağmur bunların kokusunu açığa çıkarıyordu muhtemelen.

Otuzlarımda, fazla mesai ücreti yüzde yirmi beş daha fazla olduğu için her gün fazla mesai yapardım. Yağmurun yeni dindiği akşamlarda istasyona doğru yürürken, işten dönen ofis çalışanları istasyondan çıkıp dalgalar hâlinde üzerime gelir, "Eve, ailelerinin yanına gidiyor olmalılar," diye düşünerek, neon ışıklarının yansıdığı ıslak asfalta çamurlu ayakkabılarımla basarak, yağmurun kokusunu içime çekerdim...

Batıdaki bulutların arasından güneş ışıkları sızsa da gökyüzü doğuda, her an yağmur yağacakmış gibi kara bulutlarla kaplıydı.

Bir su şırıltısı duyup Kültür Merkezi'nden tarafa baktım ama sesin yağmur oluklarından akan sudan mı, klimaların içinden mi geldiğini anlayamadım.

Gökyüzüne bakıp, yağmurun kokusunu içime çekip, suyun sesini dinlerken, şimdi ne yapacağım konusunda bir aydınlanma yaşadım. Bu sözcüğü doğduğumdan beri ilk defa kullanıyordum. Yapacağım şey için ne bir şey beni zorluyordu ne de bir şeyden kaçırıyordum. Sanki bir yelken olmuş, rüzgârın estiği yöne kendimi bırakmış gibiydim. Ne soğuk ne de baş ağrısı umurumdaydı artık.

Mabet ağaçlarının yapraklarının sarısı, eriyen bir boya gibi gözlerime akıyordu. Uçuşan yapraklar da yağmurda ıslanmış, üzerlerine basılan yapraklar da hâlâ dallarda duran yapraklar da her biri tek tek, sarıyı ziyan edercesine parlıyorlardı...

Evsiz olduğumdan beri yerlerde tek dikkat ettiğim mabet ağaçlarının meyveleriydi. Naylon eldivenle meyveleri teker teker toplar, bir poşet dolusu olunca çeşmeye götürüp sudan geçirerek, kötü kokan kabuk kısmını soyar, gazete kâğıdı üzerine serip kurutur sonra da Ameyoko çarşısındaki dükkânlara kilosu 700 yenden satardım...

Kuzeyden, kışın geldiğini haber veren kuru bir rüzgâr esti. Uçuşan sarı yapraklardan göz gözü görmüyordu. Artık mevsimlerin değişimi beni pek ilgilendirmese de ışığın elçisiymiş gibi görünen sarılardan gözlerimi almak istemiyordum.

Görme engelliler için sesli trafik ışığı sinyalinin duyunca Ya-maşıta Caddesi tarafına baktım. Yeşil yanmıştı.

Yolun karşısına geçtim.

Cebimden bozuk paraları çıkarıp bilet aldım.

JR Ueno İstasyonu park girişlerinden geçtim.

Tabelaların birinde “Tokaido Hızlı Treni, Tren Adı: Hayate Varış Yeri: Şin-Aomori” yazıyordu. “Buna binsem dört buçuk saat sonra Kaşima’da olurum,” diye düşündüm ama bu bocalama yalnız bir kalp atışı kadar sürdü. Ne memleket özlemiyle kalbim küt küt atıyor, ne de göğsüm sıkışıyordu artık.

Birçok yolu geride bırakmıştım.

Artık önümde tek bir yol kalmıştı.

Bu yol dönüş yolu mu değil mi, o yola çıkmadan bilemezdim.

Yamanote Hattı’nın 2 numaralı platformuna giden merdivenleri indim.

Takır, takır, takır, takır... Merdivenlerin ortasında az daha bir kadınla çarpışıyordum. Kırmızı bir mont giymiş, bir kız çocuğu gibi küt saçları göze çarpan, ufak tefek, otuzlarının ikinci yarısında bir kadın... Takır, ta-kır, ta-kır... Cep telefonunun ekranına yüzünü yapıştırmış merdivenlerden çıkarken, son anda beni fark edip, solgun yüzüyle “Ah, pardon,” diyerek özür diledi. Anlık bir “Evsizmiş” şaşkınlığı okunan kadının yüzünde,

dileğinin gerçekleşmediğini yeni öğrenen birinin gölgesi vardı. Merdivenlerin sonuna yaklaşıp durup geriye baktığımda, o da merdivenleri çıkmayı yeni bitirmişti. “Neyse ki o görmeyecek,” düşüncesiyle biraz rahatladım. Muhtemelen cep telefonuna kötü bir haber gelmişti ama herhalde akşam uyuyacak, sabah kalkıp yüzünü yıkayıp bir şeyler yiyecek, makyaj yapıp, üstünü değiştirip dışarı çıkacaktı. Hayat böyle devam ederdi. Takvimlerde dün, bugün ve yarının arasına çizgiler çekili ama hayatta geçmiş, şimdi ve geleceği ayıran bir şey yok. Herkes, tek başına başa çıkılamayacak kadar çok zamanı kucaklayıp yaşıyor ve ölüyor...

Yamanote hattından bir tren gelip gitti. Diğerinin gelişini beklediğim üç dakika içinde, otomattan bir içecek alıp, iki yudum içtikten sonra çöpe attım.

“İkebukuro-Şinjuku istikametindeki tren iki numaralı platforma varmak üzeredir. Güvenliğiniz için lütfen sarı çizginin arkasına geçiniz.”

Sarı çizginin üstünde gözlerimi kapatıp, bedenimi yaklaşan trenin sesine bıraktım.

Takır, takır, takır, takır, ta-kır, ta-kır...

Varlığım nabzıma dönüşürken bedenim çılgınlık içinde бүkүldü.

Kıpkırmızıya dönen görüş alanımda dalgalar hâlinde yayılmaya başlayan şey ise yeşildi.

Çeltik tarlaları... Sulanmış, fidelemesi daha yeni bitmiş, bu senenin çeltik tarlaları... Yaz oldu mu her gün yabancı otları yolmak lazım... Bu akdarı çeltiğe çok benzer, çeltiğin tüm besinini kendine alır, dikkat etmek gerekir... Tarlaların yeşili aşağılarda kaldı... Şimdi trende miyim? Joban hattıymış ya... Haranomachi İstasyonu'ndan Kaşima İstasyonu'na gidiyor bu belli ki... İşte Nidagava Nehri... Nehre doğru yaklaşıp baka-

yım... Kuyruklarını ve yüzgeçlerini hızla sallayıp, akan suya karşı durmuş gibi görünen gümüş renkli balıklar... Baharda denizden nehre dönen ayu balıklarının sürüsü... Nehir kenarındaki Haramaçı'nın üzerine dökülen göz kamaştırıcı ışıklar...

Her bir an ışıltıyor ve gölgeleniyor. Gördüğüm her şey o kadar aydınlık ve keskin ki ben manzaraya değil, manzara bana bakıyor gibi. Yaban nergislerinin, karahindibaların, öksürük otlarının, bahar yıldızlarının her biri beni izliyor...

Yürümeye başlayan bedenim rüzgâr tarafından itiliyor gibiydi. Sahilde olduğumu hemen anladım. Dalgaların tek düze sesiyle beraber gelen denizin kokusu burnuma yayıldı. Rüzgârın, yağmurun ve çiçeklerin kokusundan farklı olarak, denizin kokusu örümcek ağı gibi bedenime yapıştı.

Çocukluğumdan beri aşına olduğum Migitahama sahilinde yürüdüğüm hâlde, girilmesi yasak bir bölgeye adım atmış gibiydim. Hasır şapkamın siperliğinden uzanan gökyüzüne baktım.

117

Güneş vardı.

Arkama baktım.

Islak sahilde ayak izlerim vardı.

Gözlerimi kısıp denize baktım.

Gökyüzü ve denizin birleştiği yer çelik gibi pürüzsüzdü. Deniz ile sahilin buluştuğu yerde ise dalgalar beyaz köpükler hâlinde ufanıyor, deniz daha az önce yuttuğu midyeleri, yosunları ve kumu hiç durmadan geri kusuyordu.

Arada denizden esen bir rüzgâr çam ağaçlarının dallarını titretiyor, yeni çıkmış çam yapraklarının kokusunu da alıp, ılık bir nefes gibi yüzümü okşuyordu.

Uzaklaşan rüzgârı takip edince buranın doğup büyüdüğüm Kitamigita köyü olduğunu fark ettim.

Normalde bizim ev sahilden görünmemesine rağmen çatısı apaçık görünüyordu. Gökyüzü masmaviydi fakat ufuk çizgisine paralel, aralıksız gri bir katman gibi kocaman bir bulut göze çarpıyordu.

Bir deniz kuşu sürüsünün çığlık çığlığa çamlıktan havalanıp, rüzgârı altlarına alarak gökyüzünde kayarcasına uçuştuklarını gördüm.

Diğer bütün sesleri bastıran bir jumbo jetin havalanışına benzer bir uğultunun hemen ardından yer sarsılmaya başladı.

Fırtınada yol alan bir geminin direği gibi sallanan telefon direkleri gördüm.

Domates serasından fırlayıp, hemen yandaki patates tarlasında emekleyen, çığlık atarak birbirlerine sarılan, kamyonetlerine tutunan insanları gördüm.

Sallanan çamlardan yükselen polenlerin havayı soluk bir sarıya boyadıklarını gördüm.

Beton setlerin yıkıldığını, çatılardan kiremitlerin düştüğünü, kanalizasyon kapaklarının fırladığını, yolların çatırdadığını, suların fişkırdığını gördüm.

Kulakları sağır eden bir acil durum anonsu tekrarlanıyordu.

“Tsunami uyarısı yapılmıştır. Varış zamanı 15.35’tir. Dalga yüksekliği yedi metreyi bulabilir. Yüksek bir yere kaçınız.”

Denize doğru siren çalarak son hız giden polis ve itfaiye arabaları, “Tsunami yaklaşıyor, güvenli bir yere kaçın!” anonsunu tekrarlıyorlardı.

Koruyucu duvarın üzerinde, ufuk çizgisi gibi düz bir hat hâlindeki beyaz dalganın karaya yaklaştığını görenler boğazları parçalanırcasına “Tsunami geliyor”, “Kaçın!” diye bağıarak koşmaya başladılar.

Çamlığın üzerinde patlayan tsunami, tozu toprağa katarak tekneleri yuttu ağaçları kırdı, tarlaları sürükledi, evleri yıktı, bahçeleri ezdi, arabaları yuttu, mezartaşlarını devirdi. Evlerin çatıları, bahçelerdeki odunlar, cam parçaları, teknelerin yağları, arabaların benzini, dalga kıran blokları, içecek otomatları, yataklar, hasırlar klozetler, ocaklar, masalar, sandalyeler, atlar, inekler, tavuklar, köpekler, kediler, insanlar, erkekler, kadınlar, yaşlılar, çocuklar...

6 numaralı otoyoldan gelen bir araba vardı.

Arabayı kullanan torunum Mari, yanındaki koltukta oturan da uzun gövdeli köpeği Kotaro'ydu. Evin önünde arabadan inip, bahçedeki köpek kulübesine bağlı Şiba cinsi köpeğin zincirini çözdü. Yine sokağa atılan bir köpek bulup beslemeye başlamıştı belli ki. Köpeği kucağına alıp, arabaya bindi ve sertçe kapıyı çekti. Motoru çalıştırdığı an, dikiz aynasında siyah dalgayı gördü.

Mari, elleri direksiyonda, gaza basarak geri viteste tekrar yola çıkmaya çalışsa da peşinden gelen siyah dalga arabayı yuttu.

Geri çekilen dalganın beraberinde sürüklediği araba, torunum Mari ve iki köpeğiyle denizin içinde kayboldu. Gelgit sakinleştiğinde, otomobil denizin ışıklarıyla sarılmıştı. Ön camdan Mari'nin üzerindeki hayvan hastanesine ait pembe üniforma görünüyordu. Burnu ve ağzı deniz suyuyla dolmuştu. Suyun içinde dalgalanan saçları ışığın etkisiyle bir kahverengiye bir siyaha dönüyordu. Açık gözleri bir şey görmüyordu ama ışıpta parıldayan iki siyah oyuk gibiydiler. Gözleri, gözlerini annesinden alan kızım Yoko'nunkilere tıpatıp benziyordu. Uzun gövdeli Kotaro da Şiba da Mari'yle beraber arabada son nefeslerini vermişlerdi.

Ne ona sarılabildim ne saçlarını, yanaklarını okşayabildim ne adını söyleyebildim ne de ağlayabildim. Köpeğin tasmaını tutan Mari'nin sağ elinde beyaz beyaz buruşmaya başlayan parmakizlerinin girdabına bakıp durdum.

Güneşin ışıkları giderek solarken, deniz komaya girmiş gibi sakinleşti.

Torunumun arabası karanlıkta kaybolup giderken, suyun ağırlığını sırtlayan karanlığın içinden o sesi duydum.

Takır, takır, takır, takır, ta-kır, ta-kır...

Çeşit çeşit renkte giysiler giymiş insanların, erkeklerin, kadınların görüntüsü karanlığın içinden sızarken, hayal meyal bir platform belirdi.

Miri Yu

“İkebukuro-Şinjuku istikametindeki tren iki numaralı platforma varmak üzeredir. Güvenliğiniz için lütfen sarı çizginin arkasına geçiniz.”

SON

Akutagava ödüllü Miri Yu, Güney Kore vatandaşı olmasına rağmen Japonca yazan, gençlik yıllarındaki bunalımlarına Edgar Allan Poe ve Truman Capote gibi ustaların eserleri sayesinde direnen, kitaplarında hem psikolojik hem de sosyolojik arayışların peşine düşen bir yazar.

Çağdaş Japonya tarihinin her önemli dönemeci 1933'te doğan Kazu'nun hayatına bir şekilde etki etmiştir ama o artık bir ölüdür. Kazu'nun yaşam öyküsüne kara talih damga vurmuştur ve şimdi ölümden bile huzura eremez.

O parka 1964'te Tokyo Olimpiyatları'nın hazırlığında çalışmak için gelen ve son nefesini de parkın civarındaki evsizlerin arasında veren Kazu'nun gözlemlerinden Tokyo'daki gündelik hayatı görürüz bu romanda. Böylece onun şahsi öyküsüne dair mahrem ayrıntılar da gün yüzüne çıkar. Tıpkı toplumdaki eşitsizliklerin onun hayatına nasıl yön verdiğinin gün yüzüne çıkması gibi.

Tokyo Ueno İstasyonu, Tokyo'nun en işlek mekânlarından birine musallat olan evsiz bir hayaletin hikâyesini anlatıyor.

"Miri Yu, her tür kaybın insan ruhu üzerindeki etkilerini keşfetmek konusunda harika bir iş çıkarıyor. *Tokyo Ueno İstasyonu* enfes bir roman ve varoluşsal bunalıma yönelik katı, ödün vermeyen bir bakış açısına sahip."

—NPR

"Kazu'nun evsiz kalışı ve ardından parka musallat oluşunu okurken sokaktaki hayaletvari vatandaşın trajedisini anlamaya çalışarak sürükleniyoruz bu kitabın sayfalarında. *Tokyo Ueno İstasyonu* savaş sonrası Japonya'sında zengin ile yoksul arasındaki ayrışmanın önemli bir anımsatıcısı."

—THE GUARDIAN

www.ithaki.com.tr

📖 📱 /ithakiyayinlan

ITHAKI MODERN 57
ROMAN

